

Strahdneeku zela foma Nr. 11.

J. Behrīnīch-Anderfons

„Demokratiskās“ Latvijas
valsts pamati
un tinas nākotne

Motto: Meyer, wo reitest du hin?
Was weiß ich?
Srag' das Pferd.

(Meijer, uš kureeni tu jahj?
Rā lai es to šinu?
Praši manam širgam.)

3f wahzu satirās.

1923. g.

L. K. P. Grahmatu Apgahdneeziba „Spartaks“.

Stadthaus zu Leipzig Nr. 11

A. 270/13/10/10/10

„Eigentümer“
Wolke
im Jahre 1910

1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920

1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930

Strādneekū zela soma Nr. 11

9

Wisu temju strādneeki, savenojatees!

678

J. Behriņšch-Andersons

„Demokratiskās“ Latvijas
walsts pamati
un winas nahkotne

Wotto: *„Meyer, wo reitest du hin?
Was weiß ich?
Frag' das Pferd!
(Meijer, uz kurieni tu jahi?
Nā lai es to sinu?
Brak manam zirgam.)
Iš wahzu satras.*

1923. g.

E. K. P. Grahamatu Apgādneezība „Spartaks“

1283

L. V. B.
In 359.402 ✓

03.04.02.9905.0006.821.

Drufats „Spartata“ tipografijā.

1. Modernee zilweku ehbejt.

Raut fur us Klusà okeana salam dšihwo masa zilweku grupa no insulaneeſchu tautu zelma. Gauzas wini par f a n a f e r e e m, un no zitàm ſchl tautu zelma ziltim atſchiras ar to, ka wini ehð fawas ziltš peederigoš. Ne tadehl, ka winuš apdraudetu badš, jeb tadehl, ka wineem fawas ziltš peederigo gala ſewiſchli gaumetu; bet all weenfahrfchaš mahntizibaš, ka gadijumà, ja ſahbš ſchis ziltš peederigals neapehstu weenu jeb otu fawas tautas brahli, pehdejais kaut tad wehlatu waretu apehst winu.

Uš ſchl kanakeru ziltš redseš ſtahwokka, ſahlot ar Latwijas walšis nodibinaſchanoš, ir ſtahwejuš ari Latwijas buřchujišlā waldiba. Tā lā ſchis waldibas pirmais galwa bija ſpezialistiš galas lopu audſeſchanā, zilweku — t. i. ſtrahdneeku gala wineem ehſchanai teeſchli nebija wajadšiga, bet pehž ſtrahdneeku ašinim ſcheem laudim loti ſlahpa. Un ar iħstu kanakeru mahntizibu wini litāš uš ſtrahdneeku kauſchanu.

Warbuht bijuſchais Latwijas ministru preſidents Umanis un eelſchleeru ministrs Urwedš Bergš, par kuru waldibas laimetu ſchis grahmatinaš pi mās no alās buhš runa, eebildis, ka wini naw ſahwuſchli wiſuš, bet gan tilal komu-niſtiſki domasoſhoš ſtrahdneekuš un toš, kuri arodbeedribāš ſtahweja atbildigāš weetāš.

Warbuht wiinu eebildumš ir pa balai pa-
matots, bet tikai tai nosihmē, lahda lihdsigu
eebildumu leetoja lahdaš zitas, zitadi samehrā
augsti attihstitas, zilweku ehdeju, meschonū ziltš
preekštahwis. Uš sawu weesu, eiropeschu, at-
rahdijumlah, ta wina ziltš peederigee ehđ zilweku
galu, winsch dšili apwainots — un swehtās dusmās
issauzas:

„Nelad mehš neesam ehđuschī zilweku galu,
mehš ehdam tikai wiinu smadsenes!“

Luhl, ar tahdu pat apwainotu sčestu wa-
retu atbildet art Ulmanis, Bergš, Kweests un
wiš tee, kuri nahls pehz wineem. Nelad wini
naw gribejuschi islaut strahdneekus wišā wišumā,
bet wiinu apetite zentās tikai pehz darba tautas
smadsenem, taš ir, pehz teem strahdneekem, kuri
stahweja un stahw strahdneeku organiskaziju wa-
doschās weetās. Bet wiinu zilweku ehdeju teef-
smes schahds eebildumš tikpat mas groša tā
šinamā wirsaischa ustrauktais protestš.

Ulmanis, Bergš un wehl daschš labs no
wiinu pehznahzejeem Latwijas strahdneeku kusti-
bas wehsture ar neisdschschameem burteem tikš
eerakstitti, tā masās latweeschu tautas k a n a k e r -
t u m a preekštahwjt. Wehl ilgi pehz tam, tad
Latwijas ahres glahšis komunisma šaules mir-
dsoschee stari, strahdneeku mahres šaweem behr-
neem stahšis druhmus stahstus par Ulmani un
Bergu, kuri lika nosleptawot tos zilwekus, kuri
zihnijās par zilwezes laimi un labtšahjibu, kuri
zihnā par zilwezes labaku nahlotni seedoja wišu,
ir sawu persontgo dšihwi, ir sawu labtšahjibu un
beldset sawu dšihwibu.

Rad es rakstiju sawu broschurinu „Uš ta
balstas Ulmana waldiba?“ man nebija peesjamš
daschi ta laika dokumenti, kuri Latwijas walstš
dibinatajus raksturo, tā wišnetthratos masās lat-
weeschu tautinas nodewejus, kuri sawā naidā

pret Latwijās strahdneezibu faktisti figure, tā
dselšs diwisiju, Golza un Vermonta awanturu
organisetajt. Šhats aprindās, kurām slanas
slawas dseefmas dseed latweeschu pilsoniskā prese,
naw Imantu un Lahtschplehschu. Tur ir tikai
Rangari! Dumschi un netihri Judaju tipi,
lahdi jeb lahdreis pasaulē hijuschi. Paklausigi
ahrsemju kapitalistu wergi, kuru ideals ir winu
wehbers un naudās mats. Šho
„augsto idealu“ interesēs wini ir gatawi pahrdot
neween Latwijū, bet gatawi lihst us wehdera wiš-
netihratā ahrsemju spekulanta preeskā un laist
wina netihro sahbatu soles.

Bet Latwijās darba tautai ir jastin, ta schee
slawenee „nazionale waroni“ ir neween
wisreebigatee darba tautas eenaidneeki, bet ari
latweeschu tautas nodeweji, winaš labako dehlu
istauschanas prowozetaji un wispasaules kapita-
listiskā kanafertuma preeskstahwi Latwijā.

Pirms mehš runajam par Latwijās walsts
nahkotni, mums nepeezeeschami sinat, las atrodas
tagadejās Latwijās walsts pamatā un us lahdeem
prinzipeem schi walsts zelta. Mums jastin, lahdi
„augsti nazionali-patriotiski“ ideali
darbojas pee „brihwās Latwijās“ pamatu ist-
schanas.

2. Kapitalistiskās Latwijās pirmee pamata almeni.

Šhoreis nerunastim wairš par Latwijās
walsts teescho dibinaschanu un par teem luhgum-
raststeem, kuras mihsu pilsoniskee nazionalisti kuh-
lija Bawarijas prinzim Leopoldam, bet gan pa-
lawesimees pee leetam, kuras plaschatam masam
wehl mas pasthstamas. Mehš sinam, ta Latwijās
walsts dibinaschanas laika Latwijā leelu lomu
spehleja Wahzijas walsts preeskstahwts Augusts

Winningš. Pēc viņa, un pēc viņa palīgbestības, griešanās ir Latvijas burschuafija, ir sociāldemokrāti, tadēhl no švāra šķeit atstahsiit viņa wehstull, kuru viņš raksta par vāhzu salbateem Latvijā un kura nodrutata „Vorwärts“ 455 numurā 6 septembri 1919. g. Wehstules saturš jekofchš :

„Aštotās armijas saldatu padomsju kongresā, kursch us manu inziatiwi sanahza Rīgā 17. nov. 1918. g., eeradās lahds landschurtmisiš no fara spehla dalam, kuras stahweja pēc Dau-gawpils un subdsejās par leelineeku usbrukumu eem. Ustraukts viņsch tehloja leelineeku „pahrdrōschō bestaunibn,“ ar lahdu viņi kopsch wairak deenam speeschotees wirsk vāhzu fara spehla dalam, pēc tam pēc vāh-zeem neatrodot gandrīh nelahdas preteschki-bas. Viņsch prasija, lai fara spehla tiktu noskaidrota leelineeku buhtiba un lai steigšchus tiktu suhtiti palihga spehli.

Kongress nesinaja, ko ar šchim subdsibam eesahht. Par taru ar leelineekeem neweens nedomaja; tadēhl sinas par viņu usbrukumu kongresu ahrlahrtigi pahrsteidsa. Kapechz mums ar leelineekeem jālaro? Starp mums un viņem nebija neweena strīhdus punkta. Un pēc tam suhtit wehl pastiprinajumus, tas is-likās pilnīgi neeespehjami. Fara spehla dalas noteikii prasija, lai viņas suhta us mahjam. Pat tad, ja mehš grībetu, nebuhtu bišis eespehjamš kaut lahds palihga spehkus suhtit, weenkahršchi tadēhl, ka neweenu fara spehla dala nebuhtu pawehlei paklausijusi. Ta-dēhl šcho subdsibu pagaidam atstahjam bes eewehribas.

Somehr šchāi kongresā iswehletai aštotās armijas zentralpadomei jāu nahloschās deendš ar šcho ļautajumu nahzās rehlinātees.

Lihdsigās sūhdslbas nahza no wīsam pufem. Daschās weetas muhsu salbati bija sahluschi ar leelineeteem brahlotees, pee tam balidami sawas tara mantas. Seels daudsums tara mantu, — leelgabali, maschinu slintes un munizja — lahda zela krita leelineeku rotas. Surpretim zitās frontes dalās, sewischki us seemeleem no Beipus esera, bija notikuschas nopeetnas sa durfmes. Uly nowembra mehnescha beigam jau bija sahlusi kustetees VIII. armijas fronte. Tagad jau bija slaidri redjams, ka sarkandis armijas kustibam ir jaws noteikts plans un ka muhsu tara spehka dalas wais naw spehligas leelineeku us preeschu eeschanu apturet.

VIII. armija bija demoraliseta un daschas grupas likwdejās paschas no sewis. Daschās weetas leelineeku usbrukumi issauza paniku un behgschanu. Uri Beipus esera fronte neisrujeja un sarkandis armija, nahtdama zaur Jgouniju, nowembra beigās jau bija safnegusi Widseimes seemelu robeschu.

Gandrihs latru deenu mehs par scho stahwolli apspreedamees VIII. armijas Zentralpadome, peeazinadami komandejoscho fastahwu. Bet ari komandejoschās eestahdes bija bes laut lahda padoma, un es liku preeschā organisset aismugures armiju, kura fastahditos no brihwprahitgeem. Komandejoschās eestahdes peenehma manu planu, tilai no ta nelas nelshahza. Surpretim stahwollis tapa ar latru beenu draudojchās. 28. nowembri es ar pahrwaldes preeschneeku von Gosleri greefamees pee VII. armijas komandeera, generala von Ratchena ar preeschlikumu, peelift energistatas puhles aismugures armijas nobibinaschanai. Generalis pastaidroja ka pee demoraliseta armijas fastahwa winsch us laut

lahdam setmem nezerot. Diwas deenas es ar scho pastaidrojumu apmeerinajos. Bet tad katastrofa tapa arween nopeetnata, es VIII. armijas padomei liku preefscha noturet kopeju apspreedi ar generalschtaba schesu, majoru Franzl. Apspreede bija stipri wehtraina. Wisi schec wezee saldati bija pawisam noschluschi un netizeja wairs nekam, weenigi sabrumam, un nebija spehjigi nekahdus noteiklus lehmumus peenemt. Es winus peespeedu dot sawu peekrischanu, ja naw eespehjams nodibinat aismugures armiju, tad masakais peelikt wiskas puhles un fastahdit no apmehram 6000 wihreem fastahwoschu diwisiju, kura segtu muhsu kara spehla atlahpschanos. Tas tila peenemts un saldatu padomes lozelli — Simens un Platte no Rigas un Roberts Alberts no Jelgawas — apzeloja fronti un atgreesas ar leelu skaitli brijwprahtigo, no kureem tila fastahdita ta fauktā „dselssdiwisija.“

Somehr saldatu padomes puhles bija weltigas. Armijas wirslomanda lawejas diwisijas organiseschanu iswest. Desmit deenas pehz schi lehmuma neweenam ofizeerim wehl nebija usdots usnemptes dselssdiwisijas fastahdischanu. Lai nowehrstu galeju sabrukumu Zentrala saldatu padome nolehma ussahkt ar leelineekeem farunas. Schis farunas noitka Daugawpili ap 5. lihds 7. dezembrim un dewa apmeerinoschus panahkumus. Weenodas, ka leelineeki dos wahzu kara spehla dalam laiku fahrtigi atlahptees, un tikoi pehz tam eenems no wahzeem atstahtos semes gabalus.

Kab par farunu panahkumeem tila pastnots karaspehla dalam, tur schi sira tika faremta ar leelu preeku. Somehr noruna ne wisur

tika tureta, jo leelineešem laitam litās, ta wahzi peeteefoſchi ahtri neattahpjas. — Wini weetam aikal uffahla ſawus uſbrukumus un baſchās weetās muhſu ſalbatuſ peefpeeda uſ pilnigu ſapitulozju. Daſchās weetās turpre- tim wahzi ſita leelineeſuſ, ſewiſchli Meſlen- burgaſ draguni.

Schahda leetu gaita, ſaprotamaſ, wiſnepa- tihſamala bija preeſch Latwijaſ wald i- baſ, kura bija nodibinajuſeſ Riga 18. no- wembri. Ja leelineeſi eenemtu ſemi, tad Lat- wijaſ republikas deenaſ buhtu ſtattitaſ. Gandrihſkatru deenu pee mania eera dāſ ministri — Ulmaniſ un Walters un luhdſa ruhpeteeſ par labaku ſemeſ aiſſardſibu. Eſ, ſaprotamaſ, newareju neſo wairal darit, tā jau biſu darijiſ un turpinaju darit. Ari lat- weeſchu ſozialiſti (Richtung Gaase- Laufant-Merges) nahza pee mania gandrihſkatru deenu un mania p- ſtrahdaja lih dſigā wirſeenā. Stah- wolkliſ tapa wehl komplizetatiſ zaur to, ta ari paſchu ſemeſ, taſ ir, Latwijaſ leelineeſi arweenu droſchali pazehla galwu. Rad 14. no- wembri uſnehmoſ ſawus amata peenahtu- muſ eſ tuhlin pirmāſ deenaſ atzehlu eepreeſchejo zensuru un ſapulſchu aiſ- leegumuſ, tapat aſſwabinoju no zettumeem ari politiſkoſ eeflodiſtoſ. Saſarā ar to ari leelineeſi notureja ſawuſ ſapulzeſ un uffahla dſihwu propagandaſ un agitazijaſ darbibu. Preeſch mania jau bija pilnigi ſkaldreſ, ta uſ nopeetnu pretoſchanoſ ſarlanat armijaſ naw to domat. Eſ peegreeſchu tagad galweno wehribu ſikā tam, lai muhſu kara ſpehta dataſ, ziſ ahtri ween eefpehjamā dabutu prom un

istwest, zik ween eespehsamz, wehrtigato kara materialu.

Pee tam man wajaðseja latweeschu prasibas, dehl turpmakos semes apfargaschanas, tomehr atsiht. Mehš bijam winu semei atnehmuschl ir paschwaldibas ir paschaisfardsibas eespehsamibas un muhsu moralists peenahkums bija — apfargat semi til ilgi, tamehr wina patt sawu aissardsibu noorganise.

Ta ta ar ktru beenu wairat bija rebsams, ka ari projekteta dselssbiwisija bija wairat tikai laba wehleschanas, ne ta fattists spehls, es 8. dezembri brauzu us Berlini, lai Wahzijas waldibu pamudinatu suhtit us Baltiju zihnas spehligu ka aspehlu. Waldibas preefshahwit, un fewischli toreisejais kara ministrs Scheuchs, mums apsolija droshu palihdsibu. Tomehr schi palihdsiba nenahza. Projekteta dselssbiwisija fastahdjahs beidsot no apmehram 500 jauneem saldateem, kuri wehl nelad laujas nebija dalibu nehmuschl. Tomehr wini reisem lahwas tihri labi. Bet Latwijas liktent wini newareja grost. Peelineeki to eenehma bes leelam puhlem.

Up seemas swehtleem man jau bija plinigi skaidrs, ka pehz dascham deenam mums buhs Riga ja atstahj. Schai laika leelineeki at-radaš ap 40 kilometrus no pilsehtas. Pa to starpu Latwijas waldiba Riga, ar wahzu palihdsibu, bija fastahdijust daschas latweeschu rotas. Tomehr schis rotas bija loll neustizigas, un jau pehz dascham deenam, 26 dezembri, sadumpojas un tika peespeestas padotees zaurkanonadi no anglu kara lugeem, kuri stahweja Rigas ostā.

Neatkarigi no Latwijas waldibas, bet ar pehdejās sijaschanu un peekrischanu fastahdi-

jās Baltijas wahzu brijwprahtigo armija, kura nosauzās par „Baltijas Landeswehr“ (Baltische Landeswehr), un tapat tā latweeschu rotas tika apbrūnāt ar wahzu eeroisheem un muniziju.

21. dezembri Daugavā eerabās angļu kreiseri un 23. dezembri es famehmu no angļu wirspawehlneeka usatzinajumu us apspreebi, kura ari tajā pat deend sanahza us angļu kreisera. Šai apspreebē angli passaidroja, ka pehz pameera noteikumeem muhsu peenahkums esot palikt semē til ilgi, kamehr wint to prasot. Wint aisseedsa mums latru turpmaku kara spehka dalu un kara materialu aisseeshanu. Es wineem passaidroju, ka pahtraukt wahzu karaspehka aisseeshanu naw eespehjams, jo tas issautu wahzu saldatu sadumposhanos, zaur to sajukums taptu wehl leelaks.

Šai laika, kad es Latwijās waldibai dewu šaprast, ka wišs ir pagalam un ka Rīgu naw eespehjams naturel, Latwijās waldiba dewa solijumu, ka wina ir ar meeru dot Latwijās pilsonutees fihās wišeem wahzu saldateem, kuri apsolitos peedalitees zihnā pret leelineekeem. Tika issrahdats atteezigs lhgums, kuru parastija 29. dezembri. Lhgumu parastiju es un Latwijās ministri Umanis, Paeglis un Sahlits. Ka šim lhgumam waretu buht kahda nosihme es toreis nedomaju, jo pehz ta, to redseju Berlinē, es schaubijos, ka no Wahzijas buhtu sagaidami Latwijai palihgi.

Nakti no 2. us 3. janwari pehdejee wahzu saldati aistahja wairakās weetās degošo Rīgu, un jau nahlošhā rihlā pilfehā cenahza leelineeku preeshpulti. Es, kopā

ar Latwijās waldibu, eesahumā pahrzehlos
 us Jelgawu, bet tad bija redsams, ka ori
 Jelgawu newarēs noturet, tad 8. janwari pahr-
 zehlos us Leepaju. Scheit attal no
 jauna mani eelenza, gan Baltijas
 wahzeefchi, gan latweefchu, ir kon-
 serwatiwi, ir demokrati, ir sozia-
 listi, ar luhgumeem — wehl reis
 greestees pee Wahzijas waldibas
 un isdabut militaru palihdsibu
 preefch Latwijās. Sagad Latwi-
 jas waldiba bija jaugatawa west
 nopeetnas farunas par wahzu
 saldatu iuhliteju noweetofchanu
 Latwijā, dodot wineem semi un pilsonu
 teefbas. Schis farunas tifa ussahktas jau
 Jelgawā.

Es brauzu wehl reis pee Berlines
 waldibas, kur man dewa padomu, werwet
 brihwprahtigos, kurus tad waldiba apbrukotu
 un atalgotu. Schai zelojumā mani
 pawadija latweefchu sozialists
 Dr. Menders, kurfch kopā ar mani
 greesās pee Wahzijas waldibas
 ar luhgumu — suhtit Latwijai
 palihgā kara spehtu*). Es eerihloju

*) War scho sawu zelojumu Dr. Menders saka, ka
 winsch neefot wis brauzis kopā ar Winningu weenā
 wagonā, bet burtiiki saka: „Ar Winningu esjatikos
 Berlinē . . . Mans nodoms bija issinat, kahdu
 palihdsibu mehš, latweefchu sozialisti, wa-
 ram gaidit no rewoluzionarās (lat real-
 zionarās Scheidemana) Wahzijas . . . pret cebru-
 fuscheem komunisteem . . . Man Berlinē esot
 peenahza ustrauzoschas sikas, ka komunisti eenehm-
 schi Werawu un Widsemes peerobeschu apgabalus un
 nahl us Rigu, pee lam wahzu pulsti atshppjas . . .
 Es greesos pee dsweem tautas komisareem, lai no-
 skaidrotu wineem nepanesamo stahwolkli, kahdā Lat-

brihwprahtigo werweschanas biroju „Baltensland“, kursch strahdaju fastland ar kara ministriju. Behz dascham nedelam mehš jau aissubhtijam us Kursemi pirmos brihwprahtigos.

Mani Baltijas „draugi“ man weenmehr usmahzās, ta werweschanas uisaukumos fewischi wajagot uswehrt apsolids teesibaš — nomestees us dšhwi Kursemē. Es atbildeju, ta saldateem pee werweschanas ir japasino tas, tas stahw lihgunā un tas parakstis. Es, kaprotams, liku kaprast, ta Latwijas waldiba turēs wahrdu un peeschlirs wahzu brihwprahtigajem Latwijas pilsonu teesibas, tas wineem dos lihdsigas teesibas ar ziteem pilsonem eeguht ari semi un zitu ihpafchumu.

Daudsas werweschanas weetas, un fewischi atsewischi werwetaji, lai guhtu labakus panahkumus, neturejas stingri pee dotam direktiwam un apsolija wahzu saldateem wifas eespehjamās leetas, galwenā kahrtā semi Kursemē. Es, kaprotams, bju taja pahrleezibā, ta Latwijas waldiba ari schajā punktā buhš us meeru, ja wikal buhš redsamās sekmes un wahzu brihwprahtigo leetderigums.

Un sekmes neispalita. Leepaja, tura janwara beigās bija stipri apdraudeta, tila patureta. Nota laika schakot Kursen-

---

wiju eerauj wahzu okupazijas armijas behgšana. Sarunā ar Landbergu bija klakt ari Winnings.

No pascha Mendera taisnoschanās wahrdeem. ta redsamās, ir stads, ta winsch kopā ar Wahzijas sozialnodewejeem luhdsā imperialismu palihgā pret komunistem, tas ir, pret proletariata rewoluziju.

mes atbrihw of čana gahja ſranſi
uſ preekſču.

Ropſč ta laika man naw bijs iſdewibas
un laika uſturet ar Latwijas waldbibu perſoni-
guſ ſafaruſ. Veetu goita, tā ſnamſ, nehma
zitu wirſeenu. Tiſko Ruſſeme bija atbrihwota,
Latwijas waldbiba greeſa laſchofu uſ otru puſi,
un no noſlehgtā lihguma tureſčanas nebija
wairſ ne wehſtſ.

Ra Latwijā wareja raſtees jauna fronte
ſtarp Latwiju un wahzu ſaldateem, tur galwena
ſahrtā ir wainiga Latwijas waldbibas lihguma
lauſčana. Muhſu ſaldati ar pilnu
teeſibu jutāſ peekrahpti".

Šho wehſtuli Auguſtſ Winnings rakſtijs
tai laiktā, tad atwanturiſtſ Bermonſ-Uwa-
lowſ no Ulmana waldbibas peekrahpteeem wahzu
ſaldateem ſahla organiſet ſawas huliganu bandas.
Winnigam par godu jaſaka, ta wiſč ſawas
wehſtules beigās, ſuru winas plaſčuma behl
neaiſtahſtu, uſwer, ta peekrahptio wahzu ſaldatu
nodoms — nemi ar waru wineem apoſolitās tee-
ſbas — ir beſprahtſ, un ta wini zil ahtri ween
eeſpehjamſ, no Ruſſemes jaaiſwed. Bet pee-
krahptee wahzu ſarelwi, no kureem daudſi, zere-
dami uſ dſihwi Ruſſemē, bija iſpoſtijuſči ſawu
eehſihwi Wahlijā, neſlauſidāſ pat uſ ſawas wal-
dbibas aiſrahdiemeem, un Bermontiam bija ahr-
ſahrtiigi weegli no wineem ſaorganieet leelako dalu
ſawas armijas.

Ra Bermonta armijas pamats bija Ul-
mana waldbibas lihgumi ar wahzeescheem, taſ
pahraſ weegli ſaproiamſ. Tā tad Bermonta
aſereſ un latwju jaunatnes iſkauſčonas organi-
ſetajo bija Ulmana waldbiba, un wiſt tee, ſuri
toreiſ Ulmani atbalſtija, ſoziaलिstus neiſſlehbſot.
Bet lauſim wehl runat dokumenteeem. Tai mums,

warbuht, nepahrmešiu nepareisu tulkofšanu, pee-
wedifim wišpirms Ulmana waldibaš noslehtu
lihgumu ar wahzeefšeeem originalā. Winkš
flan:

Der deutsch-lettische Siedlungsvertrag.
Riga, den 29 Dezember 1918.

Vertrag.

Zwischen den Bevollmächtigten des Deut-
schen Reiches und der provisorischen lettländi-
schen Regierung.

1. Die provisorische lettländische Regierung er-
klärt sich bereit, allen fremdstaatlichen Heeres-
angehörigen, die mindestens vier Wochen im
Verbande von Freiwilligenformationen beim
Kampfe für die Befreiung des Gebietes des
lettländischen Staates von den Bolschewiki
tätig gewesen sind, auf ihren Antrag das volle
Staatsbürgerrecht des lettischen Staa-
tes zu gewähren.
2. Die deutsch-baltischen Angehörigen des lett-
ländischen Staates erhalten das Recht, in
den Reichsdeutschen Freiwilligenverband ein-
zutreten. Andererseits bestehen für die Dauer
des Feldzuges keine Bedenken gegen Ver-
wendung reichsdeutscher Offiziere und Unter-
offiziere im Verbande der deutsch-lettisch Kom-
pagnien der Landeswehr als Instrukteure.
3. Das im Vertrage vom 7 Dezember den deu-
tschen Balten zugestandene Recht zur Bildung
von sieben nationalen Kompagnien und zwei
Batterien im Verbande der Landeswehr wird
seitens der provisorischen Regierung ausdrück-
lich garantiert, auch wenn § 2 der vorliegenden

Abmachung zur vorübergehenden Auflösung der deutschbaltischen Verbände führen sollte. Bei einer Erhöhung der Zahl der lettischen Kompagnien der Landeswehr tritt eine entsprechende Erhöhung der Zahl der deutschen Kompagnien ein.

4. Die in Ausführung von § 1 notwendigen Listen, über Zu- und Abgang von Freiwilligen, werden der provisorischen Regierung mindestens einmal wöchentlich übersandt. Es wird auf Grund dieser Listen zwischen den Vertragsschließenden festgesetzt werden, welche deutsche Staatsangehörigen sich das Staatsbürgerrecht gemäß § 1 erworben haben.

gez. August Winning,
deutscher Gesandter in Riga,
K. Usmanis, Ministerpräsident,
Fr. Baegle, J. Sallits.

Latweeschu walodā šchis dokumentis īan
felofchi:

Rigā, 29. dezembri 1918. g.

Lihgums

stary wahzu walstis pilnwaroto un Latwijas pa-
gaidu waldibu.

1. Latwijas pagaidu waldiba apsolas wiseem šwešsemju armiju peederigeem, kuri masakais ischeiras nedelas brihwprahitigo pulkos zhnijuschees preelšč Latwijas walstis atswabinaschanas no teelinee leem, us winu brihwprahitigu wehleschanos peeschkirt teem pilnas Latwijas walstis pilsonu teesibas.
2. Baltijas wahzu Latwijas walstis peederigeem teef dota teesiba cestahtees Wahzijas walstis

brihwprahtigo saweenibas. No otras puses newar tikt zeltas eerunas, ta pa kara gahjeena laiku wahzu armijas ofizeeri un unterofizeeri wahzu-latweeschu pulkos un landeswehra teef isleetoti ta instruktori.

3. Pagaidu waldbiba noteikti garantè Baltijas wahzeem 7 dezembra lihgumà apsolitàs teefibas, ta wini saweenibà ar landeswehru war dibinat septinus nazionalus pulkus un diwas baterijas, ari tad, tad pehz § 2 mineitàs norunas balteeschu-wahzu saweenibas pagaidam tiklu likwidetas. Kad tiklu pawatroti latweeschu pulki, balteeschu landeswehrs dabun teefibu ari sawus pulkus ar atteezigu skaitli pawatrot.

4. Lai waretu iswest § 1 mineito lihgumu, tad wjadstgee faraksti par brihwprahtigo skaitlikto itahwofli pagaidu waldbibat tiks peefuhititi masakais weenreis nedela. Us scho farakstu pamata abas lihguma flehdsejas puses tad warès galigi notahrtot, turi Wahzijas walsts peederigee ir eeguwscht § 1 mineitàs Latwijas walsts pilsonu teefibas.

Parakstijuschi: Wahzu walsts suhtnis Riga:
Augusts Winnings.

Latw. pag. waldbibas ministru
presidents: R. Ulmanis.
Ministri: Fr. Paeglis,
J. Sahlits.

Us schi lihguma pamata, peeleefto tlaht to, kas netika uslikts us papira, bet apsolits mutiski, Wahzijà tika sawerweti tuhstoscheem no kara ispostiti, bijuschee wahzu armijas salbati, kuras willnaja Latwijas pilsonu teefibas un seme Kursemè. Wini likwideja sawu eedsthwi un dewas us Latwiju laimi eekarot.

Tā Latwijs pilsoniskā valdība sleidza līgumus, turos teel garantetas wifabas teesibas gan weetejeem wahzeesch-em-baroneem, gan Wahziid fawerweeteem armijas aalritumeem, ja ween wini Latwijs pilsoniskajai valdibai palihds zihnitees pret Latwijs strahdneeteem. Te pahrat staidri redsami muhsu nazionalee „lahtschplehschi“, melni un neihri Rangari, kuri par sawu personigo labklahjibu un sawas bagatneeku schiras interesem pahrdod wisu, ari Latwiju*).

Schee Rangari, atbalstidamees us Antantes meera līgumu, saweem sabeedroteem dotos un dokumentariski parastitos solijumus neso neattaisno. Schai līguma lauschana! bija smagass felass, kuras maksaja loti daudssas latweeschu jaunatnes dshwibas. Scheem Rangareem, kuri ar saweem wahzu saldeteem doteem solijumeem atwiliinaja us Kurseni tuhkstoscheem wahzu huliganus, naw teesibas runat ar nazionalu fajuhsmu nar latwju jaunatnes zihnu pret Bermona melpajeem pulkeem. Par to latweeschu jaunajam dshwibam, kuras krita 1919. g. wafara pce Zehsam pret landeswehru un dshsediwisiju, ta ari pret

*) Ar sawu nodewibu schee laudis sabka jau nodardotees okupazijas laika. 1918. g. Rigas pilshias dome suhtija us Berliini sekoschu rakstu:

„Wina majestatei Wahzijas keisaram un Prussijas tehnam“.

„No dshias pateizibas sajuhtas apgaroida Rigas pilshias dome ir atsinusi un isteiz sawu wehleschanos, ja ir nepezeeschami sawenot Wildsemi, Igauņu un Kurseni us wiseem laikeem weend dshinta monarkija, sem zehla Hohenzollernu nama kundshas. negrosama usiziba pret Wahziju“.

Bes wahzeem scho dokumentu parastijuschl ari walraki latweeschu pihlari: Krasikalns, Weinbergs un ziti.

Rahds zits dokumentis runa par to, ta slawenais eelshleetu ministrs A. Bergs wedis sarunas ar baronu preehschahwi Alkselu von Rotu, par latweeschu tautas nodoschann, peenemot ministru portfelt baronu walbiba.

Bermonta bandam zihnotees, ir atbildīgi latvešču pilsoni. Latvešču tautai ir jāsin, ka Bermontu un Goltzu aseram pamatu lika Ulmanis, Sahlīš, Paegliš, Walters un daudsi ziti latvešču demokrāti un sošaldemokrāti, kuri no wahzu buršuhjuisldās waldības luhdja palihgu p ret Latwijaš strahdneeteem, un beidsot šho palihgu dabuja, wahzu armijaš a'kritumu, huliganu weida.

Ka talsni dotee folhumi bija par pamatu bermontisman, redsams no wahzu saldatu peenemtām resoluzijam. Man pee rofas ir lahda 25. augustā 1919. g. Jelgawā peenemta resoluzija, kura nobrukata „Vorwāris“ 436 numurā no 27. aug. 1919. g. Winaš faturs wahzu walodā felofhš:

„Die lettlandische Regierung hatte den im Balticum im Kampfe gegen den Bolschewismus stehenden Truppen Bürgerrecht zweck Ansiedlung versprochen. Dieses Versprochen wurde gebrochen.

Wir sämtliche in Kurland stehenden Truppen sind fest entschlossen unter allen Umständen unser mit unserem Blute wohlervorbenes, durch Vertrag verbrieftes Recht, auf Bürgerrecht und Siedlung in Lettland aufrechtzuerhalten. In festsensfestem Vertrauen zu unseren Führern, bitten wir diese mit uns auszuharren un nicht zuzulassen, das wir um unsere Zukunft betrogen werden. Wir bitten einstimmig Herrn Major Bischof, diese unsere Bitte unserem Oberbefehlshaber Herrn Grafen von der Goltz vorzutragen“.

Im Namen der Delegiertenversammlung:
Pionier Engell 2. Pionier-Kompagnie der eiserne Divisjon.

„Latwiski taš buhtu feloschi:

Latwijas waldiba apfolita tam kara spehta dalam, kuras Baltija zihnijas pret leelnee-
teem, pilsonu un nomeschanas teesibas; schis
folijums tika lausts.

Mehs wisi Kurseme stahwoscho kara spehtu
dalu peederigee esam zeeti apnehmufchees,
sem katreem apstahlkeem muhsu — ar muhsu
afnim pirktas un zaur rakstisku lihgumu ga-
rantetas teesibas us Latwijas walstis
pawallst neezibu usturet spehta. Ur
zeeschu ustizibu us muhsu wadoneem mehš
luhdsam pehdejos kopā ar mums palikt zihra
un nepeelaist, ta mehš sawas nahlotnes ze-
ribas teekam peekrahpti. Mehš weenbalfigi
luhdsam majoru Bischofu muhsu lihgumu no-
dot wirspawehlneekam grafam von Goltzam“.

Delegatu sapulzes wahrda parastijis pioners
Engelsš, dselsšdiwisijas 2. pioneru pulka.

Tamluhdsigas rezoluzijas ir peenemtās wifas
Goltza armijas dalas. Un wifas winas atfauzas
us to, ta Latwijas waldiba winus peekrahpuš.
Ta ta Wahzija sawerwete „Latwijas at-
fwabinataji“ bija wisflitakais ele-
ments, lahds ween domajams, tad schi pee-
krahptichana preelsh scheem huliganeem bija taisni
uguns pakulas, jo wini wareja atfauktees un ari
atfauzas us sawam teesibam. Tagad scheem lau-
dim, kureem bes schaubam bija wehl zitadi mehrkt,
nekā eelarot apfolitas pilsonu teesibas, bija weegla
leeta sagatawot sawas awanturas. Wahzu dselsš-
diwisijas lomandeers majors Bischofs kareiwju
delegatu sapulzes jau atklahti usstahjas, ta wahzu
saldateem wineem apfolitas teesibas janem pa-
scheem, un ar eerotscheem rotas jaeknem Kurseme.

Goltz, ta ofizielš Wahzijas kara spehta
wirspawehlneekš, saprotams, atklahti newareja

uſtahtees la dumpigo ſalbatu wadonis. Wina
 armija ofizielit likwibejās, bet wiſus nemeerigos
 elementus ſalaſija Vermonts. Ko Latwijai
 dewa Vermonta awantura, tas ir jau plaſchi
 ſinams un par to nerunaſim daudſ. Vermonta
 armija palika atpakal taiſni tee „Latwijas
 atſwabinataji,“ kuri warbuht maſal zereja
 uſ Latwijas pilſonu teeſbam, bet ſawas teeſbas
 gribeja iſmantot, lai to, kas wineem apſolits,
 nemtu laupſchanaſ zela. Un wini nehma wiſur,
 kur tiſa ſlaht. Lai likwibetu Vermonta bandas,
 wajadſeja upuret daudſ jaunās bſhwibas.
 Preeſch tam? Par to mehſ jau runajam.
 Tehwi un mahtes! Praſeet ſawus dehluſ at-
 pakal no Ulmana, Sahliſcha un ziteem naziona-
 lajeem Rangareem. Wini ir tee, kuri ſagotawoja
 juhſu dehlu iſtauſchanu. Un ne tiſai Wahzija
 muhſu Rangari melleja palihdſibu pret latweeſchu
 ſtrahdneeſeem, wini to melleja wiſzauri. Uri
 Sweedrija.

Tā 3. janwari 1919. g. Stokholmas lair-
 raſti ſino, ta tur eerihkots bi rojſ brihw prah-
 tigo werweſchanaſ latweeſchu zihnai
 pret leelineeſeem. Nodomats pret leeli-
 neeſeem ſarihtot plaſchaku fronti, pee tam ſchis
 frontes noorganizeſchana uſtizeta freewu ge-
 neralim Judenitſcham, kurſch zeturtdeenās
 wakara zaur Somiju un Igauniju braukſhot uſ
 Latwijiu.

No teitā mehſ redſam, zif loit tuwās at-
 teezibās muhſu nazionalee Rangari ſtahw ar wi-
 ſeem Baltijas notifumeem. Winu nodewiba liſa
 neween pamatus Vermonta aſerai, wini bija
 ſlaht ari pee Judenitſcha awanturas pamatu lik-
 ſchanaſ. Rahdas aſinu ſtraumeſ un zif daudſ
 zilwetu poſta maſaja ſchis awanturas, naw
 eeſpehjams pat aprehkinat. Un wiſſ tas tiſa or-

ganisets ar weenu noluhku: zihkai pret strahda-
joscho darba tautu.

Tā tad Latvijas pilsoniskās
walsts pamatā tika likti Kangaru
nobeweju darbi, weltigi isleetas
jaunatnes asinis un ahrprahstigs
naids pret strahdneekem.

Rā us scheem pamateem Latvijas pilsoniskā
waldiba turpinaja sawu darbibu, par to runastm
nahloschās nodalās.

3. Ko Latvijas pilsoniskā waldiba darījusi eeschejās politikās laukā?

Man, saprotams, naw eespehjams sche us-
statitt wifus tos „waromu“ darbus, kurus mihsu
nazionalee Kangari weifuschi eeschejā politikā.
Jaaprobeshojās ar dascheem notikumeem, kuri
tomehr mums spehj parahdit scho tanschu ihsto
dabu. Latvijas tautiskā burschuasija, kura loti
mihst sadshwoja ar zara gubernatoreem, poliziju
un schandarmeem, kura loti uszihstigi palhdseja
wajat strohdneeku kusibas darbineekus pehz tam,
kad no Kreewijas trona nosuda zars Nikolajs II.
un darba tauta nehma waru sawās rolās, pee-
peschi sahla runat par patstahwigās Latvijas di-
binaschanu. Ra schi patstahwigā Latvija bija
wejabstiga, tā kontrewoluzijas bāse pret Kree-
wijas rewoluziju, tas pats par sewi saprotams.
Ar lahdeem lihdsleekem schi Nutantes kontrewo-
luzijas bāse jeb Latvijas „nazionalā walsts“
tika organiseta mehš jau redsejam eepreetschejā
nodalā. Sagad ihst par nazionalo Kangaru
darbibu paschu mahjās.

Kad 18. nowembrī 1918. g. Rīgā Operas
mahjā bija nodibinata Latvijas „demokratiskā“
republika, schis jaunās republikas waldibas pir-

mais darbs bija—ar wahzu saldatu palihdribu—
ifllhdinat R i g a s s i r a h d n e e l u p a d o m i.
Pee strahdneetu padomes ifllhdinafhanas tila
leetoti eerotfchi un bija eewainotee. Pehz tam
fahlas noteitta strahdneetu kusitbas wajaschana.
Latwijas sozjaldemokratija (leelineeki) wareja dar-
botees tilai ilegalti. Tomehr jaunās waldbibas
pusē nebija netahdu peefriteju. Plafchās masas
noteikti stahweja sozjaldemokratiu (leelineetu) pusē,
un praftja burfchujiftās waldbibas padsthschānu.

To finaja ari jaunā burfchujiftā waldbiba
un tadehl, bes saweem aisttahweem wahzeefcheem,
fahla organifet sawus latweefchu pulkus, turu
weenigais usdewums bija zihnitees pret strahd-
neefcheem. Bet fchee pulki wehl nebija faformeti,
lad winos jau pazehlās rewoluzionars nemeers,
kursch noweda pee faz. lischānās. Latwijas bur-
fchu afstijai sawu diwas nedelas wezo armiju wa-
jadseja nomeerinat ar angļu leelgabalu palihdribu.

Par fcho notikumū wahzu laikraftā „Vor-
wärts“ 359 numurā no 31. dezembra 1918. gada
sem wirsraftja:

„Wahzu un angļu weenota fron-
te,“ nodrukata felofcha fina:

„Swehtdeen, 29. dezembri, fadumpojās abi
latweefchu pulki un pastaidroja, fa wini pahr-
ees pee leelineefcheem. Latwijas ministru pre-
fidents Ulmanis greesās pee wahzu-balteef-
fchu landeswehra pulkeem ar luhgumu,
dumpineefus aibrunot, tomehr, ar noluhfu
nepaafinat tautifko naidu, wahzi eefahlumā
atteizās to darit. Tad Latwijas waldbiba zaur
angļu konsulu greesās pee angļu kreifera lo-
mandeera, kursch sawulahrt greesās pee wah-
zeem ar preeifchlitumu par aktiwu ufstahfcha-
noj. Us lopejas norunas pamata, kura notika
us angļu kreifera, starp wahzu fuhini, Rīgā,
Latwijas waldbibu un wahzu-balteeffchu landes-

wehru, pirmsdeenas rihā ap pult-
sten 6., balteeschu-wahzu landeswehra
un Wahzijas walsts tara spehta da-
las eelenza dumpineeku kasarmes un
ustahdijawineem ultimatumu padotees.
Tā tā dumpineeki noteikā laikā nepadewās,
tad angli ar wahzu wirtskomandas
peekrifšanu laida darbā sawu tara
lugu artileriju un apšaudija dumpi-
neeku kasarmes. Beidsot dumpineeki, ap-
mehram 200 wihri, padewās".

Tik taflu „Vorwärts" sinjums, no tura
rebsams, tā weetejee wahzi-baroni,
Wahzijas tara spehts, angļu tara lugu
artilērija un Latwijas Pagaidu waldiba
ar Ulmani preefšgalā, guwa pirmo lee-
lako uswaru pahr 200 latweeschu strahd-
neekem, tūri negribeja buht par sawu
darba beedru sleptawam.

Pehz tam Latwijas „demokratiskā" waldiba
isbarija sawu pirmo slaweno darbu un noteesaja
us nahwi 11 strahdneekus-karetwjus. Teesja, tura
isnesja šhos nahwes spreedumus, fastahweja no
Latwijas burschuasijas preefšstahweem un no
wahzu, angļu un frantschu ofizeereem. Šchā
wirseenā tad Latwijas pilsoniskās waldibas eel-
šhejā politika turpinajās lihbs pat pehdejam lat-
tam, un turpinās wehl weenmehr. 22. maijā
1919. g. latweeschu burschuasija, topā ar wahzee-
šheem us Rīgas eelam nosleptawoja 4 500 neap-
brunotus strahdneekus*).

*) Labā spahrna sojialistu laikraksts „Darba Wāls",
peeminot šcho wehsturisko deenu sawā 22. motja numurā
1922. g. rakstija šefosho:

„Schodeen paeet trihs gadi no tās deenas, tad tika
padzihta us neatgreeschanos Stutščkas waldiba.
Latwijas atwabinaschanas wehsture šchī deena paliks ne-
isdshešchami eerakstīta".

Tā tad labā spahrna sojialisti šcho deenu šwin tā
leelās atwabinaschanas deenu.

No šīs deenas sākot strādneeki Latvijā tika slepflawoti sistematiski; saprotams, nosleptawotam katru reizi „usspeeschot stempeli,“ ta wisch bijis komunists. Latvijas pilsoniskās waldības strādneeku kustības wajaschanas pameemeenti tahlu pahrsneeds bijuschos zara laikus. Lauku kara teesās noteefato un „behgot noschauto“ strādneeku lihki eesihmē Latvijas pilsoniskās „demokratijas“ attihstības zelu. Kur nespehja peekluht lauku kara teesās, tur tika organizetas slepflawu bandas, kuras arestetos strādneekus aļsghdaja us frontes joflu un tur aufstastnigi nogalinaja.

14. dez. 1919. g. Walmeerā no kara spehta tika eelenkta un aresteta kahda jaunatnes organizācijas sapulze, kurā nehwa dalibu 29 personās, wairumā nepeeauguschās skolneezes, 14 lihds 16 g. wezas, jaunatnes saweenības beedrenes. Arestiam keloja nezilweziga spihdsinaschana. Sewischki lopiski „demokratiskās“ Latvijas stutes isturejās pret arestetām skolneezem. Behz mozibam keloja kara teesa, kura 11 sapulzes dalibneekus noteefaja us nahwi. Starp us nahwi noteefateem bija ari wairatās nepeeauguschās meitenes. Salbati nahwes sodu atteizās isplidit un isplidija polizisti: Ahrens, J. Bambits Alfons Behrsch, leitnants Purits, Weids, Statle un ziti.

Cepinusi sawas flawas wainagā behrni slepflawības, Latvijas pilsoniskā waldiba, saprotams, negribeja duset us laureem. Sitai tagad rihlojās daudz weenfahrschaki. Arestetos weenfahrschi aļsweda us frontes joflu un tur wisk flusibā slepeni nobeidja.

Par aresteto spihdsinaschanam naw wehrts runat; par tam ir loti daudz runats un par tam runā pat sozialdemokratu legalā prese. Naw robeschu, pee kurām „demokratiskās“ Latvijas strādneeku bendes apstahos. Tas redsams pat

no satwerfmes šapulzē eesneegtām interpelācijām. Wezgulbenē uš weenk šhu polizistu eedomu pamata tika arestēti wišl Stradu mahsu eedšihwotajš, 4 gimenes, atnenta wiša wlnu manta un mahjai peelaišta uguns. Degošas mahjas leesmās tika dšihwa šadedšinata 20 gaduš wezā meitene Alma Wefman

Un tā šāee „demokratiskē“ darbi nepahrtauktā wirknē turpinajas. Pilsonu laitraksti šawā laikā šinoja, ša Lejaszēemā 4. jultjā 1920. g. eelenktā komunistu šapulze, pee lam diwi nošchauti. Štrahdijās, ša bijuši darišchana ar neapbrunotu mešcha štrahdneeku šapulzi, bet arestētoš tomehr teefaja šara teefa un noleefaja uš nahwi. Eepreekš noteefaschanaš wišl arestētee breešmigi moziti un šisti, lihds šamehr wini nefamand bewušchi leezibu, ša wini eelenzeleem pretošuschees. „Behgot nošchauto“ škaitu neweens nestn. Šr šinams šikai par dascheem, šad un šur wini nobelgti. „Behgot“ tika nošchautš Patgales komunistš J Swidra; augustā 1920 g. zelā no Lubanes uš Rigu tika nošchauta Rigas štrahdneeeze Emilija Uhdriš un 14 gaduš weza meitene Salmiņ; 18. septembri 1920 g. Rigā tika šlepeni nogalinati štrahdneeki, Kristine un Emma Šarin, Berta Uušin, Arturs Kalniņš, Baumanš, Šiliniš un Šmilga.

Kroni wišām šchim šlepkawibam ušlita lauku šara teefa, šura nakti no 8. uš 9. juntju 1921. g. noteefaja uš nahwi wešlur rindu štrahdneeku, štarp teem Latwijas Romunistištās partijas Žentralās Komitejas lozekluš, Jauņšemi un Uraju-Behrzi. Šadausitš un šatroplotoš uš nestawam tika aineštš Behrze teefas preekšā un uš nestawam wlnu aišneša uš 10 weetu, šur špilbija nahweš špreebumu.

Behz šchis leelatās šlepkawibas waldibas šastahwš grošijās. Ušgahja eekšleetu ministrs

Urweeds Bergs un ministru presidents Ulmans.
Nobibinajās koalīcijas valdība, turā eegahja arī
labā spārņa socialisti. Tee dewa solijumus, tā
nahwes sodu wairs nebuhs. Rahdu laizini arī
nebija, bet tad sahka atkal sleplawot pa wezam.

Wifus Latwijās pilsoniskās valdības „de-
mokratiskos“ darbus mums, saprotams, šhe naw
eefpehjams usfilaiti. Šhe peewestee gabijumi ir
tikai aifewischki seedi no „demokratiskās“ Latwijās
„brihwibas“ wainaga. Latwijās purwos un me-
šhos gul loti dauds nosleplawotu strahdneeku,
par tureem neweens neta nestu.

Zariskās Kreewijās inkwisīcijas moku kam-
bari paleek tahlu ehna pret to, to spehj „brihwā“,
„demokratiskā“ un neaikalīgā Latwija. Latwijās
burschuasija sawā ihfajā valdības laikā jau pa-
spehjusi spihdoschi peerahdit, tā demokratisms ir
tufšha skana, bes šatura, un tā strahdneekus
wajās un sleplawos wifur tur, kur pee waras
buhš burschuasija. Weena alga, tā sinamā walstis
arī šautos, waj nu par demokratislu jeb kaut
šahdu žitadu republiku, strahdneekem tufšhā
skana neta nedod un nedos. Dshwo šaturu
walstis pahrwidoschanas formā war eeleet tikai
pašhi strahdneeki, nemot walstis waras aparatu
šawās rolās. Naw žitās išejas Strahdneekem
walstis wara janem šawās rolās. Preteja gab-
ijumā wini weenmehr buhs tee, kas agraki bija,
protti, šapitalisma wergi. Tikai dauds watrat no-
speesti un wajati, tā mehš to redšam tagad Lat-
wijā.

4. Šaimneezīstee panahštumi.

Šepreekšheja nodalā mehš ihsumā apšlati-
jam, to Latwijās pilsoniskā valdība sawā ihfajā
valdības laikā ir weikusi strahdneeku kusības

wajaschanas lautâ. Sagad pastatijimees, to wind dârijusi pee fainneeziškâs dšihwes atjaunoschanas.

Rad mehš daudš mas usmanigi nowehrojam Latwijas pilsoniškâs waldbibas rihzibu pee fainneeziškâs dšihwes atjaunoschanas, mums paleel eespaidš, la wina pawisam nedomâ us paleekošhu dšihwi, bet domâ tika par to, la wišihfakâ laikâ peepildit sawas kabatas.

Latwijas ruhpnēeziba kara laikâ tika ispostita un wišas leelakâs fabrikas ewaŭetas us Kree-wiju. Latwijas Padomju waldbibas laikâ wairakâs darbnizâs tika atkal atjaunotas. Wišas nenodarbinatâs mašinas tika konzertetas leelaku fabriku telpâs un laistas darbâ. Tahdâ zeld strahdneeki sagahdaja few darbu un wareja rašot walstij nepeezeeshami wajadšigâs prezes. Tika peežus mehnešhus dabuja strahdat Latwijas proletariats, bet šhai laikâ fainneeziiba jau bija tik tahlu atjaunota, la besdarbneeku wairš nebija.

Rad burschuastija atkal waru sagrahba sawas rokâs atjaunotâs fabrikâs un darbnizâs darbš atkal tika pahrtrauktš, jo rekwišetâs mašinas tika atdotas atpakał winu ihpašhneekem, ruhfešhanai.

Pilsoniškâ waldbiba, nahkusi pee waras, nekehrâs pee ruhpnēezibas atjaunoschanas, bet steidšošhâ kahrtâ organiseja wišu Latwijâ ešošo materialu ihwešhanu us ahrsemem. Wezas dšelstis, telahdas, zuhku šari, sirgu astes, lini, kost un ziti materiali tika pa taklu un galwu westi prom gan us Angliju, gan us Sweedriju.

Kas bija šhee Latwijas ispahrdeweji? Galwenâ kahrtâ laudis, luri walstis eestahdēs eenehma swarigas weetas. Pee šhis „šhestes“, gan teeschi, gan neteeschi nehma dalibu ir ministri, ir departementu direktori, par semakeem eeredneem nemas nerunajot. Walstis mantu sag-

šchano, kukuļu nemschana un wifadas wiltneeku
machinazijas tapa par iddeenischku parahdibu.
Gedstchwotajt atlahti runaja, ka starp augstakeem
walsts eeredneem naw neweena zilwela ar tihram
rolam.

Bet ta la walsts eerednu appetite bija pahrat
leela, un pahresa burschuasijas dala tapat scho to
no Latwijas gribeja eeraut, leeta nonahza pee
tracha. Par wifam tam blehdibam un sagfcha-
nam sahla runat fatwersmes sapulze un bei-
dsot tika eezelta rewisijas komisija, kura zehla
gaisma weenu aferu netihraku par otu. Galwenā
„eerauschana“, saprotams, notika apgahdibas mi-
nisirija. Un wifur bija runa ne par shtumeem,
bet gan par miljoneem. Wairaki „agenti“, walsts
eeredni tika aresteti un atlahtas simleem, tihri
kriminalas leetas, pee tam israhdijas, ka muhsu
naudas mala demokrati wifas leelalas blehdibas
bija weikufchi kopā ar saweem angļu draugeem.
Ta peem., uka konstatets, ka pee linu pahrdoscha-
nas angļu firmai Fortington, zaur pascha mini-
stru presidenta Almana parastitu lihgumu, walstij
zehlees 92.582.000 rublu leels saudejums. No
lahdas zitas firmas Rutisker pirkti otrreis jau reis
nopirkti konserwi un samaltats 5 reises wairak,
ta pirmo reisi. Pee sllku eepirskchanas walsts
saudejusti 80.690.000 rublus. Rahdai amerikanu
„firmai“ „International Korporation“, kura sa-
stahweja no diweem wihreem un weenas lstabas,
eematfats „rolas naudā“ 70.000.000. rubli „dselss-
zelu materiali“ pirkshanai. Bet schi smuka sumina
gahja pasuschana.

Wifas un galwenā fahrtā no angļu firmas
Fortington peegahdatas prezes bija sliktas un
samaltatas. Rewisijas komisija konstateja, ka par
wifam ministrijam kopā, 1920. gada rudeni, jau
bija nosagtas un noblehditas wehrtibas par
354.087.200 rubleem.

Pats par sevi saprotams, ka šāee daudsee miljoni nešgaisa kaut kur gājā, bet atrada savu dabisko zēlu atpakaļ un līgumu sēhbēju, valsts eerednu, respektīvi valsts sagļu, naudas maķem.

Šwest šēll burschujistās Latvijas valsts sagļu registraziju, saprotams, naw eespehjamās. Tas alsnemtu pahrat daudf tēpu. Un bes tam par wineem tiku tiskām jau rakstija sozialsdemokrātu un pat pašču pilsonu laikrakst. Aisrahdu tiskai, ka sagļu bija lott daudf, sevischki apgahdibas un bselstzēlu leetās. Saga un blehdija gan depar-tamentu direktori, gan zēlu melstari. Preešč wikeem wineem Latvija bija un ir tiskai preešč personigās eedšiwoschanās.

Par ruhpnēezibas atjaunoschanu šhad tab eerunojās, bet nopeetni neweens par to nedomaja. Aisbildinajās, ka Latvijai naw sawu isejweelu un tabehl nekahda ruhpnēeziba naw eespehjama. Latvijai japaleefot tiskai par semtoptbas walsti. Tas ir, semei jabuht šaimneeku rotās. Ziteem jabuht par winu talpeem. Rā us weenigo eespeh-jamo ruhpnēezibas nosari Latvija finansu ministrs Kalmiņsch aisrahdija us spirta ruhpnēezibu.

Mehs šnam, ka Latvija atrodās lott isbe-wigā weetā, kur truhkšofcho isejweelu peeweschana ir lott weegla, to peerahda jau tas fakts, ka preešč lara Latvija pastašweja lott plascha ruhpnēeziba. Ras šchaubās, lai mehgina faskaitit Rigas fabriku šturstenus. Tee wif sawā laitā kuhpeja.

Bet pat ar sawām pašču isejweelam Latvija ireespehjama deesgan plascha ruhpnēeziba. Latvija ir eespehjama torša apstrahdaschanas ruhpnēeziba, toka apstrahdaschanas un papira ruhpnēeziba, šeeģelu, zementa, štitla, kalku, telstil, mahlu trauku un pahritās produktu konseweschanas ruhpnēezibas. Ašbuhwejot elektristās špehla stazijas un

eejuhstot tā samehrā lehtu dšnejspehtu ir eespeh-
jama, tā jau aistrādīju, ruhpnēezība ar eewestām
isejweelam. Pilsonisīte „taufaimneeki“ no „Brih-
wās Semes“ gau stahsta, tā Latwija nebuhšot
lehta darba spehta, jo wišī strahdaschot us sawas
semes. Bet mehš tagad jau sinam, tā tās sawas
semes nebuhš loti, loti daudseem Latwijas strahd-
neekseem. Bes tam mums jaaisahda, tā arī loti
daudsi sikhsemneeki astahš sawas faimnēezības
seemas un behrnu rotās, bet pašči melles darbu
ruhpnēezība, lai spehtu muischneekseem ismaktai
semes ispirtschanas maksu. Taisni jaunee Latwi-
jas sikhfaimneeki, wiņu dehli un meltas, radis
Latwija lehtu darba spehtu. Gau tagad, pehztās
paščas „Brihwās Semes“ sinam, jaunfaimneeki
labai brauzot pelnā, tā strahdajot semi, tas
peetahda, tā no semes ween newar dšihwot.

Bet nestatotees us wišu, Latwijas burščua-
rja un lauku faimneeki pirmā weetā ir pret wišu,
tas waretu weizinat ruhpnēezības atjaunoschanu.
Tā peem., Doleš elektriskās spehta stazijas buhwe
iita pahtraukta, jo preesč tam, tā to isteizās
Latwijas ruhpnēeku kongresš, wajegot dahrgas
eetaises, turās tuhlin rihtā kapitalisēem newar
dot staidru pelnu. Uri „draugi“, angļu kapita-
listi, newehlas, lai Latwija atjaunotos ruhpnē-
zība, bet darija wišu, lai no Latwijas aiswestu
wišu neapstrahdato materialu. Wineem ne prahtā
nenahit „draudsiģai“ Latwijai dot auschemās ma-
šinas, tā arī wajadsiģās mašinas papira fab-
rikam, ahdu apstrahdaschanai u. t. t. Wini no
Latwijas grib aiswest tifat materialus un pahrit-
tas produktus, tas ir wišs, eesč tā ispausčas wiņu
mihlestiba.

Latwija, saprotams, pašahw arī saws
ruhpnēezības departaments, tursč konstatejis, tā
Latwijas ruhpnēezības atjaunoschanai esot ne-
peezeeschami trihs pabalstischanas weidi: 1) nau-

das pabalsts privateem usnehme-
jeem, 2) isejeveelu un materialu, ta ari
maschinu eeweschana no ahrsemem un 3) walsts
darbnizu un fabriku organiseschana tajas nosares,
kuras priwata inziatiwe ir nepeeteelofcha.

No fchi plana dsihwe iswests tifa weenigi
tas, ta atfewischleem usnehmejeem tifa issneegti
leelati waj masati pabalsti keegelu zepfu, dsir-
nawu, jahgu gateru u. t. t. remontam. Un
wairaf nelas, isnemot spirta ruhpnenezibas or-
ganiseschana.

No teitta redsams, ta ruhpnenezibu Latwijā
buhtu eespehjams assaunot tilai us walsts reh-
lina. Dabisli buhtu, ta walsts pee fchi darba
ari terios. Bet tad mehš aismirstu, ta Latwijā
ir burschujista walsts. Bet preelsch bursch u a-
sijas „walsts“ ir tilai flauzama
gows. Walsts ruhpnenezibu war organiset tilai
strahdneeku waldiba. To mehš loti labi redsejam
pee mums Latwijā. „Gubri wihri“ runaja ir par
zutura fabrikam, ir par kuhdras pahroglofchanas
eestahdem, ir par elektristu spehla staziju buhwem,
bet gala isnahlums no wisa ta, dahwanu issneeg-
schana atfewischleem privateem ahtruhpneeteem.

Cesim tahlat. Ta ta Latwijai naw un ta
redsams, Latwijas walsts stuhretaji ari negrib
atjaunot ruhpnenezibu, tad wisi galwenee ruh-
pnenezibas raschojumi Latwijai buhs jaewed no
ahrsemem. Plaujmaschinas, kulmaschinas, arlli,
ezeschas, motorarlli, mahslligi mehslit un wiss zits,
las wajadstigs modernajai lauffaimnenezibai ir ja-
eewed. Kur nemt walutu, to wifu to samakfat?
Latwijas iswedumu preelschmeti, galwena fahrtā,
ir un war buht tilai toli, lini un neleelos ap-
mehros sweests. Waj Latwijā fchos materialus
un prezes war iswest tahdos apmehros, ta wina
war segt wifus isdewumus ruhpnenezibas rascho-
jumu, maschinu, armijas peederumu u. t. t. eewe-

ſchanai un pee tam uſturet wiſās paſaules wal-
ſtiſ ſawuſ ſuhtruſ, kuruſ, ſawukahrt, eephejamaſ
algot tikai ahrſemju walutā?

Meheſ ſinam, ka Latwijāſ meſchi naw tahdſ
neiffmelamaſ bagatibu awotiſ. Ja meſchuſ zirtiſ
ahrſemju ekſportam pahriſ gaduſ tahdoſ apmeh-
roſ, ziſ Latwijai wajađſigiſ ahrſemju walutaſ, tad
no muhſu meſcheem drihſti palitiſ tikai zelmi un atau-
gaſ pahri. Sekaſ — galiga meſchu iſnihzinaſchana.

Tautiſkaiſ Latwijāſ walſtiſ uſtureſchanaſ
pamatiſ ir laukſaimneeziſba. Wina ahrſemju ekſ-
portam war dot linuſ. Bet mumaſ tuhliu japee-
ſihmē, ka linu audſinaſchana plaſchoſ apmehroſ
ir tahdſ launu ſludinoſchſ beedeſkliſ, ar kuru ne-
weenſ ſaprahtigiſ laukſaimneeſtſ leelā draudſibā
neeelaidiſeeſ. Ja Latwijāſ laukſaimneeziſbai buhtu
jaiſaudſina tikdaudſ linu, ziſ Latwijai, ka walſtij
wajađſigiſ ahrſemju walutaſ, tad Latwijāſ lauk-
ſaimneeziſba daſchoſ gadoſ tiktu iſpoſtita un lauki
galigi noplizinati.

Ut leel ſweeſta ekſportuſ. Ja Lat-
wija iſweſtu wiſu ſweeſtu, ziſ wina war raſchoſot,
wina guhtu tikai maſu daſu no wajađſigaſ wa-
lutaſ.

Beſ tam pahrtikaſ produktuſ no Latwijāſ
war iſweſt tikai uſ eedſihwotaju bada rehliu,
atraujot peenſaimneeziſbaſ raſchoſumumaſ ne ween
pilſehtu, bet ari lauku ſtrahdneekeem un pat
paſchraſchoſotajeem ſemneekeem.

Rapitaliſtiſkā Latwija, winaſ tagadejā weidā,
ir jaſtura laukſaimneeziſbai, kaſ eephejamaſ, ja
ſemneeſi ſchim ſawam lepnumam par godu buhſ
gatawi ſtrahdat 18 ſtundaſ deenā, pahrtiekot no
maiſeſ, kartupeleem un daſchadeem peenſaimnee-
ziſbaſ atritumeem, wiſuſ labakoſ produktuſ
pahrdodot prom uſ pilſehtam, ahrſemju ekſportam.

Rapitaliſtiſkā Latwija ir ſpehjiſiga ſawu ſem-
neeziſbu pahrwehrtſ par ahrſemju ruhpneeſtu lapi-

talistu ismantofchanas preefschmetu. Ne preefsch fewis, ne preefsch brihwàs Latwijas muhsu semneeki strahdàs 18 stundas deenà, bet gan preefsch ahrsemju kapitalisteem, no kureem wineem wajadès pìrt maschinas un zitùs lauffaimneeziabas rihlus.

Waj Latwijas semneeki us ilgu laiku buhs ar schahdu sawu modernà werga stahwofli meerà, jeb mellès topeju atswabinaschanàs zeku ar strahdneekteem, to mehš wehl peedsihwofim. Tas latweeschu semneeku „lepnumš“, kuru til beeschi daudšina „Brihwà Seme“, ta latweeschu semneeks us sawa semeš stuhra nestrahdàs 8, bet 18 stundas deenà, ir neapfinigu wergu lepnumš, kuru lepojas ar sawu werdsibu. Ratra brihwàs sabeedribas lozetla peenahfums ir zenstees pehz apstahkleem, kur winsch ar masal darba war nodroschinat sawu eksistenzi, pahrejo laiku seedojot sawa eelscheja žilweta isglichtibai un wispahrejai kulturàs attihstibai.

Rapitalististàs Latwijas ideologi sawas walstis pastahwefchanu grib balstit us 18 stundu garu darba deenu preefsch saweem galwenajeem pilsoņeem-semkopsjeem un scho tahlàs senàs werdsibas atleeku min ta brihwàs latweeschu tautaš lepnumu. Negribàs tizet, ta muhsu reakzionaree schurnalisti paschi tizetu, ta 18 stundu darba deena ir muhsu strahdajoschàs semneeziabas ideals. Tahdu gara trulumu mehš newaram eedomatees pat pee „Brihwàs Semeš“ schurnalisteem. Ir tilai weens isslaidrojums, ta „Brihwà Seme“ produzejas kapitala nopirkii un samastati schmoki.

Jau 1920. gada rudeni „Sozialdemotrats“ sawà 248 numurà rakstija, ta ta laika Ulmana waldbiba ir „neapraktš lihliš.“ kursch staiga aplahrt ta spols tilai tadehl, ta naw kapratschu, tas winu waretu apratt. Walstis mantas sagli, wifedi blehschi, speegi -- huligani un kapitala

nopirkti schmolt — ſchurnalisti, bija tee, kuri wa-
dija ir ſalmneeziski ir garigi — kulturelā ſtād,
Latwijs likteni. Sozialdemokrati toreis domaja,
ka ſcho „dſihwo mironi“ buhtu ſpehjiga aprakt
koalizijas waldiba no ſozialdemokrateem un de-
mokrateem.

Rahdi panahumi bija koalizijas waldibai,
tura pehz Ulmana kriſchanas nahza pee waldibas
stuhres, pa to parunafim nahtoſchā nodalā.

5. Pirmā koalizijas waldiba.

a) Koalizijas pamati.

Ulmana = Berga waldiba, tā ſinams, netika
gahsta zaur ſpeedeenu no kreisās puses. Ulmana
waldibas kriſchanai bija preeſch ſchis waldi-
bas tragikomisti zehloni. Winu gahsa winas
dabiftee ſabeedrotee, Latgales ſemneeku preeſch-
ſtahwji. 1921. g. maijā Latgales ſemneeku par-
lijas frazija eesneedsa ſatwersmes ſapulzei
ſteidſigu peepraſijumu par nepareisu agrarrefor-
mas iſweſchanu Latgalē, reſpektiwi, leelu muiſchu
zentru peeſchkirſchanu polu muiſchneekem. Wal-
dibas paſtaidrojumu ſatwersmes ſapulze atſina
par neapmeerinoſchu un Ulmans eesneedsa paſi-
nojumu par ministru kabineta aikahpſchanos.

Ja kahda waldiba teek gahsta zaur kreiso
waj labo opoziziju, tad ſtahwoklis abos gadiju-
mos ir ſtaidrs. Nahtoſcho waldibu ſastahda tās
partijas, turas gahsa bijuſcho waldibu. Ne tā tas
bija pehz Ulmana waldibas gahſchanas. Ulmana
waldibu gahsa dlwi taiſni preteji wirseeni. Jau
tuhlin pehz notikuschā fakta latgaleeſchi redſeja,
ka wini, tā reakzionara partija, ir iſdarijuſchi ne-
iſlabojamu nedarbu. Ja negribeja galigi iſgah-
stees wineem wajadſeja mellet kompromiſu ar

sozialdemokrateem. Bet tas bija loti nepatīklams
usdewums. Sozialdemokrati pehz weza eeraduma
stahdija noteikumus, kuri bija preteji ir latgalee-
scheem ir zitu domato koalīzijas partiju interesem.

No šchis nepatīklamās situāzijas latgalee-
schus isglaiba labā spēhrna sozialdemokrati, kuri,
redsedami, ka pašchlaik ir weegli tikt pee ministru
portfeleem, us ahtru roku isstahjās no partijās,
nodibināja šawu fratziju, un kopā ar latgaleescheem
un semneeku šaweenibu eegahja koalīzijas wal-
dibā, kuras preekschgalā stahweja semneeku šawee-
nibas wihrs Meierowizs.

Nodibinotees šchāi pirmajai koalīzijai wal-
dibas socialisti, tā wini šewi šauza, masineeki,
šawā presē un šawās deklarāzijas taisija leelu
trofni. Solija strahdneekem isnehmuma stahwoku
atzelschanu, plaschu sozialu likumu doschanu, ag-
rarās reformas ahtru un šapratigu isweschanu
u. t. t. Tahlaik wini uswehra, ka tagadejos ap-
stahlos newar zeret us darba lauschu pilnigu us-
waru, tadehl jadara wihs, lai waldibā nesehdetu
tikai šaimneeku šaweeniba un bergisti, bet lai
wini sehdetu kopā ar waldibas socialistem.

Schim trofnim bija weens noteikts mehrkis.
Ar winu šhee „socialisti“ gribēja aptumschot
strahdneekem prahtus un flehpt šawu nodewibu.

Bet kalns dšembesa peli. Walrat par trofni,
zita nelahda labuma waldibas socialistu eeeschana
waldibā nedewa. Noteizoschais wahrds koalīzijā
palika tām pašchām pilsoniskajām grupām, kuras
jau eepreeksch ispauda šawu mihlestibu pret baro-
neem un naidu pret strahdneekem. Labā spēhrna
socialistu eestahschanās waldibā bija tikai rupja
socialisma kompromiteschana un neleetiga šchi
wahrda iswaroschana.

Bet ari pati pilsoniskā koalīzijas waldiba
ussahla ar skalu bungu rihbinaschanu. Upsolija

dauds ņaistās leetas. Starp zitu ņolijās padst-
linat draudņigās ņaites ar wiņām ahrwalņtim, no-
ņtprinat ņemes eefņheenē demokratistās walņstis
teefiņko eefahrtu, dibinatu uņ likumibu,
taifnibu un godigumu. Tika apņolita am-
neņtija par polittifkeem noņeegumeem. Tika uņ-
ņwehrtis, ņa meera un lahrtibas uņturedhana
eefņhejā dņihwē naw panahlama ar ahrfahrtejeem
lihdselkeem, tadehl nodomats atzelt iņnehmuma
ņahwoklus un gahdat par wajadsigeem likumeem,
kuri normetu un garantetu pilņonifko, tas ir,
preņes, ņapulņņhu un beedroņšanas brihwibas.
Tika ari uņwehrtis, ņa algotais darbs ir weens
no ņwarigakeem faktoreem ņaimnezifstās dņihwes
attihņtibā un ņa jaruhpejas, lai algotais darba
ņpehņs tiftu noņtahdits tahdos apņtahkos, kuri
wisleelalā mehā weizinatu intensiwu ņaimnee-
zifstās dņihwes uņplauņņhanu un normalu tahlatu
attihņtibu. Lai to panahktu waldbiba ruhpeņho-
tees par ņozialu likumu doņhanu, par 8 ņtundu
darba deenas nodroņņinaschanu pilņehtās un
darba laika normefchann uņ lauleem. Tika apņo-
litas wehl dauds ņaistās leetas, nobeidsot ar Lat-
gales teatreem un konfordatu, kuru zerot no-
ņlehgt ar Watifkanu.

Rā no teiftā redņams, runa gahja par de-
mokratifmu, teefiņku walņti, kurā naw weetas, ne
apņpeefchanai ne netaifnibai.

Bet tā mehņ wehlatu redņefim, labā
ņpahrna ņozialifņtu koalizija bija tika de-
lorazija, kurai aif muguras ņahweja
dauds zeefņhaka, dabifņtām materielām
ņaitem ņaifņtita latweefņhu burņchuafņijas
Rangaru un baronu koalizija, kura tur-
pinaja ņawu darbu pa wezam. ņņhi darba
ņmaguma punktis tika pahrneņis uņ armiju un ap-
ņardifņbas nobaņam.

b) Armija un apsardzības nodalās.

Latvijai nav tikai jāveic savas eefšējās leetas, viņai ir jāveic arī robešfarga ufdewumi starp kapitalistisko Eiropu un strahdneezisko Kree-wiju. Ir divi zeli armijas buhtiba. Wina waj nu teef audsinata reakzionarā garā un uš wijas linijas aistahw bijuscho kapitalistisko is-fuhzeju eefahrtu, waj arī wina top rewoluzionara, palihds darba tautai no šawa lafka nokratit wergu wasčas un top par šawas jaunās brihwās eefahrtas weizinataju. Uzumirkli, kad teef rakstī-tas šchis rindinas, Latwijas armija kalpo reakzi-jas interesem. Sewischi tas šatams par wirs-neeku šastahwu, kuri pat pret Latwijas demokra-tisko eefahrtu isturas ar nizinaschanu un pirmā weetā stahda brunotās duhres waru un šaschisma metodes, ar kuru palihdsibu reakzionarā militārā flike grib Latwijā eewest nemaslotu kapitāla dik-taturu. Latwijas armijas wirsneeki šawā wai-rumā ar ahrtahrteju naidu škatas uš strahdneeku organizacijam un strahdneekos reds šawu nahwi-gato eenaidneeku. Šchis paschpuiziskais naidš teef flehpts sem mastas tā „zihna pret ko-munismu,” par kura šaturu un pateeso buhtibu, leefās, Latwijas armijas wirsneekem naw ne masalās jaušmas. Šhee „nazionee waroni” pehz šawa atihstibas lihmena dšihwo Don Rihota waronu laikmetā un katrā laikā ir gatawi usnem-tees zihnu, waj nu ar wehja šudmalam, waj ne-apbrunotām strahdneeku šapulzem. Un tā tā šcho ahrrahhtigo idiotu rolās azumirkli atrodas An-tanteš dahwatee eerotšchi, wini šawā eedomatā waronibā, bet pateesibā šawā nosee-dšigā besprahtā, paštrahdā wiššchausmigalos no-seegumus, nosleptawodami strahdneeku šchiras wadoschās personas, tā tas plaschos apmehros tika weiktš fronteš joslā. Ir starp Latwijas ar-

mijas wirsneekem, saprotams, ari zilweti, ar zilweta saprahtu un zilwezigan juhtam, bet scho dalu pilnigi kompromite dontichotiskee noseedsneeku tipi, no Leepajas Rukta fugas un speesch strahdneekus us Latwijas armijas wirsneekem flakitees, ta us saweem eenaidneekem un negehligem sleplawam.

Zitadi ir ar armijas fastahwu, weentahrscheem karelwejem. Wini rindas dauds darba tautas peederigo. Wairums no wineem wehl nesina par sozialisma jeb komunisma buhtibu. Bet mehš waram buht pahreezinatt, ta tikto wineem buhs noteikta jausma par komunisma zenteeneem, kapitalistiskas Latwijas wairs nebuhs. War notikt ta, ta tagadeja Latwijas armija nahloschās rewoluzionarajās zihnās spehle tahdu pat lomu, ta wini preekschletschi, latweeschu strehneeku pulki, furu nosaukums ar neisdehshameem burteem tiks eerastits zilwezes atswabinaschanas wehsture.

Runajot par Latwijas armiju mums ir nepeezeeschami wehl reis uswehrt, ta pati tagadeja Latwija naw nekās zits, ta Antantes schandarms us Padomju Kreemijas robeschas, un schee schandarma peenahlumi ir jaispilda Latwijas armijai. Kapitalistiskas walstis Latwijas armiju apgabda ar wajadsigo muntziju un eerotscheem, bet par to wifu ir dahrgi jasmassa. Latwijas armijas ustureschana fattisti april leelako dalu walstis lihdselu.

Un tad pahris wahrdis par to, ar tahdu „jaunās Latwijas mihlestibu“ idealu ir apgaroti schee „waronigee“ generali un pulkwehchi. Schee „Imantas“ un „Lahschplehchi“ nepawisam neapmeerinajas ar sawu waronu slawu, furu wini paschi few pausch, bet par sawu „te h w i j a s m i h l e s t i b u“ prasa realu atalgojumu, muischu, mahju, dsirnawu, u. t. t. weida. Generalis Balodis dabuja muischu, Goldfeldam, Zelmam un

ziteem pulkwešceem eedalija masakuš semeš gabaluš. Semitam un Miglawam „isrenteja“ Pernigeleš muifchu, ziteem „isrenteja“ ſudmalas u. t. t. Ur wahrdu ſakot, „waroni“ par ſaweem „darbeem“ praſija un dabuja atlihdsibu.

Bet par paſcheem ſcheem „waronu“ darbeem ſkaiſtu rakſturojumu ſneeds wahzu baronu lapa „Rigaſche Rundſchau“, kura, gawiledama par 22. maija 1919. g. ſtrahdneeku ſlaktineem uſ Rigaš eelam, ſchai notikumā reds neween wahzu — balteefchu jaunatneš uſupureſchanas gribu un preeku, bet reds ari ſlawejamu ſadarbibu ar latweeſchu prahtigajeem elementeem, jo ſchai ſlaktinā kopa ar wahzu majora Fleiſchera hultiganeem nehma dſihwu dalibu ari generala Baloſcha brigade. Taš eſot bijis ſpoſchš patriotiſma paraugs un latweeſchu burſchuafija ſcho ſchauſmu deenu peemin, tā ſwehtu deenu.

Blakuš armijai koalizijas waldba weizinaja ari ſawu apſardſibas nodalu attihstibu un ſpeegu aparatu noſtahdiſhanu „ſawu uſdewumu“ augſtumos. Pee tam „demokratikai“ Latwijas waldbai palihdsigu roku ſneedsa zara laiku ſpihdſinaſchanas waroniš Dahwiš un ziti „ſpezialiſti“. Ubaš ſchiš eetahdēš, ir armija, ir apſardſibas nodalaš, ar ſaweem ſpeegu bareem ſaprotamš kaipo tikai weenam mehrkim, zihnai preterwoluziju.

Bet armijaš un apſardſibas nodalu uſtureſchana praſa miſu lihdselkuš.

c) Rodolki — walſts eſiſtenzes jautajums

Mehš jau redſejam, ka Latwijas walſts galwenaiš pamatiš ir armija un apſardſibas nodalaš. Bet ſchee diwi eetahdijumi wehl naw wiſa walſtiš. Lai „brihwā Latwija“ waretu eſiſtet, winai jauſtura neween armija, bet ari

daudstuhftostochi eeredni, ministri, departamentu direktori, suhtni wi-
fâs pafaules walstis un lihdstigi laudis,
preefch furu ustureschanas ir wajadstigs ahrfahr-
teji daudst lihdseklu. Schoos lihdseklus war guht,
waj nu galigi ispahrdodot walstis bagatibas, jeb
apleekot eedsihwotajus ar ahrfahrtigi augsteem
nodokleem.

Râ to darit, par to „brihwâs Latwijas“
dibinatoji issalas fefoschi:

„Brihwâ Latwija ir teefibu walstis, fur
wisi pilsoni war lihdsteefigi spreest par no-
dokleem, tas katram pilsonim jamafsâ preefch
walstis ustureschanas. Brihwâ Latwija ir ari
taisnibas walstis, fur naw weetas ne priwilige-
teem, ne apspeesteem, jo par pamatu walstis
nodokleem ir weena mehraulâ — eenahkumu
leelumâ. Kam leelaki eenahkumi, tam ari
wairaf jamafsâ walstij par labu. Râ wifâs
demokratiskâs walstis, tâ ari Latwijâ tiks arween
un wifur schis prinzipis eewehrots“.

Tâ runaja Latwijas walstis pirmajâs deenâs
un tas bija ihsti demokratisti runats. Tifai mums
te atleef jautajums, no kureenes teem dascheem
atsfewischkeem pilsonneem rafees tee leelakee eenah-
kumi, no kureem warâs mafat leelakus nodoklus.
Un mehâ, komunisti, lâ nelabojami markfisti sakam,
la preefch scheem pilsonneem strah-
dâs un pelnis ziti, tas ir, strahdneeki.

Bet lai schâ jeb tâ, tâ tomehr buhtu „de-
mokratiski“. Tifai koalizijas walidiba nepawifam
neturejâs pee scheem prinzipneem, bet aplika ar
augsteem neteescheem nodokleem wisnepeezeescha-
matoos ekfistenzes preefchmetus, tahdi nodoklu
smagumu nowelot galwenâ lahrtâ us strahdnee ku
plezeem. Bet ar to naw teiktis, la nodokli speestu
tifai strahdneekus. Latwijâ ar nodokleem ir aplifstis

wiſs, taš dšihwš un kaut tikai druſtu kuſtaš. Par nepaneſameem nodokleem ſuhdſaš wiſi walſtš eedſihwotaji, eeſkaitot ari ſemneekuš-faimneekuš, iškremot tikai miniſtruš, ſuhtrauš ahrſemēš, un armijaš wirſneekuš, kuru uſtureſhanai galwenā ſahrtā leeſ ſchēeſti walſtš lihđſekli.

LatwiĶā pirmāš koalizijaš waldibaš laiĶā bija ap 40.000 eerednu, kuri wiſi bija leeli patrioti, jo ſanehma jeb maſakaiš gribeja ſanemt no walſtš kaſeš leelu alĶu. Tikai iſrahđijaš, ka neſkatoteeš uš ahrſahrteji augſtajeem nodokleem, ta „muiſcha to tomehr newareja neſt“, un daudſi intelligenti kureem LatwiĶaš walſtš, galwenā ſahrtā intereſeja, lā maiſeš deweja, tika laiſti pahr bortu, taš ir, tika atlaiſti, ſamaſinot walſtš eerednu ſkaitu. SaĶgrā ar to LatwiĶā radāš jauna parahđiba: *inteligento beſdarbneeku pluhdi*.

d) Atlaiſtee eeredni un beſdarba inteligenze.

Sihpiloniſtai inteligenzei LatwiĶa bija wajađſiga daſchadu eerednu weetu dehl. Bet mehš redſejam, ka LatwiĶa wineem ſchis weetaš neſpehĶi dot. SaĶarā ar eerednu ſkaita ſamaſinaſhanu LatwiĶā radāš iſt leeš ſkaitš inteligento beſdarbneeku, ka tagadeſā LatwiĶā wiſeem peemehrolu darbu atraſt neſad nebuhš eeſpehĶamš. Šchi inteligenze, lā ſinamš, neſad neatrada ſawu nodarboshanoš tikai LatwiĶā. Wiſaš darba laukš bija wiſa KreewiĶa. Bet tagad LatwiĶa ſawai inteligenzei zeĶu uš KreewiĶu ir aiſbariĶadejuſi. LatwiĶaš laiĶraſti idiotiſki murgo par KreewiĶu, lā par neziwiliſetu barbariſma ſemi, kura LatwiĶaš „leĶajeem zilweſeem“ lā darba laukš, newar kriſt ſwarā. Bet žitur, WalaraGropā, LatwiĶaš inteligenze naw wajađſiga.

Bet kas ar šo inteligenci lai noteet? Uz atbildot jāfata, ka viņa jau tagad leelā vairumā cepluhst wispahrejā besdarbneeku masā un pehz Latwijās laitrakstu sinam mellē darbu pee fabeedrišseem darbeem. Inšeneeri strahdā par besmitneekem, agronomi, studenti, tehniki un ziti tā weenkahršchi strahdneeki pee ferru dsihšchanas un semes darbeem. Pee šcheem darbeem peeteizas ari dauds demobiliseiti wirfneeki un ziti inteligenti, kuruš, besdarbneeku leelā daudsuma dehl, pat pee šcheem darbeem newar isleetot. Sewišchi dauds peeteizas inteligento besdarbneetschu.

1922. gada rudeni wairaki tuhktoschi inteligentee besdarbneeki jau bija nonakluschi pilnigi beisejas stahwolfti. Kad darba ministrija usajiznaja peeteiktees daschus inteligentus besdarbneekus biblioteku eerihšochanai, tad peeteizās wairaki tuhktoschi. Un taisni zaur šo peeteišchanos nahza redsams lahda postā atrodas tuhktoscheem inteligentu darbineeki. Wairums no wineem ar widusškolas isglihtibu, bet daudsi ari ar augstskolas isglihtibu, studenti, inšeneeri n. t. t. Daudsi no wineem wafarā strahdajuschi pee semes darbeem, pee gulschnu mehrzeschanas, pee tranšheju aishbehršchanas u t. t. Rahda augstskolas studente nefusi plantas un pahrmozijusees.

Šis inteligences posts drustu sakustnaja paehduscho burschuasiju. Jo šchi inteligence ir tatschu dsihwais spehts, kursch lihdschim ar fajuhsmu runaja par Latwijās pilsonisko walsti. Bes tam šchi inteligence ir kauls no Latwijās burschuasijas kaula un meesa no winas meesas. Pilsonistās walstis stuhretaji sayrata, ka šchai inteligencei jāpalihds. Bet tā? To luhk viņa nesin.

Weenigais, ko viņa atrada—bija ftlantropija. Uz darba ministrijās eerofinajumu notureta fabeedrištu organizaciju preetschstahwju apspreede,

tura spreedusi par scho jautajumu un atradukt, ta inteligento besdarbneeku postis ir taisni brehzošs. Bet tā wineem palihdset—naw atrasts.

Tur atrasta ta weenkahršā Amerika, ta inteligentus besdarbneekus newajaga atlaist no walstis eerednu weetam, ta strihpojot budšchetus, wajagot eewehrot, ta strihpojot ne skaitkus, bet dšihwus zilwekus. Tikai finansu ministrijas preefšstahwis atradis otru, wehl weenkahršaku Ameriku, ta Latwija leelo eerednu skaitu wairš usturet newar un jastrihpo ween ir.

Bet deenas gaismā tika zelti ari ziti plani besdarba inteligenzes posta nowehršchanai. See bija—Latwijas mahkflas ruhpnenezibas projekts, un seemas šwehtku eglisču swetsču lukturisču un zitu isgresnojumu isgatawošana.

Rā redsams, šchi apspreede ir titpat „nopeetni nemama“, tā pati Latwijas walstis. Neweenam no apspreedes dalibneekem, tā redsams, naw eenahzis prahtā, ta wisi šchee plani par mahkflas audumeem, seemšwehtku swetsču lultureem u.t.t. tatsču preefšch inteligenteem ar praktiska darba snaschanam ir teefšch apwainojums. Ja Latwijas inteligenze scho bagato tauteefču splahweenu šawā seja nesajuht, un teefšam gatawojas aust „mahkflas audumus“, par kureem „draudsigee ahrsemneeki“ solotees labi samakst, tad teefšam šchi inteligenze buhtu tikai šchahda splahweena wehrta.

Tas tahds wispahrejs splahweens, bet „Latwis“ bes ta taifa wehl weenu splahweenu teefchi us inteligentajam besdarbneezem-seeweetem. Tās esot weeglas dšihwes melletajas, kuras wajagot noraidit us laukeem, kur winas tehwa mahja waj aplahrtnē šawu maisti nopelnitu. Bes tam tagadejam 3600 Latwijas studentem derot pado-

mat, waj winàm peetiks lihdseku „fetot modei
— stude“.

Se, là redsams, runà no konkurenzes tren-
tats sikhpilsonis, kuram hailes no isglichtoto see-
weeschu konkurenzes. Tadeht jawed agitazija pret
isglichtibas zenteeneem.

Ja tahda agitazija tittu pazelta tahdà zit
nebuht kulturelà semè, tur tahda laikraksta redak-
toru noturetu par prahtà jufufchu, bet Latwijà
wisas leetas ir eespehjamàs.

Somehr no teiktà redsams, ka jau pirmàs
koalizijas waldibas laikà jo plaschi pawehràs ta
aisa, kurà tagadejai pilsoniskai Latwijai reis buhs
janosuhd. Intelligento besdarbneeku besisejas
stahwoflis fkaidri peerahda, ka tahdas walsis, là
Latwijà, newar weena no fewis dsihwot. Schaurà
robeshà top par schnaugu, kursch sahht schnaugt
nost paschus schis walsis ideologus. Ir pehde-
jais laiks, kad ta inteligenzes daia, kuru nespehj
usturet ba g a t i r a d i, sahktu domat, kur wina
atrodas. Breesch winas schauràs walsis robe-
schas ir bada walgs, kursch schnauds faklu zeeti.
Uis schis robeshas ir dauds, besgala dauds darba,
kuru weizot un strahdajot wiseem ir eespehjamàs
sagahdat zilwezigu dsihwi. Intelligentajeem
besdarbneekem ir japalihds noahr-
dittas Rinas muhris, kursch winus
schkir no darba Kreewijà. Uis zil-
wezes labkllahjibu wed ne jaunu
robeshu stabu eerakfchana, bet gan
fcho stabu israufchana.

Ne seemfwehtku eglifchu luttu-
rifchu „ruhpneneziba“ ir atrodoma
iseja, bet gan zitur: kopejà darbà ar
strahdneeku schkiru pee robeshu
stabu israufchana!

e) Strahdneeku jautajums.

Jau no pilsoniskās Latvijas nobibināšanas pirmajām deenam bagātee tauteeschi usswehra, ka Latvija esot tikai semkopibas valsts. Us schi redses stahwolka nostahjās ari semneeku saweenibas waditā pirmā koalizijas waldiba. Wifs, kas stahw ahrpus faimneezibas, tas ir, kas nenah par labu lauku leelfaimneekem, ir neleetiba. Schee laudis sewischki newar zeest, ka strahdneekembesdarbneekem pilsehtās gahdā sabeedristus darbus.

Lauzineeki-faimneeki atrodotees gruhtā stahwolki. Darba spehks esot nesamaksajams, bet waldiba wehl gribot isdot miljonus besdarbneeku ustureschanai, tas ir, sabeedristu darbu organizeshanai. Besdarbneeki-strahdeeki dsihwojot no zitu zilweku ismanotoschanas. Tos pabalstus, kurt teekt issneegti besdarbneekem, wajagot dot faimneekem faimneezibu uslaboshanai, bet paschus besdarbneekus peespeest strahdat par wehderu pee lauku faimneekem, tā tas ari jau teek Prattisets. Tad Latvijas walfs usselschot un faimneeki wareschot samaksat ari wajadsigos nodoklus walfs aparata, armijas, polizijas un speegu baru ustureschanai. Ja strahdneekem esot jamaksā tahdas algas, tā usstahda arodbeedribas, tad faimneeki nodoklus samaksat newarot.

Pilsoniskee laikraksti saprotams gahja tahlat un atklati ispada to, to wimu waldiba nehaja sawās truhis. Proti, ka darba ministrija un darba apgahdes ir leekas eestahdes un ka darba melletaji war weentahrschi peeteiktees pee polizijas. Gelschleetu ministrs dotu rihkojumu pagastu preelschneekem usstinat, zil latrā pagastā wajadsigs strahdneeku, un polizija tad besdarbneekus nogahdatu us laukeem pee darba, samal-

fajot pat zela isbewumus, kuruš tad darba de-
wejš wehlaku atmaksatu.

Ur apbrihnojamu zinismu sčee leelfaimneeki
ustahjas pret wisu, kas nahl par labu strahdnee-
teem. Pat pret flimo kafem, pret kuram prote-
sieja kahds semneeku saweenibas wihrs sawa
kongresā, uswehrdams, ka „ja jau tagad Ri-
gas, Leepajas un zitu pilsehtu „pro-
letareescheem“ sobinus plombē un
ahrstē us walstš rehkina, zaur tā sawza-
mām „flimo kafem“, tad war eedomatees,
kas buhš tahlak“!

Scho toni semneeku saweenibas wihti, kopā
ar kristigeem nazionalisteem, eenesa ari fara ispo-
stito faimneeku kongresā, kur tila lemts, ka
strahdneekem darba laika normeschanu
un strahdneeku apdrošinaschanu waja-
got atlukt, bet preešč besdarbneekem
nedrihst isdot ne grascha. Sčee laudis
darisa wisu, lai ispostito apgabalu eedsihwotajos
sehtu naidu un modinatu tumschuš egoistiskuš
instinktusuš pret strahdneekem=besdarbneekem, jo
pehdejee isleetojot walstš lihdselkus, kuri peenahl-
tos ispostito apgabala faimneekem, sawu faim-
neezibu atjaunoschanai.

Ra ari ispostito apgabalu faimneekem eet
gruhti, par to welti wahrduš tehret. Bet muhsu
paehdusčee faimneektehwi negrib saweem isposti-
tajeem beedreem palihdset no sawas pilnibas, tikai
norahda us teem grascheem, kuri teek isfneegti
badā mirstoscheem besdarbneekem preešč winu
issalkuma remdinaschanas. Tadehl ari sčis kon-
gresš lehma, ka strahdneeki pat flimibas
gadijumā nedrihst fanemt pabalstu.

Tahds apmehram buhtu tas gara stahwo-
klis, tahds Latwijas walboscho partiju aprindās
pirmās koalizijas waldbibas laitā pastahweja pret
strahdneekem un winu wisnelaimigato dalu—bes-

darbneekem. Bet ſchajâ waldibâ, ta lihdſiga faſtahwdala, eegahja ari labâ ſpahrna ſozialdemokrati, kuri ſewi ſauza par ſtrahdneekem preeſchſtahwjeem.

Râ labâ ſpahrna ſozialſti koalizijas waldibâ aiſſtahweja ſtrahdneeku intereſes ir redſams no ta, ta wiſſ ſchis koalizijas paſtahweſchanas laitmets ir weens weenigs ſtrahdneeku kuſtibas wajaſchanas laitmets. Nerunajot nemas par to, ta ar komuniſtiſkâs partijas beedreem ſchi waldiba turpinaja iſrehkinatees ar nahwes ſodeem, wina ar ahrfahrteju energiju likâs ari uſ arodbeedribu wajaſchanu. Râ attaiſnojumu arodbeedribu wajaſchanai, kahds no miniftreem ſatwerſmes ſapulzê ſazija, la tee, ſurus apſardſibas agenti iſnemot no arodneeziſkâs kuſtibas eſot ſtrahdneekem ſweſchi elementi, kuri no arodbeedribu wadibas eſot iſſpeeduſchi ſozialdemokratuſ. Pateizotees apſardſibas agentu un ſpeegu energikai darbikai ſozialdemokrati atkal eſot guwuſchi arodbeedribas eeſpaidu.

Pehdejâs wiſtraſatâs repreſijas pret kreifo arodneeziſko kuſtibu, pirmâ koalizijas waldiba iſweda ſakarâ ar ſaeimas wehleſchanam. Lai padaritu par neeſpehjamu peedalſchanos ſaeimas wehleſchanâs waldiba are ſteja ap tuh lſtoti arodbeedribu darbineeku. Schis wajaſchanas bija til nemaſtots naidſ pret pateeſo ſtrahdneeku kuſtibu, ta atwehra azis wiſeem teem ſtrahdneekem, kuri wehl klaufijas uſ demokratiſkajâm fraſem.

Preeſch ſtrahdneekem pirmajai koalizijas waldibai bija tikai naidſ. Un ſho naidu wina kultiweja lihdſ ſawas eſiſtenzes pehdejam momentam.

6. Otrà jeb leelà koalizija.

„Daschs labš kreisais š.d. kaut ari ar šarkanu lentiti pee kruhtim, baltu ščlipš kalla, leekas stipri ween no-škanots us waldišchanu“.

„Darba Bals“ par „Saei-
mas“ pirmo jehdi.

„Muhfu tehws debefis . . .“ Ut tà, es luhdsu laštajus. mani atwainot. Es drustu ašmiršoš un šaktu štaitit luhgšchanu pee otràs koalizijas šapa. Bet tas nu buhtu pawišam aplam, jo rakštot ščis rindinas šči koalizija wehl tikai dšimst un ščis koalizijas zentralà figura, „kreisais šozialdemokrats“ štahw muhfu preekščà, „ar šarkanu lentiti pee kruhtim un baltu ščlipš kalla ar portšeli paduše pilnigi noškanots us waldišchanu“.

Ja, tàš bija Šantala mokas, šuras pehš šaeimas wehlešchanam pahrdšihwoja muhfu kreisee šozialdemokrati. Ministru kreššit tà ween wišu laiku bihdijàs šem winu pašalam. Bet wiršù šehštees? . . . Welns lai parauj to wehlešchanu platformu! Rahda nelaimē šozialdemokratem lika winu ušrakštit? Šagad pašcheem mati šakta štahwus fleetees no šawàm prašibam. Šozialdemokrati šinaja, ša neweena no „Saeimas“ partijam us winu prašibam neeeees, bet newareja tatšču galigi išblametees wehletaju preekščà, un wini wedot šarunas par waldibas šaštahdišchanu eefahšumà ari ušwehra šawas prašibas: „legališet štrah dneekuštibu, atzelt išnehmu muštahwollus, eewestteefiškù eekahrtu administratiwo patwari bu weetà, par poliitifkeem eemesleem šoditu leetu rewideschanu, pašwaldibu teefibu paplaščina-“

fchānu, (kontrolē par poliziju un apšardstības nodalam), kara klaušības saišsināšana un armijas eekahriās preefšanoschana teefiski-demokratiskā eekahrtai, kriminal- un žiwiltodešja reforma, atzēlot jau nowežojušos žara laika pantus. Ukrejā politika jāstāstano ar Latwijās šaimneeziskās atihstības interešem, kas prasa atšazitees no Polijas orientazijas“.

Šchis prasības, tā redšams, ir israšstītas no sozjaldemokratu wežās programās un naw nemastil šlīstās prasības. Štai winās draudeja galigi šamaitat kreiso sozjaldemokratu ministru karjeru. Wišur, kur ari wini ar šchim prasībām negreesās, winus noraidija. Semneeku šaweeniba pat nosolijās (laikam sozjaldemokratuš beedinadama), tā wina ar sozjaldemokrateem šopā waldbihā neeeees, un sozjaldemokrati šawukahrt nosolijās ar semneeku šaweenibu šopā waldbihā neeeet. Šahšās manewris. Wišpirms sozjaldemokrati weda šarinas par „kreišās koalizijas“ šastahdišchānu ar „demokratisko žentru“, bet dabuja atšildi, tā bes semneeku šaweenības wini waldbihā neeeees un prasija tā šaukto „leelo koaliziju“ no kreišajem sozjaldemokrateem lihds semneeku šaweenibai. Šchāi leelajā koalizijā demokratiskais žentrs sozjaldemokrateem šolija dot 4 weetas.

Sozjaldemokrati gan wehl drufstu pastihwežās, bet tad redšēja, tā turotees pee šawas platformas un sozjaldemokratiskieem prinzišpeem war pawišam palikt ahrpus waldbības, nolēhma upuret ir platformu ir prinzišpus un isteiza galawibu west šarunas ari ar semneeku šaweenibu.

Beidsot tad ari šastahdižās tā šauktā leelā koalizija. Šchis koalizijas preeššgalā nostahjās besparteišskais Pauluks tā ministru prezidents. Šahšat šchini koalizijā eegahja 3 semneeku šaweenības wihri, 4 „kreisee“ soz.-dem.

1 labà spahrna soz.-dem., pahriš latgaleeschu un weens no jaunšaimneeku partijās.

Sawà deklarazijā šchi jaunà waldiba pasi- noja, ka turesees pee wezà kabineta politikās. Ar to šchi jaunà, leelà koalizija, atškirtees no biju- šhās. Ne ar to, isnemot to, ka nebuhš wairš isschiribas starp abām sozjalistu partijām, jo abas weenadi stahwēs pilsonistās walts kalpibā. Tur- pinafees kreifās strahdneeku kustibas wajaschana un strahdneeku ismantoschana lihds tam laikam, kamehr „leelās koalizijas“ wairš nebuhš.

Bet us zil ilgu laiku schai „leelajai koalizi- jat“ ir isredses effistet? Un kahda war buht wi- nas realās darbibas programa?

Runajot par to mums prahtā nahl kahds rakšis, kuru reakzionarais Bergs rakstija „Latwi“ 200 nr. 1922. g. par „walstisko weedolli“:

„Katra walts pastahw no teem spehteem, kas wina zehluschi. Wina dsihwo, kamehr dsihwi schee spehki, un agrak waj wehlat wina šagruht, tad schee spehki ir isnihtuschki.“

Un tahlat tai pašchā rakstā: „Latwijū di- binaja nazionalā pilsoniba-burschuasija, kopā ar sozjaldemokrateem, kurt Sautas Padomē nehma dsihwu dalību. Tomehr tam naw nosihmes, jo, pirmkahrt, ruhpnenezibas ewakuazijas dehl aif- winas nestahweja nekahds šabeedrišs spehts, otrkahrt, partija nupat itai wehl bija pahrdstih- wojusi schelšchanos, pee tam wisi dsi hwakee e l e m e n t i bija aigahjuschi leelneekos. Walts dibinaschanas brihdi Latwijās sozjald. str. partija pastahweja no weenas gimenes un winas tuwi- neeseem, un wina nebija nekahda eespaida. Ne- kahdu atbalstu Sautas Padomei šchi grupa ne- wareja dot. Sa pati lahga nesinaja, to darit. Tas parahdijās tuhlin Dr. Kalnina aifewischlā deklarazijā 18. nowembri 1918. g., tad zentralko- mitejas lehmumā, isstahtees no Sautas Padomes

leelineeteem tuwojotees un beidsot fchi lehmuma
ispildifchanā Leepajā walstis wišbihstamata brihdi.“

Tit tahlu melnais Bergs. Un jafaka, ka
wina flehdseenos ir loti dauds pateesibas. Naw,
faprotams, taisniba, ka sozialdemokratu nodewiba
pret strahdneeku fchkiru newareja burschujistajai
„Tautas Padomei“ neko dot. Wini dewa dauds.
Wini paschi par sewi, faprotams, nebija nelas,
bet wini burschuasijas koalizijai dewa strahdneeku
organifazijai nolaupto sozialdemokratu wahrdu,
kuram toreis plaschajās mafās wehl bija laba
flawa. Schis wahrds pats par sewi ween dauds
palihdseja pee burschujistas Latwijas nostipri-
naschanas.

„Leelās koalizijas“ nodibinascha-
nās ir stipri lihdstiga pirmajai tautas padomei.
Un ja toreis peenahza brihschi, tad sozialdemo-
krateem likās, ka „walstistaki“ ir nemt kahjas pahr
plezeem, tad tahdi momentti war ari us preelshu
gaditees. Sozialdemokratu un semneeku sawee-
nibas kopdarbiba weenā waldiba us ilgu laiku ir
eespehjama tikai tad, kad sozialdemokrati praktika
atfakas pilnigi no sawas programās un usneh-
mās to burschuasijas wagara lomu, kahdu lihds
fchim, weda laba spahrna socialisti pirmajā koali-
zijas waldiba. Pee tahdas kombinazijas „leelā
koalizija“ waretu pastahwet deesgan ilgi un mehš
pahragri buhtu fahkuschi skaitti luhgshanu pee
winaš kapa. Tahdā gabijumā mums wišpirms
nahktos nowehlet meeru kreiso sozdem. partijas
pihschleem, kuras pastahwefchanas liktens ar to
buhtu apsehgelets us wiseem laikeem. Jo strahd-
neeku mafās, kuras pagaidam wehl pa datai feto
sozialdemokrateem, tad noteikti no wineem no-
wehrstos. Gewehrojot to, ka Latwijā naw lega-
las komunistu partijas wisa strahdneeku mafa,
faprotams, neatrastu zelu teeschi us apafschemes
organifaziju, bet mehginatu dsihwalo datu no

wezās partijas atšķēlēt, nodibinot jaunu sociāldemokrātu partiju, kura nostātos pret valdību opozīcijā. Bet lihdš ar to arī nobeigtos leelās koalīcijas nosīme, jo tur tā sociāldemokrāti tad representētos tikai atsevišķās personās.

Katram weenam, kūršč zil nebuht šaprot strahdneezibas atteezibas pret burschuastiju ir jāatšihst, ka tahda šaweeniba, lahdu šlehds kreifē sociāldemokrāti ar semneeku šaweenibu, ir augstākā mehŗā nedabiska. Ugri waj wehlu winai jafabruhš. Warbuht kreifē sociāldemokrāti, kuru deguneem newar noleegt labu politisku ofmes spēhju, pee laika šapratīs situāziju un zentifēes šewi glahbt. Kaut gan tas buhs štipri gruhit. Jo kas reif nosehdees waldibas krehšlōs, tas patš labpraht tōs wairš negrib atstahst lihdš tam laikam, kamēhr winus aifdsen.

Bet lai šhā jeb tā. Latwijās strahdneeziba war buht apmeerinata. Wina meerigu širdi war šahlt škaitit luhgšhanu pee „leelās koalīcijas“ šapa. Vēhš nobeigtas luhgšhanas winai drihš ween nahšfēes dšeedat „Internazionali“.

7. Šeefa, taišniba un Latwijās patrioti.

Latwijā pahriš gadus atpakaļ isnahza brošhura: „Ro mums dos brihwā neatlarigā Latwijā“, kurā štarp zitu bija ušwehrtš, ka wina došhot tautas illumus un teesu, kura latweešhu tautu teefafshot winai šaprotamā walodā. Lihdššhim mehš efot teefati šwešhā, nefaprotamā walodā.

Nu, ko juhs šakat? Waj tas naw leelifš eeguwmus? Ir pateefi škaišti, un war aif naziōnalas laimes šajuhtas apraudatees, tad strahdneeka zilwešš, kūršč zitas walodas pat nefaprot,

war noklausitees nahwes foda spreedumu skaidrā latweeschu walodā.

Un wifu to laiku, kamehr ſchi waldiba paſtahw, ſtrahdneekem jau nahzees latweeschu walodā noklausitees loti daudj nahwes spreedumus. War eedomatees, zil maigi ſſan katorgas un nahwes foda spreedumi, tad wini teef paſludinati mahles walodā.

Lai par tagadejās pilſonistās Latwijās teefas un taiſnibas ſajuhtu waretu dabut kaut masu glesninu, peewediffim ſche daſchuš iswiltumus no Latwijās preſes. „Demokratiskā teefiſtuma“ ſajuhta ſewiſchki ſpehzigi ir attihſtljuſees pee labā ſpahrna ſozjalistu laikrakſta „Darba Balfs“, tadehl wišpirms daſchuš iswiltumus no ſchis „humanās“ lapas:

„Weena dala wehl kailigi ſkatas apkahrt Normalos apſtahlos ſchi ſchaubſchanas naw bhſtama, bet nenormalos apſtahlos ſchis truhkums war buht bhſtams. Behdejo eewehrojot ir japeeleef wiſi ſpehki, lai muhſu walſts pamati netiktu drupinati un ahrditi. Komunisti grib gahst Latwijās politisko eefahrtu, tadehl wini jaareſte un jateefa“.

Eihdſigi kahds W. Umbainis rakſta otra labā ſpahrna ſozjalistu laikrakſtā „Laukſtrahdneeks“ Nr. 52:

„Ja areſti ſtahw ſakara ar Widſemes—Widdeenas komunistu partijas organizaciju areſteem, tā to noklaidro waldibas eestahdes, tad darba tautai par to naw ko uſtrauktees“.

„jo ſklaidrs, tā deena, tā komunisti, kuri ir pret demokratisko walſts eefahrtu ir ja apkara“. „Zita leeto, ja areſteteo naw komunisti. Ja ir kohdam peerahdijumi, tā tee naw komunisti, lai nahl ar teem ilajā atteezigās ismetleſchanas eestahdes un to peerahda“.

Tà runà laudis, furi sakàs waldibá aistah-
wot strahdneeku intereseš. Un ja jau sozialisti tà
domà, tad pahrejee tauteešchi war runat wehl
skaidratu walodu un „Latw, Karewis“ 102 nr
no 1922. g. raksta:

„Apzeetinos komunistus mehds israidit us
Kreewiju. Tà wairs rihkotees newar. Ro-
munistu spokam japadara galš. Ur wineem
jarihkojas tà, ka Jgaunija darija ar
Kingisepu“.

Un „demokratiskais „Latwijas Weh sinešis“
peebalso:

„Tapehz ari mums wajasetu padomat par
to noteikto rihzibu pret walstis noseedsneekem,
tahdu aisinusi par wajasdigu Jgaunija“.

Lihdsigi kleadseeni pehz terora flon zauri
wisai Latwijas preseji. Us to balsiās šchis flimi-
gās teekšmes pehz aresteem un terora? Stahsta,
ka daschi funi tumšās naktis pamanijušchi swe-
schineeku rejot ne ais niķnuma, bet ais ballem.
Teekmu sumu psihologijas pehtneekš, bet us Lat-
wijas reakcionareem war scho flehdseenu atteezi-
nat. Nestatotees us to, ka wini ar wiskeelako
aufstastuibu war noslepkawot komunistisko strahd-
neekus, wini tomehr sajuht no komunisteem bailes.
Scho „kanakeru“ ideologš, Weinberga garigais
pehznahzeis Hermanš Afars sawà laikà rakstija
„Brihwajà Semè“ (tagad raksta „Latwi“) garus
rakstus, ka komunizms wina ilkei esot bihstams,
un ka esot labi, ka waldiba esot nobomajusi ko-
munistus Kreewijai wairs neisdot, bet teefat ar
nahwes sodeem, tà tas jau daris junija deenàs,
tad noslepkawoja b. b. Behrzi un Jaunsemi.
Wajagot nemt, tà sakot, komunisteem nost galwas
no weenas weetas, tad neradischtees dauds tahdu,
furi gribesgot nahkt us Latwiju seedot sawu

dsihwibu. Sahdâ weidâ pastiprinot karatawu ruhpnëezibu ar „ahrejo“ komünismu drhsh tilschot galâ.

Bet par ahrejo komünismu dauds bihstamats esot eetschejais komünisms, kursch nepashts speescho-tees eetschâ strahdneeku arodbëedribâs, ir paschwaldibâs eestahdës. Usars jau ilgi pirms faeimâs wehleschanam beedinaja, ka komünisti zentischotees tilt eetschâ ir pagastu paschwaldibâs, ir faeimâ, tadehl pee laika jalaisch darbâ represhtjas.

Ras gan bija Frizis Weinbergs ar sawâm denunziacijam pret to, ko spehji Hermans Usars, Bergs un ziti lihdsigi latweeschu „schurnalisti“. Weinbergs war meerâ aiseet, wina weetu jau tagad eenem wefela plejade wina zeenigu pehz-nahzeju. Rangaru zilts Latwijâ neismirst. Rangaru giftigos splaudeklus weenmehr uslaisa winu zeenigi mahzekli.

No wisâm pusem schee laudis reds nahlam wirsâ komünismu. Wini islehja ruhgtas asaras par kara stahwolla atzelschanu un waimanâ wehl joprojam, ka labi nebhshchot. Pastiprinatâ apfardsiiba bestara stahwolla newarot nodroschinat eedsihwotaju brhshwibu. Tilkto bhshchot atzeltis kara stahwollis un kara teesu un nahwes sodu weetâ komünistus teefaschot ziwilteefneschi, wini tapschot droschaki un darbiganaki.

Râ redsams, weenigo glahbinu schee „intelligentee kanakeri“ reds kara stahwollis un nahwes sodos. Strahdneekëem ir interesanti sinat un dsirdet, ka preeksch scheem asinslahrigajëem idioteem, sagli un laupitaji, kuru tagadejâ Latwijâ naw truhkums, ir identiski ar komünistëem.

Sawus Rangaru darbus schee laudis koti labprahht mehds apflahht ar patriotisma un nazionalisma mehteli. Patriotisms kahdreis bija tautu nazionalais lepnums. Tas bija tajos laikos, kad

aif schi wahrda wehl neslehpàs kapitalisma puhla
afee nagi. Muhsu deenu patriotisms ir tapis
par to legendaro aitas ahdu, kura wifados swi-
nigos gadijumos tehrpjas kapitalisma willi. Pee
mums Latwijà leetas stahw wehl flittati. Pee
mums patriotisms tapis par paschpuitu,
huliganu un daschadu a finskabrigu
„kanakeru“ privilegiju un jahjamo
sirdsinu.

Uresteto komunistu peekauschana un mozi-
schana, issuhtamo strahdneeku peekauschana un
noslepkawoschana peefrontes joslà, korporeku sa-
rikotee grantini pret ebrejeem un strahdneeku
organisazijam un ziti tamlihdfigi „patriotiski“
„waronu darbi“ ir tee wiskraschnafee seedi Lat-
wijas „patriotu“ apweenibas buketè.

Mums, saprotams, naw fewischli lo skunt
un ustrauktees. Paschpuitas un huligani ween-
mehr Latwijà ir bijuschli un buhs. Sikai lihds
schim wini nebija representeti waldbiba. Tadeht
ari tahda wala, fà tagad „brihwajà Lat-
wijà“ wineem nekad wehl naw bijusti. Mehš waram
fawà sinà buht apmeerinati. Samihdami dublos
teesu un taisnibu schee huligani daudseem strahd-
neekem atwehra azis un aishaidija waj wehl aif-
baidis no scho „patriotu“ lehgera wifus go-
digakos latweeschu tautas lozeklus. Sikai pastip-
rinatu apšardsibu pret strahdneekem un brihwas
rofas scheem „patrioteem“-huliganeem.
Tad leeta ees. Wehl ihšu laiku un wini is-
nihzinàs pehdejo zilwezistàs zeenibas sajuhtu
pret latweeschu pilsonibu, kuras wahrda schi „ka-
nakeru“ grupa strahda. Demokratisma weelà —
huliganisms? Warbuht preefsch schkiras apstnas
nostaidroschanàs tà ir labaki.

Latwijas strahdneeki war apmeerinatees.
Pee fainneezistajeem un wispahr politiskajeem
motiweem nahl klahht huliganiskais faschisms us

ceļas un ašinsfabriģais idlotisms Latvijas ſchur-
nalistikā, ſuri dara wiſu, lai aprakſtu Latvijas
pilſoniski-nacionalistiſko walſti.

Darba tautas Latvijas nahtotne ir droſcha.

8. Nomaku walſtu militarā apweeniba.

a) Robeſchu ſtrihdi.

„Latvijas Kareivi“ 122 num, no 1922 g.
ir eewetotš rakſts „Maſas walſtis,“ kurā no-
maku walſtu militarās apweenibas nepeezeſcha-
miba teel motiweta ſeſoſchi:

„Kapitaliſtiſtās walſtis grupejas no jauna
militarās apweenibas, un ja kapitaliſtiſkā
eeſahrta paſtahwēs, Eiropu ſagaيدا breeſnigi
konſlikti, ſchaufniga rewanscha eeſpehjamibas.
Paſchi kapitaliſti praweeto ſchahdu konſliktu
eeſpehjamibu jau wiſtuwakā nahtotnē, bet
piluigi nenoweſchamu nahtoſchos 30—50 g.
Patakitaliſtiſtās aprindās neweens domajoſchs
zilweſ ſchahda konſlihta warbuhtibas nen-
leedš. Œhis domas par karu, tā ſmags flogs,
noſpeesch zilwezes kulturelo darbu, laupa tai ti-
zibu un zeribu uſ ſlaiſtaku nahtotni. Jo
lahda gan noſihme muhſu darbam, puhlem
un iſchallumam, ja pehž daſcheem gadeem
atkal wiſs teel iſnihznats, lo radija muhſu
darbs un mehš teekam atſtahti gruwelchos“.

Zaaiſhiſtās, ka mehš ſcheit teikto waram ti-
lai paſtrihpot, neſtatotees uſ to, ka ſchee wahrdi
drukati Latvijas militariſtu klikes lapā. Tikai
tahlakais ſlehdseens no ſchi pamata ir pawiſam
pretejš. Tas ir, ka zilwezi un pirmā weetā Lat-
wiſu no kara iſpoſiſchanaš war glahbt tikai bru-

nota armija un nomalu walstu militarà apweeniba. Par to, ka karus ir eespehjamš isnihzinat tikai nojauzot walstu robesčas, ņhee militaristi ņaprotamš nedrihtst rakstīt.

Taisni maso nomalu walstinu nodibinaschanā ir radijusi loti daudš strihdus materiala, neween aplahrtejo leelwalstu starpā, bet ari teeschi paschu maso walstinu starpā. Nemsim peem. Latwiju un winas ņaimneenes. Pateizotees ilgu gadu ņaimneeziņlai un walstš weenibai, Latwija teritorialā ņinā zeeschi ņapluhda kopā ar ņaweem ņaimneem. Modernāš raschoschanāš prozesš prasija arweenu leelakas teritorijas apweenoschanu, kas kapitalistišās raschoschanāš attihstibas gaitā ari notika. Tagad, Antantes ufdewumā, muhsu „gudree politiki“ ņho ņaimneezišās attihstibas gaitāš apweenotu teritoriju grib ņadrupinat, un dibina jaunāš nelad nebijschu walstu weenibas, nemot tahdu walstu weenibam par pamatu teritoriju, furu apdsihwo ņinama tautiba. Latwijai peem. wajadsetu ņastahditees no teritorijas, furu apdsihwo latweeschi. Bet ar ņho mehraufli wairš naw eespehjamš nowillt walstu robesčas. Tur, kur wajadsetu willt robeschu liniju, dshwo abāš ņalmiku tautāš juku jutam. Gadu ņintenu ņopdsihwē ņawstarpejāš atteezibas tur plnigi noņstanduņuchāš un raduņēs ņinamu ņawstarpeju ņakarū nepeezeeschamiba. Welkot robeschu liniju zaur agraki weenotu teritoriju nosihmē, isda = rit greeņeenu ņinamas ņabee dribas wefelā meefā. Šhiš greeņeens nelad neapmeerināš ne weenu ne otru puņi, un uņ wiņeem laiņeem starp abām walstim palikš robeschu strihdus jautajumi, neņkatotees nemāš uņ to, ka plaņčas eedsihwotaju maņas zaur jaunāš robeschas nowillņcharu teef padaritas taisni nelaimigas. Jo winas beeschi teef aņņņirtas no teritorijas, ar furu winām bija ir ņaimneeziņti, ir zitadi ņakari.

Teritoriju sadrupinaschana siktās drumstalās runā pretim šaimneezistās dšihwes attihstibai, nestato- tees nemas us to, ka šinamas teritorijas sadrum- stalotās fastahwdalas nekad netika walā no ro- beschu strihdeem un robeschu apšargaschanai buhs jaisleeto, neproduktiwi, plaschi robeschfargu pulki.

Latwijai robeschu leetās jau ir šawi peedsih- wojumi. Un kas domā, ka šchis jautajums jau isschirts, tas maldas. Kapitalistisku walstu starpā robeschu jautajumus isschir tikai wara.

Ro preelsh weetejeem eedsihwotajeem nosihmē zaur agrak weenotu teritoriju wilkta robeschu li- nija, mehš peem. waram lasit „Br. Semē“, par robeschu nejhdsibu pee Walkas, kur igauņeem jabrauz leekas pee zpadšmit werstis, lai pahrkukhtu Warschupitei — kas nosihmē turpu un atpakal leekas 30 werstis.

Tas pats strihds tautibu leetā, jo igauri negrib atsiht par Igaunijas pawalstneekem igauru dalā dšihwošoschus latweeschus un prasa no wi- neem ahrsemju pases. Daudseem robescha gahjust teeschi zaur wiku ihpaschumu. Un eewehrojot, ka winsch paleel dšihwot tur, kur atrodas dšihwo- jamās ehlas, winsch teel mahšligi pahrwehrstis par ahrsemneeku. Šapat tas ar daudseem eedsih- wotajeem, kuri dšimuschi lahdā peerobeschas šah- dschā, kura tagad atrodas „a h r j e m ē“. Wiseem teem jaatstahj winu tagadejās dšihwes weetās jeb jaapgahdajās ar ahrsemju pasem. Daudssoš gadījumos teel atgreesti wefeli zentri no weetam, ar kurdm wineem bija i šaimneeziski i kultureli šakari. Šā tas peem. ir ar latweeschu Lauru koloniju, kura tagad peeder pee Igaunijas. Šchaj kolonijai bija dšihwi šakari ar Alufni. Beš tam Ludšes aprinkta Ratschanowas pagasts ari loti nemeerā, jo zelsch us Alufni wedot zaur Lauru koloniju. Lauru kolonijas eedsihwotaji prašta šchis kolonijas peeweenoschanu pee Lat-

wijas un ūhtija pee Latwijas waldibas deputāziju. Bet tad par to dabuja ſinai igauru waldiba, wina bija galawa peeteikt Latwijai „la ru“. Igaunu laikraksts „Raja“ par ſho jautajumu rakstija niņnuš rakstuš, uſwehrdamš, ka ta neefot pirmā reise, tad aifewiſchkaš Lauru kolonijas eedſihwotaju grupas, aifmiršdamas ſawuš pilsoniſkoš peenahlumuš, mellejot aibalstu pee ſweſchām waldibām. Eſot laiks ſchai parahdibat reis par wiſām reišam darit galu. Tas ir, jaleeto pret eedſihwotajeem repreſijaš.

Rā redſamš, laureneeſchuš jaunā robescha ir padarijuſi pawiſam nelaimiguš. Par ſawu nemeeru wini war dabut ſehdet zeetumā, bet winu jautajumuš war zelt ari fareſchgijumuš abu walſtu ſtarpā.

Sapat taš uſ zitām robescham. Latwijas generališ Penkiš ſlaweja polu armijaš leeloš nopelnuš pee Latgales eefaroſchanaš, bet poli no ſchiš ſlaweſchanaš wilka konſekwenzeš, ka Latgale faktiſki peeder wineem un atrodaš pagaidam pee Latwijas itlai pateizoteeš tam apſtahlkim, ka poleem patlaban eſot neiſdewigi paſliktinat labāš atteezibaš ar Latwiju. Schiš jautajumuš ſinamā politiſkā ſituazija Latwijai war neſt tahduš pat pahrſteigumuš, tā Leetawai Wilkaš jautajumuš.

Tahdi pat apſtahlki ir uſ Leetawas robeschaš. Tā „Brihwā Seme“ ſuhdſaš, ka robescha ſtarp Leetawu un Latwiju teekot wilka lihſumaini un ſtuhraini. Scheimaš apgabalā latweeſchi eſot aifſchirti no ſkolaš un kulturāš zentra. Neteekot eewehrotāš priwatihpaſchuma intereſeš, un zaur jauno robeschu weetejee latweeſchu eedſihwotaji teekot padariti nelaimigi un juhtoteeš, tā no ligſdaš iſmeſti putnini, kureem atnemtiš winu garigaiš balſiš, Latwija. Ne weena ween aſara, ne weena ween nopuhſta, bet tuhſtoſchu iſſlanot no ſcheem nelaimigajeem.

Rà redsams, pat „Brihwà Seme“ atsihsti to nejehdšibu, kura zaur jaunajam robescham padara nelainigus eedšihwotajus. Šikai winas wihri tatschu ir tee robeschu wilzeji un atšewišchu walstu dibinataji.

Schim robeschu jautajumam, kà redsams, ir trihs newehlamas puses:

1) Pahraf schauràs robeschas kawè fain-neeziškàs dšihweš attihstibu, 2) padara nelaini-
gus peerobeschu eedšihwotajus un 3) ir drošča garantija muhschigeem strihdeem un tareem.

Schee robeschu strihdi, pašču mahjās, jau tagad stipri trauzè kās militarās apweenibas nodibinaschanos, kuru masajeeu schandarmeem diktē Antante. Somehr galwenais trauzeklis šceit ir Polijas agrešwà politika. Polija, jusdamās peeteekofchi stipra, nereklinas ar šawām kaimineem, bet pehz wajadsibas peeweeno šawai teritorijai tahdus semes gabalus, kuri peenahkas un peeder kaiminam. Peemehram, Wiknas okupazija. No ta redsams, ka pastahw tahda šlepena Polijas politika, ar kuru šakara stahw ari ta šauktà Polijas orientazija.

b) Polijas orientazija.

Nomalu walstu militarās apweenibas norganiseshanos, kà redšejam, trauzè pašču robeschu strihdi, bet galwenà kahrtà Polija, kura peesawinajuseš i Kreewijas i Leetawas teritoriju, šatrahjuši pret šewi dauds naida, grib šawu tagagešo stahwofli nobrošchinat, šaištot ap šewi žitas nomalu walstis zaur militaru apweenibu. Šikai šchi Polijas agrešwà politika ir til šaila, ka tà šauktà „Polijas orientazija“ neatrod gandrihs nekur draugus.

Wišpirms Leetawa, kurai Polija nolauptja Wiknu, weenumehr paleef isoletà stahwofli. Lee-

tawa grib, lai Latwija eenem naidigu stahwoll
 pret Poliju un lai fainneezifki nestahstos nelah-
 dās fainneeziflās atteezibās pret Zentrālo
 Leetawu. Katrs lihgums ar Poliju ir dselons
 firdi Leetawai, un Leetawas laikrastti raksta
 weenu apwainosofchatu rakstu par otru. Bet
 Latwijās burschuafijas melnakajai daļai Polijas
 orientazija buhtu ihsti pa sobam un wina wis-
 wairaf interesejās par militarās apweenibas no-
 dibinafchanos. Ir notikufchas wairakas konfe-
 renzes, no furām realakus pamatus dewa War-
 fchawas konferenze.

Warschawas konferenzē tifa isstrahdats po-
 litifks lihgums starp Somiju, Poliju, Igauniju
 un Latwiju, kuru 1. pants atfihst ar Kreewiju
 flehgtoš lihgumus, 2. pareds, ka neweena walsts
 neslehgš lihgumus, kuri buhš wehrsti pret weenu
 no lihguma flehdsejā walstim, 3. usleek par pee-
 nahkumu fawstarpeji pasinot noslehgtoš lihgumus,
 4. runā par tirdsneezibu, 5. ka minoritatem teef
 garanteta kulturela autonomija, 6. fawstarpeji
 strihdi jaisfchir meera zelā waj augstākā tantu
 faweenibas teefā un 7. pants runā par to, ka
 ja weenai walstij usbruht fahda
 zita walsts, pahrejās eenem lab-
 wehligu neitralitates stahwoll
 un fafauz apspreedi par to, fahdi
 foli sperami, lai apdraudetai walstij
 sneegtū palihdsibu.

Par Leetawu fchi konferenze nerunaja ta-
 deht, ka Polijas planos eeilpst noehst wifu Lee-
 tawu. Sapat nerunaja par Wilnas un Klai-
 pehdas apgabaleem un nokluseja par Galiziju,
 lai nedaritu nepalifchanas Polijai.

Schi lihgums, faprotams, wehl nenofihmē
 militaru apweenibu, bet bija domats, tā pirmais
 solis us to. Titai, faktifki nemot, fchis solis pats
 fewt anulejas. Wispirms, ahruš fchi lihguma

palika Polijai naidigā Leetawa. Bet tam šho lhgumu ratifzēja, tas ir, peenehna tikai Latwija, Polija un Igaunija. Somijas parlamentā šhš lhgums šazehla leelu trofnt un issauza ahrleetu ministra Holsti atkahpschanoš. Sweedru sozialdemokratijas zentralorgans „Sozialdemokraten,“ nowehrtejot Holsti atkahpschanoš rakstija:

„Polijas orientazija ir kluwusi Somijā nepopulara, tik nepopulara, ka winas deht waldbai nahzas atkahptees. Sozialdemokratija bija pret šaweenibu ar reakzionaro un imperialistisko Poliju, bet šomu un sweedru pilsonibā luhsums eestahjās šakarā ar notikumeem Genujas konferenzē“.

Rā redšams, Warschawas konferenzēs lhgums stipri lhdšinās nullei. Bet Leetawas un Somijas šhal apweentbai loti masa nosihme.

Šomu koalizijas partijas galwenā šahrtā bija pret 7 punktu, kursch runā par „labprahtigo neitralitati“ šara gadījumā.

Tā tad Somija atteizās eet kopā ar reakzionaru Poliju, bet Latwija bija pirmā, kura šneedsa Polijai draudšigi rolu.

Šhi „leelā draudšiba“ starp Latwiju un Poliju warbuht top šaprotamā, ja mehš nemam palhgā zitas šinas:

Sweedru laikraksts „Ustonsbladet“ šawā laikā široja, ka Latwija peeweenojusees Franzijas un Polijas militarkonwenzijai. Lhgumu esot noslehdšis Meierowlzs Parišē. Frantschi šuhtišot us Rigu šawu militaru komišiju, kura strahdaschot pee militaru reformu isweschanas Latwijas armijā.

Bet „Berl. Tagbl.“ Wolfs rakstija, ka Franzijas agenti peerunajot Latwiju un Igauniju šlehgt militaru konwenziju, šolidami atalgot šatru šareiwī ar weenu šelta franku deenā. Jo Fran-

zija nekād nepeelaibšot kaut labu Baltijas valstu tuvināšanās ar Krieviju.

Rā redzams, tās „apweenibas“ saties sneedzas daudz tahlaku un nosihmē pawisom to zitu, tā tikai nomalu walstinu paschallfargoschānās apweenibu. Schi apweenoschānās nosihmē reakzionaru militaru blotu, turu finansē un ustura Franzija. Tas peerahda, ta muhsu eepreelšejās nobalās isieiktais slehdseens par Latwijas armiju, tā Antantes schandarmu, ir wairaf tā pareisš.

Tā tad zenteeni, noorganisei nomalu walstu militaru apweenibu, pateesibā ir zenschmās no Latwijas jaunatnes noorganisei starptautiskās reakzijas schandarmu kadru.

Bet arī schandarmus patura deenestā tikai tik ilgi, tamehr wini wehl to leeti der. Tas, tas vehz tam nahts, war buht loti behdiga trage d i j a.

9. Latwija — trumpa Antantes rofās.

Bijuscho Kriewijas nomalu walstu saweenibal ir un war buht tikai weens usbewums, — lara apweeniba pret Padomju Kriewiju. Schahda lara apweeniba ir loti wajasfiga Walareitropas kapitalistiskajām walstim, tā aissargu walnis pret lomunisma uswaras gahjeenu. Walareitropas walstim, Franzijai, Anglijai u. z., ir loti parozigi, ta winām organisejot zihau pret Padomju Kriewiju naw jarada paschu mahju strahdneekos leels ustrautums, bet la winas robeschu schandarmu lomu war usdot tam jaunajām kapitalistiskajām walstinam, turas noorganisejas us bishas Kriewijas teritorijas.

Latweeschu reafzionarās lapās šaka, ta šho walsiu faweeniba wjadfiga, 1) lai peespeestu Kreewiju turetees pee meera lihguma isplidishanas, 2) lai aissfargatos no komunistiskās propogandas, un 3) lai oissfargatos no Kreewijas agrešweem soleem. Nomolu walsiu waldbian lasperot wiš foli pret komunistu literaturās isweschanu no Kreewijas us Eiropu.

Tas, saprotams, wiš cetilpsi robeschu šchandarmu kompetenzēs, kaut gan us Eiropu nekahda komunistu literatura no Kreewijas naw jaweb. Wišās leelajās Eiropās walsiis pastahw leelas legalās komunistu partijas ar desmitem beenas laikratsteem un plaschu weetejo komunistisko literaturu, tā tā us tureent literaturu no Kreewijas naw wjadfigs west. Komunistisko partiju beedri, šoprotams, apmainās ari ar literaturu. Bet ta tatschu wišnormalalā parahdiba, ta weenā jeb otrā walsit teel lasiti laiminu walsiis isnahkuschee laitraksti un literatura. Jau pirms kara laimeta neweenā walsiti, isnemot zaristo Kreewiju, nekila liti šchlehrschli sozjalistiskās literaturas eeweschana un lasišchanat. Ir saprotamas latweeschu pilsonu balles no komunistiskās literaturas. Bet ja wini komunistiskās literaturas isplatishanu domā aplarot ar nomolu walsiu kara faweenibu, tad wini ruhgti malbas. Naw pasaulē tahdas waras, kura woretu aiskawet komunistiskās un fewischli ilegalās literaturas isplatishanu. To saprot, drošchi ween, ari Latwijās ahrejās politiskas diplomati. Ne aissfargaschanās no Kreewijas propogandas woj winās „agresiwajeem“ noluhkeem, ir šchis faweenibas mehrkis, bet gan kara apweenibas organizeshana Padomju Kreewijas isnihzinaschanat. Šitai šhee mafee noseedsneeki, brunu un kara eerotschu schwadsinataji aismirsi, ta wini elpiste titat tabehi, ta pastahw Padomju Kreewija.

Bailes no Padomju Kreewijas peespeesch Antantes walstis atbalstii maso nomalu walstinu patstahwibu, tabehi, la schis walstinas ir waja-
dfigas, la robeschu polizijii. Bet tai azumirski, tad Padomju Kreewijas weeta nahstu burschu-
jiska Kreewija, maso walstinu deenas buhtu skai-
titas. Tad Antantei nebuhtu wais netahdas
intereses pee scho walstinu pastahweschanas.
Taisni otradi: schis walst nas, kuras tagad talpo
la barjera pret komunistikto Kreewiju, tad isweh-
stos par trauzekli leelo walstu tirdsneeziskai satit-
fmei, un drihs ween schis walstinas buhtu aikal
„leelas Kreewijas“ fastahwdala, kuram tiktu us-
likti smagi peenahlumi pee kapitalisma atjauno-
shanas Kreewija, la ari pee zaristās Kreewijas
paradu atmaksas Antantes walstim.

Ka kapitalistikās Kreewijas preekschahwi
ne azumirski neschaubas par to, la pee kapiti-
stikas Kreewijas atjaunoschanas nomalu walstis
aikal tiks peeweenotas Kreewijai, redsams no
winu ahrsemes noturetās apspreedes un konse-
renzēs peenemtām resoluzijam.

Man patlaban preeksha resoluzija „par
atteezibam pret jaundibinatām nomalu
walstim,“ kura peenemta tahda bijuscho walstis
domneeku apspreedē Parise.

Schis resoluzijas otrais punkts kala :

„Kamehr Kreewija walba leelineeku dikta-
tura, tikmehr nomalu walstis newar rastees
un kristalifetees teefiskas formās wehlechandas
tuwinatees Kreewijai. Domehr, nostiprinotees
pilnigi moraliski-politiskai atschirtibat, winu
starpā war nowest titai pee wiseem newehla-
mas Balkanu politikas muhschigeem robeschu
stribdeem scho walstu starpā, kuri teel un tiks
ismantoti leelo walstu imperialistikso zenteenu
intereses“.

Un treschâ punktâ teiktis, ta :

„pehz leelneeku diktaturas litwidazijas, nodibinotees Kreewijâ waldibai us tautas preefchstahweezibas pamateem, neisbehgami ispaudisees sinama politisku intereschu kopiba, kura diktes bijuscho Kreewijas fastahwdaku jaunu apweenofchanos, ta isbewigu un nepeezechamu abam pusem“.

Kâ redsams lotti lojalâ formâ, bet ar noteiktu skaidribu schais resoluzijas teel pateiktis, ta kopeju intereschu weeniba schis walstis atial apweenos sem leelâs Kreewijas ehrgla spahrneem us kapitalistiski - monarkistiski - federatiweem pamateem. Un Antantes walstu wehleschandas nu ir, lai no Kreewijas nomalu walstim nodibinatos kara saweeniba, kura ar Antantes palihdribu isnihzinatu Padoimju Kreewiju un reisē ari sawu pastahwibu. Tâ tas preefch Antantes buhtu lotti ehri un isbewigi.

Bet tâ kâ naw nelahdas drofchas isredses, ta Padoimju Kreewiju katrâ sinâ buhs eespehjams isnihzinat, Antante pagaidam atbalsta masâs nomalu walstinas, neislaidama no azim diwus planus : ja isdotos gahst Padoimju waldibu Kreewijâ, tad nelawejoschi fertees pee bijuschâs leelâs Kreewijas atjaunofchanas, atstahjot tâ pastahwigas walstis tikal Poliju un Somiju. Gadījumâ, ja israhditos, ta Padoimju eekahrnu Kreewijâ tomehr naw eespehjams isnihzinat, weidot no bijuschâs Kreewijas nomalem Polijas leelwalsti, kuras usbewums buhtu strategiškâ sinâ ispilidit bijuschâs Kreewijas weetu. Pee Polijas leelwalstis tiktu peedalitas Peetawa un Latwija, lamehr Igaunija us federatiweem pamateem tiktu peeweenota pee Somijas. Schee slepenee plani Latwijas „diplomateem“ warbuht naw Anami, jo Antantel, burtiski Fran-

zītai, ir eemiesis šķoš planus pagaidam no lat-
weefšceem slehpt, jo pehdejee pret šho ideju naw
wišai simpatiski. Bet Polijas diplomatu wado-
šhās aprindās šhee plāni ir sinami un wireem
ir ushois strohdāt, lai Latwijs gatawotu atmos-
feru, kurā buhtu eespehjams strahdat preeksch Lat-
wijas peeweenoschanas Polijai. Šchāi Leelpoli-
jai buhtu trihs galwenee usdewumi: pirmahrt,
buht par aissargu walni un Reetumeiropas ro-
beschu schandarmu pret leelneezisko Kreewiju; otr-
lahrt, buhtu jasargā Franzija no Wahzijas re-
wanscha tara un, treschlahrt, šchāi apweenotai
Leelpolijai wajadsētu usnemtees samatsat datu, ja
ne wisus zaristās Kreewijas paradus Antantes
semem.

Warbuht Latwijas „diplomateem“ šhee
plāni leelas netizumi, jo Latwijs no Antantes
tatschu tika aishita „de jure“. Bet starptautiskā
diplomatijsā, kur ar wifu turgojas, šchahdi
„de jure“ atsinumi jau loti beeschi bijuschi pa-
pira lupatas.

Poleem pagaidam us Latwiju, šaprotams,
mašs eespaids. Bet la wini tomehr jau tagad
sinamā wirseend grib mehginatees, redsams no
lahda „Br. S.“ atshmejuma, par zenteeneem di-
binat Latwijs polu beedribas. Pehz neisdoscha-
nās Rigā, šhee polu pioneeri zenshotees pa-
nahkt beedribas registreschanu zaur Latgales ap-
gabala teesu.

Ra Latwijs pastahw ilegala komunistu par-
tija, to Latwijas eeschleetu ministrijas speegi sin
loti labi; bet la Latgalē pastahw šlepenas polu
nazonalās organizatijas ar mineto Leelpolijas
orientatiju, kuru grupas, un ne tikai starp po-
leem, strahdā wiszaur Latwijs, tas Latwijas
eeschleetu ministrim, droschi ween, naw sinams.
Bet war ari buht, la Franzijas diplomatijsa ir

usdewust wineem weenkahrtschi luret muti, jo schein
„ploneeri“ strahbã Untantes usdewumã.

Safarã ar schein Veelãs Polijas planeem,
drofschi ween, stahw ari sawã laitã isplatitãs bau-
mas, la poli gatawojãs eenem
Rauun un Rigu. Schis baumas, sapro-
tams, ir wariãzija no pateesbas, titai isplatitãs
pahragri. Tapat safarã ar schein planeem we-
dams tas tonis, kursch pehdejã laitã Polijas
presẽ bija dsirdams par Latwijãs naidigo isture-
schanos pret poleem, par polu nepareisu fastaiti-
schanu Latwijã, luru esot ne 40, bet 80 tuhst. u.
t. i. Tas ir manewris, kura usdewums jau pee
laita sagatawot semi polu sãbeedribã nahkotnes
planeem. Se japeesthmẽ, la polu diplomati un
politiki sawã eedomibã, augstprahibã un lepnumã
ir stipri neufmanigi un nelaitã fewi nododãs.
Wini ir loti nepazeetigi, un ja ween winu mist-
tarais spehls teem ailaun, wini nekawetos Lee-
tawu un Latwijã peeweenot Polijai waras zeta,
lã wini jau rihfojas Wiknã, Augsch-Silestija un
zitur.

Pagaidam teeschi un atflahti par schahbeem
anestijas planeem nerundã, bet aplinkus, laikrak-
stos eewetotu rãlstu weidã, schis politikãs aista-
nas ir dsirdamas. Tã polu laikraksis „Gasetã
Wilenska“ rãlsta, la jaunãs walstis, kuras no-
dibinãjuschs us bijuschãs Kreewijas teriorkjas,
Baltijas peekrasie, lã: Igaunija, Latwija un Lee-
tawã, newareschot sawu neatkaribu poturet. Wee-
nigi Somija wareschot pastahwet, ja winã eeeschot
jãweenibã ar Sweedriju.

Polijas posizijas Baltijas peekrastes nah-
kotnes jautajumã esot tahdas, la winã janostip-
rinãs, masatais, no Rãlpedãs lhdsh Lecpajai.
Scho posiziju Polija nekãd newarot no azim is-
lãst, jo winã wajãdfigã juhra.

Tā ņian balſis no polu preſeš. Wina, ņa-
protamš, nerunā ne par Leetawas, ne Latwijš
anekſiju, bet tikai ņaka, ņa janostiprinās lihds Lec-
pajai. Par to, ņa Leepaja ir Latwijš galwenā
neaiņņaņņošā oņta — par to wina nerunā.

Bet ari Polņjai draudņigjā Franzijš preŶe
ir dņirdamas ņihmitgas balŶis. Tā „Journal des
Debats“, rakņidamš par Latgali, ņaka, ņa patet-
zotees Polijās eŶpaidam uŶ baltkreewu katoleem,
leetaweefcheem un latgaleefcheem, polu irreden-
tiņmš (bijuŶchās teritorijās atpaņaleeguhŶchanas
eŶpaidš) nonahziš jau lihds Daugawpillij. EŶot
domas, ņa Latgale reŶ peefleefchotees waj nu
Kreewijai waj Polijai. Poli darot wiŶu, lai
guhtu Latjali ņem ņawa eŶpaida. Peefatā dala
polu muihu iŶpaŶchneeti, aristokrati, atgreesu-
Ŷchees Warschawā, gudrojot, tā apeet Latwijš
eŶgraro reformu un pee tam ņtrahdajot pee „Lee-
lās Polijās“ anekŶijš planeem.

Un tee, ņas palikŶi Latgalē, darot eŶpai-
du uŶ latgaleefchu ņemneefceem, turi gandrihš wiŶi
eŶot katolu tiz'gi, tureem nazionalā un religioŶā
ideja eŶot ņapluhduŶchās topā.

Frantschu laltrakŶis eeteiz bot pagaidam
Latgalei plaŶchu autonomiju. ņas ņaprotamš,
lai tur weeglafi buhtu ņtrahdat Polijās labā.

ņchais balŶis noteitti ņņian atŶina, ņa La-
wiĶa ir tikai pagaidu trampa, un ņa ar winaš
paŶņahwibu neweens nopeetni nerekŶinas. Wina
ņinamos apŶņahkloš bija wajadŶiga diplomatiŶtai
Ŷpehlei pret Kreewiju, bet wina Antanteš noluh-
teem buhtu Berigala, tā Leelās Polijās ņa-
Ŷņahwdala

Ar Leetawu turprelim Antanteš neŶad naw
ŶŶatijusees, tā ar paŶņahwigu walŶi un winaš
paŶņahwibat neweens netiz.

Atšewiški stary nomalu walstim stahw Somija. Winas patstahwiba leelas buht nobroschinata, ari tahdâ gadijumâ, ja buhtu eespehjams realifetees reakzionaru sapneem. Somijas stahwolli wislabaki raksturo somu generala f. Getricha rakstis, kursch ilka atreferets „Br. Semê“, pee tam pehdejâ ščo rakstu dehweja par „behdiglflawenu“.

Getrichs jawâ rakstâ šata, ta weegli ir nolaut kluhdšinu, bet ta dauds gruhtaki ir peldet us ploština, kursch šakeets no tahdâm kluhdšnam. Winsch beedina Somiju buht par kluhdšnu Baltijas walstu saweenibâ, jo šchi saweeniba jau eepreetsch nolemta salauschanai. Šahlat winsch loti nesimpatiski issakas par Poliju, kura ejot sagrahbuš sawâs roldâs ir kreemu, ir latweeschu, ir wahzu semi, tas neschaubami nowedischot pee konfliktteem. Getricha flehdseens ir paregojumš par nomalu wolstu patstahwibas šapna isgatschanu.

Warbuht šchim Somijas generalim ir sinami tee plani, tahdâ weidâ „tantu saweeniba“ grib isdalit Baltijas peekrašti. Šhee plani ir tahdi, pee kureem Somijai pagaidam ir isdewigaki palikt neitralai un Getrichs itkai neihstâ latlâ ispaudis to ihsto poziziju, kuru jaeenem Somijai.

Šagadejais Latwijas presidents Šchalste reis šitweršmes šapulžê teiza, ta us Latwiju štatâs wiša pafaule. Loti war buht, ta štatâs, tâ wina weiks šawus werga peenahkumus pret Štropâs kapitalu.

Pagaidam, tas ir, šchis rindinas rakstot, Latwija wehl ir Antantes šchandarms „p i l n â u n i š o r m â“. Bet Anglija un Franzija tahdâ jaukâ deenâ war realiset šawus šlepenos planus, jeb weenkahrschi sem Padoimju Kreewijas

peeaugošā spehta speedeena war pasinot, ka wa-
gari pee Baltijas juhras ir atlatsti un war mel-
let „ja un u d a r b u“.

Jr staidra leeta, ka ta deena, tad malu
walstīnu šandarmi un speegi atradisees beš
darba, wairs naw tahtu. Tad daudseem pee-
truhšs ari tās „maises“, turu wineem til бага-
tīgi isneedsa Watareiropas kontrewoluzija.

10. Latwija un leelās latminu walstis.

Latwijas pilsoniskee laikraksti, zensdamees
peerahdit Latwijas walstis patstahwibas nepeeze-
šamību un eespehjamību pastahwet, stahsta, ka
Latwija esot Austrumu Belgija. Un Latwijas
starpautistais stahwollis esot libdsigs Belgijas
stahwollim.

Par Belgijas stahwollī nerunāsim, bet at-
rahdistim tilai, ka pehdejais karsch peerahdija, ka
tahdi sleegšni leelwalstu starpā, tahds bija
Belgija, zeeta no kara schaufmam wiswairat.

Bet tā tā Latwija reis teel atsthta par otru
Belgiju, tad pašlausiimees, ko par Latwiju šaka
Belgijas sozialis Woterss.

Winsch wispirms usstahda jautajumu: „Waj
masas Baltijas republikas ir dšhwibas spehsti-
gas? Waj winas agru waj wehlu nefederefees
šarā starpā?“ Un atbild, ka tahda tendenze ir
rebsama. Bet tuhlin ari usstahda tahlaku jauta-
jumu, ka šchi Baltijas republiku federazija, kura
preeksch Kreewijas radisshot bihstamu izolazijas
rinkt, nebuhschot dšhwibas spehstiga, un wina,
waj nu ar labu waj peespeesti, eeeschot Kree-
wijas federazija. Jo ir pawl-
šam neespehjami peelatst, ka
Kreewija apmeertnatos, ja wi-

u u u f w i f e e m l a i f e e m a t g r e e
f t u n o j u h r a s.

Tā tad Belgijas sozjalistia domas par muh-
fu „Austrumu Belgiju“ ir tahdas, ta winā ne-
war pastahwet. Bet mehginasim mehš ari no
fawas puses par to teikt tahdu wahdu.

Latwijas saimneeziba pirms kara bija trihs
tautsaimneeziskas funkcijas: t r a n s i t s,
r u h p n e e z i b a un s e m l o p i b a.

Nesim pirmo. No kurenes un us kuree-
ni gahja transits? Atbilde weenfahrscha un
ahtra. Schai darbibas nosarei dshwibu un ba-
ribu dewa tilai Kreewija. Un ari us preetschu
Latwija buhs transita seme preetsch Kreewijas
dabas bagatibam. Tā tad schai sind Baltijas
peekrasite ir zeeschl faistita, war teikt, faugusti ar
Kreewiju, tā tā schell latra barjera ir wisneda-
bistakais schlehrstis, kohds war buht un, bes
schaubam, war tikt zeesis tilai anormalos apstahl-
los. Bet prezem ir tahda tendenze, ta winas
fawā zelā schlehrschlus nezeesch.

Otra Latwijas tautsaimneezibas nosare bija
r u h p n e e z i b a. Tagad winas naw un
L a t w i j a s w a l d n e e k i d o m ā, ta nebuhs.
Bet tā war domat tilai Latwijas piparu bod-
neeki, kureem balles no proletariata apmiglo azis
un nelauj redset dshwes ihstenibu. Saprotams,
ruhpneneziba Baltijas peekrasie newar atihstitees,
ja winai nebuhs nonehmeju un neapstrahdata
materiala liserantu. Bet schee abi, ir nonehmejs,
ir materiala peegahdatajs, pirms kara galwend
lahrid bija Kreewija un buhs ari us preetschu.
Iffargat Latwiju no fabritu duhmeem, zaur
mahstligu izolaziju naw eespehjams. Par ta
wislabako leezibu nodod Rigas fabritu skurstenti,
kuri wis reiš kuhpeja un attal kuhpes. Kreewi-
jas ijesweelas melles few brihwu zelu us juhru
un ar waru sreedifess eescha Rigas fabritas.

Līdzīgi zītam Kreevijs tranšiam arī viņas
gahifees pahri nebabitajam schlehrlim pee Lat-
wijas robeschas. Ta tad arī schai sinā Latwija
ir zeeschi fahstla ar Kreewiju. Jiesweelas un
gatawi ruhpnēezibas raschojumi ir internazona-
las dabas. Wini nezeesch nazionalas robeschas
un nepawisam, ja schis robeschas top par schlehr-
fli un trauzelli.

Treschais Latwijas darbības wetbs ir sem-
kopiba, par kuru te netehresim walti wahrbus, jo
par wina rastsits loti dands. Afrahdisim tilai,
la tagadesās Latwijas walsis smagums preeksch
Latwijas semkopibas jau tagad ir pahrat smags
un prasit prasās. Ial scho smagumu lihdsetu nest
ruhpnēeziba, bet la prosa kopdarbibu ar Pad.
Kreewiju.

Bet Latwijai tuwal ir arī otrs salminsch —
Wahzija. Wahzija paschreis pahrdshwo smagu
politisku krizi, bet jau tagad viņas pirmee atwe-
seloschandas simptoms rahda, la Wahzijas nahlot-
ne buhs zeeschā fainnēezistā kopdarbiba ar Kree-
wisu. Lai ussturelu netrauzetus sakarus ar Kree-
wisu, Wahzija nelahdi newar likt garām jauna-
jām Baltijas peekrastes walsim un wispirms
Latwijai. Katru reisi, tad wina nonahls pee
Latwijas borjeras, wina domās par to, la schis
schlehrflis janobihda no zeta.

Vaudis, kuri isheet no sinamām nazionalām
tendenzem, domā, la Latwiju war arī peeweenoit
Wahzijai, tikal schi Latwijas wahzeeschu tendenze
un „orientazija“ ir ilpat maldiga, la Latwijas
Antiku sapni par „sawas walsis“ fainnēezistās
un politisidās passahwibas eespehjamibu.

Kas attezas us Latwijas legalajām sirahd-
neeku partijam, sewischli kreisojeem soziodemo-

frateem, tad jafata, ta pehz burschuafijas lalkrat-
stu norahbijumeem wint orientejotees us Kreewiju,
bet paschi wint par to leetu neruna. Bet ja so-
zialdemokrati nahlotne gribes domat markstiski,
wineem driht par to nahlfes runat.

II. Satwersmes sapulzes diwi gadi.

Kaw schett weeta istisat satwersmes sapul-
zes darbibu shtumos, bet teikim par scho „de-
mokratisma“ eestahdi tilai pahris wahrdu.

„Latwijas Sargs“, agitedams pret pilsonu
schelshchanos wehleschanas fazija, ta stary pilso-
neem neefot nelahdu isschiribu. Jo stary wi-
neem tatschu a tradischiot mas tahdu, kurt
fawâ laika nebuhtu pudeles skalo-
jusch i un forkus willusch i.

Scho „Latwijas Sarga“ slehdsenu ar pil-
nu teefibu war list par motto „satwersmes sapul-
zes“ diwu gabu darbiba. Schi eestahde walga
sweedros strahdaja diwus gabus, lai Latwija no-
stiprinatu bijuschi forku wilzeju un pudelu skalo-
taju hegemoniju. Un nestatotees us to, ta sa-
twerfmes sapulze darbojas wewels politisku
partiju mistis, wisas winas sapratas ap „pu-
delu skaloshchanas un forku willshchanas“ ideju.

Wehs sinam, ta muhsu deenu sabee-
driflee ideali noteikti nostahjas diwos pretejos
polos; weeni „ideali“ par priwath-
pafchneelu naudas mafu un zenschanas
nostiprinat apstahlus naudas mafa attishtiba;
otree ideali, zihna par strahdajoshdas
tatas atswabinashchanu no lapi-
tala eksploatazijas.

Latwijās satwersmes sapulze noteikti strahdaja priwatihpafchneelu naudas mafa ideju garā. Taisniba, eewehrojot nupat noeekofchās rewoluzijas tuwumu, dala Latwijās pilsonibas it tā launas no faweem „idealeem“. Tadehl winal satwersmes sapulzē wehl nebija weenotās partijas. „Tihrus idealus“ flaidrā walodā tur pada tilai semneelu faweeniba, Berga grupa un triftigee nazionalisti. Pahrejee kapitalisma ideologi flehpās, aif daschadeem „demokratisma“ kanlareem, fauldami fewi par demokrateem, massaimneefceem, bespartejlsceem, sozjaldemokrateem-mastneefceem u. t. t. Sedamas wehlefhandaš schis partijas uslikās lahdu nebuht kulturelu mastu, tilai pehz tam praktiski strahdaja ta pascha naudas mafa intereschu garā.

Pat kreisee sozjaldemokrati, kuru programa tatschu rund par priwatihpafchuma — kapitalisma isnihzinaschanu un fabeedristās raschofchanaš eekahrias nobibinaschanu, zentās satwersmes sapulzē peemehrotees „laika garam“ un „pudelu flalotajus“ netrauzet winu darbā, pee naudas malam peemehrotās konstituzijas isstrahdaschanaš.

Pee schis konstituzijas isstrahdaschanaš „pudelu flalotaji un korku wilzeji“ strahdaja diwus gadus, bet „konstituzija“ tomehr wehl netika gatawa.

„Darba Balfs“, rakstidama par satwersmes sapulzes diwu gadu jubileju starp zitu rakstija :

„Wehljaatflimē, ta leela tautas dala zereja, un nedibinati zereja, ta Satwersmes Sapulze buhs ta eestahde, kura us relli, ihfa laika, waj us weenu rolas mahjeenu isdseedes wifas garajos lara schaufmu gadus zirstās bruhzes. Jafaprot wifmas ta-

gab, ta naw neweena tahba ahrsia, tursch us
reist, tilal ar rofu peeleeot, waretu aisdseebet
dsilo bruhzi. Bruhze ir jadsede ilgatu laiku".

Sas taifniba. Sas bruhzes, turas sabee-
dribat siusi kapitalistiska eefahrtu un imperiali-
stiska sarsch, naw eespehjam s isahrtet weena
deena. Preeesch tam wjadsi gi gabi. Bet tajos
dlwos gados, samehr strahdaja Latwijas satwers-
mes sapulze, wareja mafalais gatawoies us scho
ahrsteschanu, tihrot sabeedribas organizmu no
„kapitalisma mehra“ bazileem. Bet sozi-
aliski, kurt sehbeja waldiba darija to zitu. Wini
is strahdaja konstituziju, pehz turas
us likumigeem pamateem war diht-
rat no strahdneeku ahdas plahst-
sterus, sasilmuscha kapitala orga-
nizma ahrsteschana i.

Schee leekuli, tagab, pehz tshetru gadu ka-
pitalistu fainneeschanas Latwija, konstare, ta us
weenu rolas mahjeenu newar isdseebet wifas
bruhzes. Bet no komunisteem schee
„strahdneeku aijstahwi“ prafija,
lai wini schis bruhzes isdseebetu
peesos seemas mehneschos, taifni
tab, tad wahzu okupazija bija Lat-
wiju galigi islaupijusi.

Waldibas sozialiski, juhsmodami par sa-
twerfmes sapulzi, uswer ta:

„Satwerfmes Sapulze ir atnehmuss semi
muischneeteem un dewuss to bes- un massen-
neeteem“.

Mehs safam, ta ichi padaischana jafaprot
gltadi: satwerfmes sapulze bija par
uskupzi — widutaju pee muisch-
neeku semes pahrdoshanas teem
taudim, tam bija inwentars un tas

war par semi malfat. Bet art daudsus
no scheem laudim wina padarija nelaimigus.
Šho kludbu war islabot itai strahdneetu wal-
diba, galigi atfakotees no atlihdstibas muischnee-
teem.

Satwerfmes sapulze esot isstrahdajusi demo-
kratisku Latvijas valsti satwerfmi.

Mehs sakam, ka tas naw teesa Wina
ir weidojusi strahdneeku kustibas
wajaschanas un strahdneeku pirmo
rindu zihnitaju sleptawofchanas
walsti.

Satwerfmes sapulze strahdaja diwus gadus,
lai strahdneeteem no jauna uilktu kapitalisma
kehdes, no turam wini Padomsu laika jau bija
atwabinajuschees.

„Darba Balss“ saka, ka, lai scha waj zitadi,
ta tomehr esot bijusi tautas griba.

Ka griba ta bija, us to sawa laika dos at-
bildi Latvijas strahdneesi.

Mehs waram us to droshi palaištees.

12. Schihdi un zitas minoritates.

Latwija dshwo wairakas koutibas, kuru
preekschtahwi darbojas satwerfmes sapulze un
darbojees ari saeimā. Swarigata no schim mi-
noritatem ir wahzeechi. See toti lojali „wal-
stisti“ pilsoni, kuri walsti „gruhtajas deenas“ no-
slehda melno bloku ar Latvijas burschuastju pret
strahdneeteem.

Wahzu pilsoni, kuri neschkiramam saltem
falsiti ar weetejeem wahzu baroneem, wed asu
zihnu par to, ka muischneteem par atfawinato
semi ir jadabon pilna atlihdstiba. Wini latwee-
scheem pahmet, ka pehbejee naw peeteefoschi kon-
sekwenti kapitalisti un wehl schaubas par atlihd-
stinajuma seelum. Bet tam wini Latvijas bur-

ſchuafijai pahmet, ta vehdejā aſmirkufi wahzu
muiſchneeku nopelnus pee burſchuafijas aſwabi-
naſchands no ſtrahdneeku diſtaturas.

Latwijas burſchuafija ſaprot ſcho ſawu ſirds-
draugu „frenkus“, bet baldas atlahti runat, jo
rewoluzijas ſoti wehl dſirdami turpat aſ durwim.
Tadehi ari ailihdsibas jautajums muiſchneekem
ſatwerfmes ſapulzē galigi netika peenemts. Preeſch
ſchi jautajuma iſſchirſchanas burſchuafija gaida
iſdewigu lalku un par wina nahſcees runat ſa-
elmā.

Somehr ſtarp latweeſchu pilſoneem ir ari
konſekwenti laudis, kuri jau tagad runā ſtaidru
walodu. Dizigo un kriſtigo latweeſchu ſaweeniba
noteikti ſtahw par ailihdsibu muiſchneekem.

Ari Latgales baſnizkungs Traſuns ſtahw
par ailihdsibu muiſchneekem, jo zitadi nebuſ-
ſchot kriſtigas taiſnibas.

No wiſas ſirds muiſchneeku teeſibas ſatwer-
fmes ſapulzē aiſſtahweja ſemneeku ſaweenibas
wihrs P a u l u ſ. Muiſchneeki wiſt eſot goda
wihri, kuri miſlot Latwijū un ailihdsibu wajagot
maſſat. Wahzi, tā tahtredſigi politiķi ir „loti
lojali“ laudis. Wini pagaidam zihnas tikai par
ailihdsibu muiſchneekem. Uſ wineem, tā uſ
„droſcheem walſtiſkeem pilſoneem“ Latwijas bur-
ſchuafija war droſchi palaiſtees tik ilgi, lamehr
wina atrodas pee waras. Bet pirmā iſdewigā
gadījumā wahzi ar ſawām ſimpatijam peefleefees
pirmajai ſweſchajai nazijai, ſa ta iſrahdiſees ſti-
praka par latweeſchu nazionaliſteem.

Tā tad uſ ſcho minoritati latweeſchu bur-
ſchuafija war „droſchi palaiſtees“.

Otra leelakā minoritate Latwijā ir ebriſi, ſeb
tā winus tur ſauz, ſch i h d i. Tee Latwijas
pilſoniſbai dara dauds „frenkus“, un pilſoniſke
latrakſti par ſchihdeem raud duſmu aſaras.

Luhf, to par schihdeem saka „Br. Seme“
84 nr. no 1921. g.:

„Latwijā ir 85000 schihdu. No teem 90 procenti nodarbojas ar tirdsneezi, kureem nelas neruhp, tee arweenu apmeerinati. Waj tas nebuhtu drusku pahrlaels flaitis leelehschu, kurus baro latweets? Rā wini gehrbjas, lahds wefeligs isstas. Wini tee weenigee, kuri sehsh kafeinizās pee „Grunewaldeem“ un zītās tamlihdfigās birschās. Wini pehr mahjas, kaschokus, tepikus, seltu, brilliantus un dahrgumus. No ta tas nahf?“

Un ta pascha laikraksta 117 numurā no ta pascha gada, Ed. Laursons turpina schelotees:

„Privatās inziatiwes un tirdsneezi flās brihwibas wahrda mehš esam peedsihwojuschi, ta zittateescheem un ahrsemneeku usnehmejeem un tirgotajeem peeder 90 un wairaf procenti no wiseem Latwijās usnehmumeem. Mehš redsam, ta toku, ahdu, linu, ahbolinsehllu un z. tirdsneezi un apstrahdaschana atrobās schihdu rokās; finansu padomē, pee finansu ministra sehsh pa leelakai datai sweschtauteschi un latweetim un latweeschu semei sweschi laudis. Emisijas bankas dibinatajos redsam waj nu ahrsemneeku, waj wehl launatus tā ahrsemneekus, mums sweschus zittateeschus, „b a l t f r e e w u s“. Wif schē faimneeziflās politikas fakti faruhgtina loti latweeschu semneeku un bijuscho karewi.

Rodās jautajums, waj muhsu faimneeziflās politikas sauzeeni un wirseeni ir pareisi? Waj sche naw wajadfiga pahrgrosiba?

Mehš newaram peekaut, ta „sweschtauteschi no Palestinas“ ar famu naudas maifu sa-

grahj fawâs rofâs ir muhsu efsportu, ir im-
portu, ir ruhpnenezibu, tã tã latweetim alleef
tikai nofkaittees un palittees weenfahricha
melna darba daritaja lomã. Whl walraf:
tas fagrahbj fawâs rofâs uf birschis muhsu
rubli un ar winu tura zeeti wias muhsu
walsts finanses".

Rã glahbiuu no schis swefchtauteschu gal-
wenã lahriã schihdu kapitala diktaturas Laur-
fons eeteiz peepaturet walsts monopolus un wei-
zinat kooperatiwu aitihtibu.

Naboga naiwee, tautistee schurnalisti! Pa
lahdam maldu tekam jumã j-llist. Un tas ukai
tadehl, tã jumã tautsaimnenezibas finatne leekã
buhf grahmata ar septineem seegeleem. Tadehl
gribu jumã nahlt palihgã ar dascheem aifrahdi-
jumeem. Birnfahrt tee schihdi, kurl schsch kafei-
nizãs pee Granewaldeen naw ukai schihdi, bet
tautsaimnenezistã walodã runajot ir priwarthofsch-
neeki — tã italisti, kureem ir peeteekofchi usneh-
meju tuizlatwes un isweizibas iskonturet latwee-
schu kapitalistus; ortafet „Brihwã Geme“ ir re-
alzionars laikrafstis, kurfch aifstahw kapitalistto
raschofchanas fahrtibu un par wifu waru zenschis
scho fahrtibu atfaunot Latwijã. Un naw ne mafato
schoubu, tã galwenã kapitaliinu schitras fastahwdakas
kapitalististijã Latwijã buhs schihdi. Wini buhs
tee, kuru kabatã atradisees Latwijã walidiba ar
wisãm winaã eestahdem. Un juhs, duhschigee
raifstitaji, ja nepalifst par komunisteeem, ar laiku
buhfat scho schihdu kapitalistu nofirto laikratstu
lihdstrahdneeki. Tã to prãfa kapitalististã rascho-
fchanas fahrtiba, kuru juhs un juhfu laikrafsti
aifstahwat. Pat tad, ja latweeschu burichuastijã
buhfu duhscha ilkumu doschanas zekã schihdeem
aifleegei nodarbotees ar liudsneezibu un ruhpnee-
zibu, atradisees tublstofocheem latweeschu, kurl ka-

trä laffa schihdeem pahrdos sawu wahrdu wei-
kala islahrtnei, samehr ihstais falmneeks buhs
usnehmigais ebrejs.

Un tab, „godajamee“ schurnalisti, usrafsitto
rindlau medineeti! Waj juhs domajat, ta jums
buhdu labaki ap duhschu, ja schihdu weeidis pee
„Grunewaldeem“ sehdetu latweeschu kapitalisti?
Juh8, pulsch, esat apjutusch, un nesaprotat, ta
juhsu fleegichana pret schihdeem ir protestis pret
kapitalistisko eefahrtu. Bet tee, tas proteste pret
kapitalistisko eefahrtu un „leekhscheem“ ir komu-
nisti. Ra domajat, ta buhu, ja juhs tahda jau-
ta deena no Sauleem pahrwehrstos par Pau-
leem? Jo jums pateest ir stipra tendenze us
komunisma pusi, tikai juhs wehl nestnat, tas tas
komunismus ir. Juh8 eereizat ta glahbinu no
schihdeem walstis monopolus un kooperatiwus.
Bet sinat, to tas nosihme? Walstis monopoli un
kooperatiwi ir pirmats aktiwais protestis pret ka-
pitalistisko eefahrtu, ir pirmats solis us to pusi,
kur eet us komunismu!

Warbuhd tas jums netad now eenahzis
prah'a, so juhs, nelaimigee, sem komunisma sapro-
tat tikai pilsonu faru un rewoluzionaro tribunalu
darbibu.

Bet lat tas paleet. Negribu juhs denun-
zet par komunisteem, bet tikai jums pateest, ta
juhsu doma, ar walstis monopolu un kooperatiwu
palkhsibu glahbt Latwijas tirdsneezibu un ruh-
neezibu no spekulantu schnaugeem, ir tihri komu-
nistiska doma. Juh8 tihri logiska fahrtu nonah-
lat pee domam, ta Latwiju no paschu un ahr-
semju kapitalistu = spekulantu nageem war glahbt
tikai komunismus.

Bet jokus pee malas! „Brithwads Semes“
„komunisteem“ ir sawa teorija, un daschi no wi-
neem peem. Laursons, sin, to wini grih. Wini
grih Latwiju isbuhwet par Altumnizu, kura aubst-

nat latweeschu nazionale kapitalu un kapitalistius.
Laursons saka burtiski :

„Mehs latweeschu walstis sabei driftee dar-
bineeti, kuri esam pee pascha Latwijas walstis
schuhpula stahwejuschi prasam, lai walstis
audsina la mahte Latwijas kapi-
talu un Latwijas usnehmibu
nazionala gara!“

Ta tad, tautistās atmodas laimeta jau-
zeens, vehz tautisko siku tirgotajeem un tautis-
teem krod sineeteem, ir atkal spehla. Meh s la-
protam schis muhsu nazionale pilsonu teeffmes
tapt par turigeem kapitalisteem, lai waretu sehdet
kaseinizās pee „Grunewalbeem“, dsihwot juhrma-
las wafarnizās, pirkt mahjas, kaschokus, tepikus,
seltu un briljantus, bet tad scheem tautistajeem
schesineeteem ir japarahda sawa priwata inziati-
we, la to prasa kapitalistiska raschoschanas eelahr-
ta, un jaiskonture schihdi. Ja wini to nespehl,
tad wini ar wisu sawu tautiska kapitalista fanta-
siju buhs un paliks sweschtauteeschu kapitala pa-
dewigi sulaini un tantora pulkas iif ilgi, lamehr
pastahwēs kapitalistiska Latwija. Kapitalis naw
siltumnizās stahds, kuru war isaudsinat mahksligi.
Kapitalis ir asnim, asaram un sweedreem meh-
flots, neschehligas sawu pretineetu isnihzinascha-
nas konturenzes stahds, kursch aprij un usfuhz
katru wisleelako priwato inziatiwi, ja schai ini-
ziatiwei blafus nestahw wehl leelats naudas
maifs.

Naudas maifs ir un buhs ari kapitalistis-
kās Latwijas likums un tikums, tas ir kapitali-
stiskās raschoschanas dsells pamats. Tifat lat-
weeschu pilsonistee schurnalisti, kuri wehl weenmehr
snausch politiskos behrnu autinos, neslatotees us
winku sanatisko asins lahri vehz strahdneeteem un
pilmigo nejehgu politiskos un fainneezijskos jau-

tajumos, tomehr instinktliwi fajucht to flogu, tas nospeesch Latwijsu. Nesaprasdami kapitalistiskās raschoschanas likumus wini fawu schulti isgahsch us schihdeem. Schihdi sawās rolās sagrahbuschi tiršneezibu, schihdi pahrwalda birschu un nau-
das operazijas, schihdi zenschas sawā ihpaschumā dabut ruhpnenezibas eestahdes, schihdi Rīgas juhrmalā apdsihwo labatās wafarnizas, schihdu behrni eet glihti apgehrbti un ir labi paehtbuschi, fahrteem waigeem.

Wifur, fur ween azis met, pilsoniskajam schurnalistam raugas pretim schihdi. Gribetu pee „Grunewalda“ isdsert tastī kasejas, bet tur pree-
schā sehhd bagati schihdu kapitalisti, tā ka nabaga schurnalistam ir weetas neisnahl. Upwalnois sawās tautiskajās juhtās winsch brauz us juhr-
malu fwaigu gaisu eeelpot.

Bet lai deews stahw klahr! Schausmās muhsu schurnalistis raksta stnojumu sawai awisel:

„Sawu ahrejo seju Rīgas juhrmala pawis-
fam grostiusi: wifas labatās peldu weetas pilnas schihdeem: Bulduri, Edinburga, Ma-
jori, ihstas schihdu nometnes. Ugral netih-
rajos Dubultos schihdi wairs nedsihwo. Wi-
fur dširdams schihdu schargons. Bet par wi-
fam leetam — schihdu behrnu ir la-
luhst! Leeli un masi, pusaudschī un tahdi,
kas us rolam nesami, refni, brangi, apaleem
waigeem, peena un olu noehbuschees!“

Tā gan, tautisko schurnalisti, tā gan! Bet mahzees, dehlis, politiklās ekonomijas ahbezi. Volkstere, ka schihdi war tā dsihwot ne tadehl, ka wini schihdi, bet tadehl, ka wini ir kapitalisti, tās eelahrtas pirmee pilsoni, kuru tu un tawš laitrakstis aistahw. Tas, to tu aplaro schihdismā ir pateesiba tās eelahrtas pamats, kuru aistahw wifas pilsonistās partijas Latwijsā lihdi ar winu

laikraafsteem. Ta ir us priwatihvaschuma pama-
teem un priwatās iniz'atīwes dibināda kapitāl-
stīfā eefahria. Pahmetumi schihdeem pateefibā
ir pahmetumi kapitalistīfā eefahrtai, ir neapfi-
niga zihna pret kapitalīsmu.

War eedomatces to tauteschu fashutummu,
furi, nobibinotees Latwijas walstij, gribeja tikt par
bagateem wihreem, bet nu peepeschl reds, ta tos
Latwijas labumus fawās labatās bahsch schihdu
kapitalistt. Pret schihdeem robas naidš.

Scho naibu Latwijas nazionalais „gods un
tepnums“, studenti-korporeki ihnesa us eelas un
farihloja wairakahrt schihdu gra:tinus. Bet schee
gra:tinai sawukahrt atrada naibigu atbalsi ebreju
jaunatnē, ari nemantigajās mafās. Wineem pret
tagadejo Latwijū naw nesahdas simpatijas. Par
Latwijū tā nazionalu walsti naw eelntereseti ne
bagatee ebreju tirgotasi ne nababfgee rokpekl.
Ebreju tirgoneem preesch winu schestem ir waja-
dsiga plascha teritorija, tabehl wini neeredf
schaurās robeschas, bet ebreju darba mafai ir ko-
pejas intereses ar ziteem strahdneekem, tabehl
wini zenschas pehz apstahleem, tur strahdneekš
naw wergš.

Tā tad ebrejeem Latwijas walstis nahlotne
ir augstākā mehrā weenaldfiga.

Wehl Latwijā ir laba dala freemu. Tee
pa leelakai dasai noskanoit realzionari un gaida
laiku, tad Latwijū waretu peeweenot realzionarai
freewijai. Bet tā tā tas naw eefpehjamš wini
apmeerindš ar Latwijas realziju un zenschas
spehlet lojalu pilsonu lomas. Us wineem Lat-
wija sawu nahlotni war basliit „il pat drofchi“,
tā attā us wiika simpatijām.

Kamehr Latwija, tā nazionala walstis ture-
ces us sahjam, minoritatu burschuafija winu at-

balstis, bet pirmā gadījumā ar ļaunām simpatijām pēflesēšs zītai švefchaj nazijai, ja ta israh-disees šilprala par latweefchu nazionalisteem.

13. Pilsonistā Latwija un latweefchu strahdneeki Kreewijā.

Latwijas pilsonistās preses „kanakeri“, kuri deenu deenā kleedš pehz komunistu nahweš sodeem un pehz šcho sodu špildišchanas, loti us-trauzas, dsirdot, ka latweefchu komunisti Kreewijā runā par to, ka „kanakeru“ waldibai Latwija ir jādara gals un ka wint ir gatawi zihnitees par darba tautas waldibas atjaunošanā. Pilsonistās preses „kanakeri“ šcho latweefchu strahdneeku dabisko un idealo wehleschanas, glabht strahdajoscho tautu Latwija no reakzionaru šlepfawu roklam, behwē par terora draudeem. Raksta pat par šarastu ar 700 Latwijas pilsonēem, kuruš jādabujot pee malas un par 1308 komunistēem, kuri no Kreewijas šfuhititi šcho 700 wihru šaufchanat.

„Brthwās Gemes“ „kanakerus“, kuri šchis šinas šneeds, tā redsams, moza širdsapšina Wint šawu panahkluschi: padšehruschees latweefchu komunistu ašinis; bet šchis ašinis wireem nedob meera. Ar ihstu kanakeru mahutizibu un logitu wint domā tā :

„Mehš nupat ašehdam wairatus komunistikos strahdneekus, tagad wtnu rinda ehst pilsonus!“

Un balsem leelas azis. Šās redš jau šarastus un komunistu teroristus weseleem tuhštoscheem, kuri nahš us Latwiju šaut pilsonus. Rā redsams, „Br. S.“ redakzija šehb „rakstneeki“, šureem leelas špehjas breesmu romanu šasantaschana.

Mehs, saprotams, nemas nebrihnetos, ja Latwijas strahdneeki westu šaraktus par realizijas bendem, nodewejeem un speegeem. Ka tam tā vajadzētu būt, to, leekās, saprot arī „kanaleri” no „Brihvās Semes”. Arī mehs saprotam un fajuhtam, ka strahdneeki, redsot, ka teel nosleplawoti wīnu tuwalee. beedri un wado-ri, kuruš wīni garuš gaduš, gruhtā ilegalā zihnā pret zarišto rešimu mahzijschees, pasiht tā ide-alus zihnitajuš par zilwezes atswabinaschanās ideju, newar palikt weenaldfigi un wīnu pirmās domas ir: atreebt nosleplawotos beedruš.

Tikai komunistiskee strahdneeki saprot, ka šho „atreebibu” naw eespehjams iswest, štatotees no kanaleru redses šahwolta, tas ir, ar terora at-teen pret atfewischleem realizijas bendem un spee-geem, bet gan wīfu strahdneeku lopejā zihnā, isnihzinot ne personas, bet to šabeedriško eelahrtu, kura šcheem bendem, speegeem un nodewejeem ir eespehjams darbotees.

Atfewischlus terora aktus komunisti weenu-mehr ir noraidijuschi un noraidis arī nahkolnē. Šahdi war tikai trauzet komunistisko strahdnee-lus wīnu organiseschanās darbā. Latweeschu ko-munistiskajā presē Kreewijā mehs šhad un tad dštrdam šinamus draudus pret Latwijas realiziju. Bet šatreis tas ir tikai a t b a l š s no Latwijā padariteem šleplawu darbeem

Šahdi pirmā uštraukumā isgruhtsi draudi, peem., par wīfu buršuju isnihzinaschanu, par šozialdemokratu palahrschanu pee weena šara ar realizionareem u. t. t. ir tulkšas frases bes reala šatura un ir patš par šewi šaprotams, ka patš rakštitajs, drošchi ween, nedomā nemt dalibu ne pee wīfu buršuju ne šozialdemokratu lahrscha-nas. Bet šahdas neapdomatas frases ir šipat šaitigas, tā atfewischli terora akti. Wīnas real-izijas demagogu rošās šneeds materialu agitacijat

pret komunisteem, beedejot meerigud pilsonus un semneefus, ta komunisti gatawojas us wina kau-
schanu. Komunisti ne rakstos ne darbos nedrihsti
felot Latvijas realzionara „lanakertuma“ prees-
shmei. No ta, kas muhsu rindas buhtu wehl
palizis no schahdas lanakeru teorijas, mums ja-
teel wala. Ustahsim lanakertumu par Latvijas
eeschleetu un teesleetu ministru un wina tuwako
draugu, daschado sozjalistisko ofizeeru un speegu
priwilegiju.

Bet us muhsu komunistska zihnas taroga
weenumehr paturefim schkiru zihnas losungu, jo
tikai ar scho losungu ir eespehjama darba tautas
atwabinaschana.

Mums japroto zihnitees ne ar
glehwu roku, bet ari ne ar aflu
naidu, bet ar gaischu wesela strahd-
neeka prahtu, tad muhsu uswara
buhš droschu.

Bet tagad patawesimees teeschi pee ta stah-
wolla, lahda atrodas latweeschu strahdneeki Kree-
wija un pee ta, lahdas atteezibas wineem war
buht pret pilsonisko Latviju.

Kad dibinajās Latvijas nazionala walsts,
mehs dsirdejām skaisas frases par brihwibu, par
demokratiju un zitām skaisdam leetam. Demokra-
tiskee rakstneeki rakstija juhsnu pilnus rakstus par
to, ta brihwā Latvija mihli sawa slehpi usnems
wisus sawus, no tumshdas reakzijas wajatos un
wisa pasaulē isklaidetos deklus un meitas. Jlu-
stija bija pahral skaisla, lai wina newillnatu swe-
schumā lihstoschos, daschadu listenu wajatos lat-
weeschu tautas peederigos. Daudsi no wineem
steidsas atpaka us to weetu, tur bija dsimuschi
un auguschu, lai sawu sweschumā nosaluscho firbi
sibitu brihwās Latvijas faultie.

Bet lamehr wini nonahza Latvija, tur gaisch
jau bija stipri mainiees, labakt fakot, noslaibro-

jees. Pilsoniba, kurai ar wahzu saldatu palih-
dsibu bija isdewees sakut Latwijas strahdneejsbu,
jurdama waru sawas rokās, apstingit pasludinaja,
la Latwija war buht tikai pilsoniska kapitalistiska
walsts un sawa klehti mihli usnehma tikai tos
pahrnahzejus, kuri nahza ar pilneem nardas ma-
teem. Tos sagaidija wimu wezee wefkali, frogi un
ziti usnehmumi. Teem dalija ari muischneeteem
atsawlnato semt, tabehl la wineem bija nauda ar
to eegahdatees inwentaru, kura nabadstgatajeem
laufstrahdneeteem nam.

Tos pahrnahzejus, tam neta nebija, dalija...
dalija diwas kategorijas. Fabriku strahdneekus,
kuri lara laika bija aisbraukuschi fabrikam lihdsi
us Kreewiju un sewischli tos, kuri agrar un ari
wehlar Kreewija bija peederejuschi pee radikalam
strahdneeku organisazijam, pehz atgreeschanas
Latwijas wirpims nodewa „brihwās“ Latwijas
speegu rokās, pehz tam eeweetoja Rigas Zentral-
zeetuma. Dalu no wineem teesaja la rewoluzio-
narus, daschus „behgot“ noschahwa, bet wairatus
kintus, stary teem loti daudsus strahdneekus, kuri
nelad nebija atstahjuschi Latwijas robeschas.
weentahrschi no Latwijas israidija, pee tam wi-
neem, dsenot pahri robeschai raidija pakal flinschu
salwes.

Ja atgreeschas tahds no teem strahdnee-
teema kuri Latwiju atstahja 1919. g. maija, kopā
ar f wam padomju eestahdem, tad us tahdu sta-
tas, la us wisleelato noseedsneeku. Tahdus
stetg chus arestē un wisi pilsonu laifraksti steidsas
raksti, la aigreesees un arestets tahda un tahda
pagasta leelineeku waras wihrs, kirschi isdarijis
tahdus un tahdus noseegumus pret swehlo muisch-
neeku priwatihpafchumu un burschusjsteem liku-
meem. Pee aresteta raksturoschanas, saprotams,
neteel taupiti meli un tumshas frabsas, pehz
kuram isnahl, la aisbraukuschais strahdneeks ir,

là šalot, patš elles iswirums. Šahdi šnojumi nobeldšas ar gawilem, la šchis wihrs, kurfch bija usdrofchinuješ sazeltēš pret šaweem lungeem un šelot proletariata rewoluzijas šauzeeneem, šawam šodam neišbehgs, jo polizija un šara teefaš štrahdà labi.

Pehbejā laiā politištais gaisš Latwijā jau tapš pawifam šlaidrš. Mehš redšam, la teel wešta noteikta realzionara-kapitališķā linija ar ištū bšhwneezištū naibu pret organifeteem štrahdneekem.

Burščuafija Latwijā weido walsti, šura šalpo ščauru grupu interešem, egoifšmam, rupjai mantšahribai un kapitalištū naudaš mašam. Šcheem „idealeem“ šalpo wiša la ofižialā kultura un iſglihtiba, šuru weido un waba Latwijas walstš wihti, šarp šureem dašči šauzas ari par ſozialdemokrateem.

Preešch darba tautas un ſewiſķli organiſeteem štrahdneekem Latwijas robesča paleeš ſlehgta. Organifeti štrahdneeki un pirmā šahriā ſomuniſti, pehž Latwijas burščuafijas aſiņas, naw Latwijas pawalſtneeki. Winuš uſſkata par Kreewijas pawalſtneekem, un tad win, nebaididameeš no wajaſčanam, dašchreiš atgreeſčaš uš Kreewijas-Latwijas meera lihguma pamata ša behgli, winuš areſtē un teešā.

Šeem latweeſcheem, šuri Kreewijā ſawu maiſi pelniša jau pirms šara, ja wint griš atgreeteeš uš Latwijū, ſaluhdš, lai Latwijas burščuajiſķā waldiba winuš ušnem ſawā pawalſtneezišā. Bet ir ſtaidra leeta, la tee daudšee tuhſtoſķi štrahdneeki un ari ziti pilſoni, šuri burščuafijai nepatiht, Latwijas pawalſtneezišā neteel ušnemti. Preešch wineem zeļſch uš Latwijū noſlehgtiš uš wi u to laiķu, ſamehr paſtahwēš kapitaliſķā walſiš eelahria, jo ir iſdots pat

Ilkums, ka teem, kuri dšimufi
Latwija, ar Kreewijas ahrsemju
pafem Latwija eebrault aifleegts,
t. i. wineem neteel dota eebrault
fanai wajadfiga „wise“.

Wif ſhee laudis no Latwijas ir noflehti
ar beesu zeeluma ſeenu un wineem naw eefpeh-
jams pat apmellet ſawus peederigos un noſahr-
tot daudſas zaur taru un behgſchanu ſareſhgitas
leetas. Tee wif Latwijas burſchuafijas azis ir
noſeedsneeli.

Sa tad paſtahw diwas ſchirtas latweeſchu
tautas grupas. Weena ar ofziālo Latwijas wal-
dibu preeſchgald, Latwiju, tura par ſawas dſih-
weſ mehli ſprauduſi ſawu perſonigo labklahjibu,
tas ſaſneedsams zaur weikaleem, ſpekulazijam,
peedaliteem ſemes ihpaſchumeem u. t. t. Sch
latweeſchu tautas dala negrib zilwezes nahlotnes
labklahjibu weidot ar ſawu darbu, bet grib ſawu
nahlotni weidot uſ zitu zilweku werdsinaſchanas
un winu darba ſpehta iſmantofchanas pamata.
Uſ Latwiju wini ſtatas tāpat, tā uſ ſawu nau-
das mafu. Naudas mafis ir mans un Latwija
ir mana! Naudas mafis man ir wajadfigs, lai
es waretu nodarbotees ar weikaleem un ſpekula-
ziju. Latwija man wajadfiga, tur ar ſcheem wei-
kaleem un ſpekulaziju nodarbotees. Latwijas
waldiba, armija, polizija un apſardſibas nodatu
ſpeegi man wajadfigi, lai wini apſargā manas
intereses un tura paſlauſbā ſtrahdneetus, turus
iſmantojot man weenigi ir eefpehjams weſt „go-
diga pilſona“ dſihwi un juhmot par „brihwo“
Latwiju. Sinatnei, literaturai, dſejai, mahſklai
u. t. t., ir jaſalpo man, lai ar tauiſtā romanti-
ſma miglas polihdſibu aiſſegtu manus iſtoſ
noluhſus.

Tahdai jabuht un tilai tahda war buht ta
Latwija, kuras pamata likumus jeb satwersmi is-
strahdaja Latwijas satwersmes sapulze.

Starp sevi un Kreewija atrodoshamees ap-
stingajeem latweeschu strahdneekem schie laudis
usjehluschi Rinas muhri un fauz:

„Nenah3 tuwumã!“

Otra latweeschu tautas dala, galwend lahrtã
strahdneeki, ir istaisti pa wisãm Kreewijas ma-
lam. Tãš likstãš, lahdas lehruschãš Kreewiju,
tas ir, ilgais karsch, starptautiskã kapitalisma us-
brutumi, ilgstoschã pilsonu kara fronte, badš u.t.t.,
naw pagahjuschi garam ari Kreewija dšhwojo-
scheem latweeschu strahdneekem. Wini apstahlti
naw sposchi, wini beeschi ween zeesch truhkumu,
bet wini sin, par to wini zeesch. Wini kopã ar
Kreewijas strahdneekem gahja zihndã, lai gahstu
zarismu. Wini zihnijãš Sartandãš armijãš rin-
dãš, lai no Kreewijas robescham alsdšihu kap-
talistiskãš realzijãš pulkus. Wini zihnijãš par
zilwezes augstato idealu: atswablnaschanos no
tuhkstots gadu werdsibas wascham. Latweeschu
strahdneeziba Kreewijã zeesch truhkumu, bet fa-
was truhlis nes gaischus idealus par zilwezes
labaku nahkotni. Ar neaprstamãm gruhtibam
Kreewijã lausch zelu jaunã proletaristã kultura.
Schis gruhtibas jaisbauda ari latweeschu strahd-
neekem. Un tomehr, lai ari ar gruhtibam, lat-
weeschu strahdneeziba weido ari sawu kulturu.
Kulturu, kuras usdewums naw weizinat egoismu,
bet strahdneeku masãš audsinãt leelo wispasaules
strahdneeku solidaritati. Schi kultura wehl behr-
na autoš, bet wina ir un augš leela, lai tad,
lad latweeschu strahdneeki lopesã darbã ar kreewu
strahdneekem buhs salmneezisko dšhwi atsauno-
juschi tiktahl, lad nebuhs wairs neweenam truh-
kums jazeeschã, usfeltu neredsetã krahschnumã.

Là tad scheit zilweli ar nobiluscham dreh-
bem un breschi patulfschu mahgu, bet wistihra-
leem idealeem, par kureem wini aibewuschi un
atbod wifu.

Tur Latwija egoisms, mantkahriba, naudas
maks un walsts wara, kura preefsch strahdneefseem
tal jaunus wergu waschis.

Tas ir diwas schirtas pafauls, kuras
weena otru newar neeenihji. Proletariats par
sawu mehrli spraudis isnihzinat kapitalistisko ee-
lahrtu. Strahdneeli neatlaidigi strahda schaja
wirseend. Un ja nu noplihsuschais latweefschu
strahdneels, ar saweem idealeem, laut lahdi pah-
rluhst par Latwijas robeschu, wina tur trenta
speegu bari, ta traku suni, lihds wineem to isdo-
das dabut sawos nagos. Stary rewoluzionars
latweefschu strahdneezibu un kapitalistisko Latwiju
tautiska burschuastija ir uszehluft aissfargu walnt
no speegeem, polizijas un aissardsibneefseem.
Preefsch Kreewija dshwojuscheem latweefschu
strahdneefseem Latwija pastahw blokade. Us latru
strahdneelu, kursch no Kreewias grib brautt us
Latwiju, statas ta us komunistu, bet komunistiski
domajofcheem strahdneefseem Latwija weeta ir
tital Zentralzetumad jeb familtschu lahpdas sem
semes.

Waj stary schim diwam latweefschu tautas
grupam tagadejos apstahklos ir eespehama laut
lahda kulturela lopdarbliba? Waj Kreewija
dshwojofchee latweefschu strahdneeli war sajust
simpatias pret burschuistisko Latwiju, kura wineem
laupijust dshimteni, tas ir, tas weetas, kur wini
dshimtschi, auguschi un strahdajuschis? We tam
daudsus Latwija dshwojuschus strahdneelus tee-
fchi israididama pah robeschu, bes teefbam lah-
reik atgreestees sawa bijuscha dshmes weida.

Istihlee newar mihletios,
turi winus isdina. Ne pret
Latwiju, bet pret teem, turu ro-
tas Latwija atrodas walsis
wara un turi Latwiju pah-
wehri sch par spekulantu un
mantlahrigu egoistu priwatih-
pafchumu, latweeschu strahdnee-
li Kreewija newar nefajuk
Iwehlojofchu naidu.

Latwijas burschuafija sawas walsis pama-
tus doma nostiprinat ar to, ta israida no Latwi-
jas wisus nemeerigafos, tas ir, dsihwakos strahd-
neekus, bet ziteem aistleeds Latwija eebraukt. Bet
burschuafija loti wilas. Ja strahdneeziska walsis
no sawam robescham israida kontrerwoluzionarus-
nemeerneekus un shdfigus laudis, tad tas pa-
teefta nosime strahdneezistis walsis stiprina-
schanu, bet ja pilsonista waidiba israida strahd-
neekus, wina greesch pati sawas meefas, saude
dsihwo ppehtu un, no otras puses, pawairo sawu
eenaidneeku flaitu. Bes iam wisu strahdneezibu
nefad naw eefpehams israidit. Un tur buhs
strahdneeki, tur wini buhs solidari newis ar bur-
schuafiju, lura isdina wini labafos beedrus, bet
gan ar isdihsteem. Augs naidis walsis eefsheene
un dabisti pawairofees paschas burschuafijas
mahfligi weidotais naidis starp isdihsteem af
walsis robeschas.

Muhris, turu Latwijas burschuafija zel starp
jewi un latweeschu strahdneekem Kreewija, ir
augstala mehrā preidabists. Schis muhris ne-
lahla nahlotne loti smagi atreebfees saweem
zehlajem

Istihlee latweeschu strahdneeki nefad ne-
apmeerinasees. Wini melles zelu apatal un
wini to atradis ari pahri burschuafijas zeltajam
muhrim.

Latwijas nahlotnes swaru
laufa latweeschu strahdneeki
Kreewija iwehrs loti dauds.

14. Latwijas walsts nahlotne.

„Nahds wihrs“ Latwijas prese, runa-
dams par zela eespaideem, pastahsta, ka Kree-
wiju no Latwijas schlirot stiga un
grahwis, to abas puses eewehro-
jot. Tifat spekulanteem un komu-
nisteem neesot likumu un robeschu.
Tee tschahpojot ir likumam ir ro-
bescham pahri.

Schis „wihrs“ droschi ween pats nesaprata,
lahdu tautsaimneezisku un wehsturiski politisku
pateesbu winsch schajos wahrds issata. Proti,
ka kapitalis un ihsta strahdneeku lu-
stiba pee nazionalo walstu robe-
scham neapstahjas.

„Stiga un grahwis“, preesch proletariata
rewoluzijas ir loti masi kawekli. Bet pirmis mehs
ialkam sawus gala slehdseenus par Latwijas
walsts nahlotni, patawestimees drustu pee ta, to
par scho nahlotni domd muhsu eenaidneeki-kapi-
taliski un to domajam mehs.

Par Latwijas nahlotni wiswairat waid un
ustrauzas pilsoniska prese, kas peerahda, ka schi
prese netiz sawai pilsoniskai Latwijas walstij un
schis walsts organizacijai. Ta „Br. S.“ 125 nr.
no 1921. g. ir nodruls ralkis, „muhsu nah-
lotne“, kura autors schehlojas, ka Latwija katrs
domajat ifat par sawu nahlotni, bet par Latwi-
jas nahlotni neweens. Sewischki mas par Lat-
wijas nahlotni domajot tee, kuri satwerkmes
sapulze sehshot us kreisajeem soleem. Wini ne-
leelotees waditees no tas ideologijas, kura wa-

jadšiga Latwijai, bet rihkojotees pehz „Ersurtes programas“ un sawas direktiwes fanemot no internazonalajeem kongreseem, kureem ar Latwiju neesot neta lopeja. Autors sawus wahrduš no-beids ar kledseenu pee tautiskas apstinas un prasa: „Kas usmodindas numš latweescheem muhsu radušhos tautisko apstina? Kas šina scho burwja wahrdu, sauzat! Sauzat, lai waram atmostees, kamehr wehl naw par wehlu!“

Mums šchim aismigujuschan un launos murgos pehz pallhga kledsošchan tautetim ir jafaka, ka aismidšis ir weenigi winsch. Ziti wiši ir atmodušchees. Ir labee ir kreisee šin, ka naw un newar buht tahdas Latwijas nahkotnes, par kuru sawos drudšcha murgos šapno tautiskee romantiki — modernee Don Richoi. Tee, kuri stahw šataros ar internazonaleem kongreseem, šin, ka Latwijas nahkotne naw kaut kas atšewiški atdalams, bet ka ir šilai weena nahkotne, Latwijas darba tautas nahkotne un brihwiba, kura ir šaistita ar wišas zilwezes atšwabinašchanas ideju.

Bet negul ari tee, kuri sehđ uš labajeem šokeem. Šas Latwijas nahkotne, par kuru wini domā un kuras interešes aistahw ari „Br. S.“ ar šaweem šurnalisteeem, ir dibinata uš iššuhšchanas prinziņa, uš algas werga darba; un preešch šchis Latwijas nodroščināšchanas ari labās puses krehslos sehđošchee fanem direktiwās no wišpasaules iššuhzeju-kapitalistu internazonalajām konferenzem un padomem.

Ša tad naw Latwijā tahdas šwehtas wišu tautu apweenojšchās idejas, bet ir šilai šchiru interešchu pretešchibas starp teem, kuri šrahđā un teem, kuri grib dšihwot no zitu darba.

Tagad pastatīfamees, lahdaš latweešchu tautas grupas nahtotnē waretu stahwet weenā jeb otrā pusē.

Par strahdneekem nerunāsim. Wīnu listens uš wīseem laikeem palits šaišits ar „i n t e r n a z i o n a l a j e e m“ darba tautas kongreseem un wīnu lehmumeem. Strahdneeki ir šķira, sem kuras wairs naw otras lahdaš sematas šķiras un wini šawu atswabinašchanās zihru war west tikai wīšas pafaules apmehros.

Bet ir zitas laušchu grupas, kuras beeschi ween nesin, kur winaš peeder un kur winām wjadsetu peefleetees. Lai winām rahditu, kur wed wīnu zelsch, ir nepezeeschami pahris wahrduš teikt par Latwijas šaimneezisko stahwofli.

Latwijas šaimneeziskā dšihwe ir tagad un ari tuwakā nahtotnē buhs atkariga no semkopi- bas. Mehš atšihstam, ka leelšaimneezibu isnih- zināšhana un šadrupinašhana ir laufšaimneezib- baš attihstibai un kulturai šaitigs nedarbs, bet mums ir ari jaašihst, ka leelšaimneezibas patu- ret weselas ir eespehjamš tikai tahdā eekahrtā, kur muiščas atšawinot war tik nodotas teeschi darba tautas kopešā leetoschanā un apstrahda- šchanā. Pee tahdaš eekahrtas, lahda patlaban walda Latwijā, muišchneeku šaimneezisko un lihds ar to poliitisko waru, bija eespehjamš laust tikai zaur muišchu semes šadališchanu.

Leelšaimneezibu šadališhana Latwijā ir no- tizis šakts. Rahda ari Latwijā nenahktu walšts eekahrtas pahrgrosiba, šadalitā seme, warbuht ar maseem isnehmumeem, palits to rokās, kam wina eedalita. Ja triumsetu šapitalisma uswara pahr strahdneeku atswabinašchanās zenteeneem, kas wišpirms nošhmetu realzijas atjaunoschanos Kreewijā un lihds ar to drihs ween muišchneezi- baš teesibu atjaunoschanos Latwijā, muišchnee- keem tomehr nebuhtu eespehjamš šadalitās semes,

wiſā wiſumā atkal atnemt un atjaunot bliuſchās leelfaimneeziſas. Bet tas wineem ari nebuhtu wajadſigs. Wini pilnigi apmeerinatos ar to, ſa uſliktu jaunajeem maſſaimneekeem tahdu rentes jeb ſemes iſpiriſchanas maſu, ſuru nekad neſegs ſaimneeziſas eenahlumi, bet ſura jaunajeem ſaimneekeem buhs janopelna kaut tahdā zilā zelā ahrpuſ ſawas ſaimneeziſas. Uſ ilgu laiku jaunee maſſaimneeki tiktu pahrwehrſti par muifchneeku pilnigeem wergeem.

Slehyti, maſlotā weidā, bet ar pilnigu no- teiktibu ſhini wirſeenā un preekſch tahdas Lat- wijas nahlotnes ſtrahdā wiſas pilſoniſkās par- tijas Latwijā, eeſlaitot ſcheit ari waldoschos ſoziaलिstus. Schee laudis ſapno maldigu ſapni ſa wineem buhs eeſpehjamſ atjaunot reakziju Kreewijā un lihds ar to noſtiprinat ſatrizinatās muifchneeku ſemes ihpaſchneeku teeſibas Latwijā.

Bet?... Ir weens loti nopeetns „bet“... Schee laudis gawiledami, par ſawām nahlotnes iſredſem, paſchos ſwehtku ſajuhsmaſ brihschos peepeschi apfluſt un ſahſ runat par tahdu „atbai- doſchu rehgu“, ſura ehna ſteepjotees no auſtru- meem un aptumschojot wiru ſwehtku ſajuhsmu.

Ua ſchi „ehna“ ir pateeſi draudoſcha. Leh- neem, bet droſcheem ſoleem eet uſ preekſchu wiſ- paſaules proletariata rewoluzijas atihſtiba, ar ſuras uſleefmojumu ſakarā tiks atjaunota ari darba tautas waldiba Latwijā.

Ro no ſchis waldibas war ſagaidit Latwijas jaunā ſhtpilſonu ſchkira, jaunee maſſaimneeki?

Schi waldiba atradis preekſchā apſtahkluſ, ſuri ir dauds zitadaki, nekā wini bija pirmajā ſtrahdneeku waldibas laikmetā. Wina wiſpirms atradis preekſchā ſadalitas leelfaimneeziſas. Waj wina zentifees ſchis leelfaimneeziſas atjaunot,

atnemot jaunfainneekem eedallto semi? Tas buhtu mulkigs fainneezifis neprahis, par kuru neweens komunists waj sozialists nedrihst domat un nedomâ. Jaunajai strahdneeku waldibai warbuht sinamos apmehros nahlfes semes sadalifchanu turpinat. Bet, idâ idâ darba tautas waldiba nebuhs eeintereseta priwatâs pelnas weizinafchanâ, bet gan wairat un wairat pahriifas produktu raschoschanâ, darba tautas usturam, wina buhs speesta weizinat massfainneezibu apweenofchanu lauffainneezibas kooperatiwos, kuru usdewums buhs semes kopeja apstrahdaschana ar motorarkleem, maschinam un ziteem moderneem lauffainneezibas rihkeem, idâ ari faraschoto produktu apstrahdaschana preefch nodoschanas, saprotams, pret atlihdsibu pilsehtas strahdneeku palehreschanas kooperatiweem jeb walsts apgahdibas eestahdem. Zitadi jaunee massfainneeki palits patstahwigi un sawas kooperatiwâs fainneezibas wadis paschi, nodarbinot scho fainneezibu atlihdsibas weizinafchanai mahzitus agronomistus speklus. Schahdâs kooperatiwâs saweenibâs jaunfainneelus, saprotams, neweens nespeedis ar waru un wini us paschu wehleschanos warâs palist ahrpus schim fainneezibam.

Apmehram tahdas ifredses muhsu jaunfainneekem buhtu pee darba tautas waldibas, kura buhtu ari winu waldiba. Ra schahdas waldibas nodibinafchanâs preefch jaunfainneekem war buht defmiltahri simpatiskaka, nekâ kapitalisma atjaunoschanâs un muifchneeku teefibu atjaunoschana, tas patâ par fewl saprotams.

Jaunfainneeki sawu nahotni drihst kalfitt tikat ar to Latwijâs walsts nahotni, kura noteizofchais wahrds buhs darba tautai. Apfinigakee no wineem jau sen saprot, ka ais burfchuafijas nazionalajam frasem slehpjas reebigi meli, un scheem meleem wairâs netiz, bet ziti tiz tikat

tadehl, ka wineem naw bijs eespehjamš eepasih-
tees ar pateesibu.

Darba tautas Latwijā jaun-
faimneeki ees kopa ar pahrejo
darba tautu.

Bet Latwijā eewehrojamu eedfihwotaju dašu
fastahda tā fauktee wezfaimneeki, jeb tā mehš
winuš reisem godajam, „pelekee baroni“. Rahdas
pret jauno srahdneeku waldbibu waretu buht winu
atteezibas?

Naw to leegt. Ja israhditos, ka walstij ir
wajadfigas leelfaimneezibas, tad nahktos rekwiset
daschas leelakas lihdschinejo faimneeku faimnee-
zibas. Bet domajams, ka tas, wismas pirmajā
laikā, nebuhs wajadfigs, jo srahdneeku walstis
rihzi bā nelawejoschi pahreetu muischneekem at-
stahtee zentri ar atteezigeem semeš gabaleem.

Lauku faimneeku dsihwē schi jaunā darba
Latwijā atnestu tikai to pahrgrosibu, ka
semneekuš atswabinatu no pahrmehrigajeem no-
doskeem, kuri jau tagad smagi gultas uš sem-
neekem un kapitalistiskajai Latwijai pastahwot
tapš wehl smagaki.

Seesa, muhsu faimneeki pehz sawa faimnee-
ziskā stahwokka newar buht fajuhsminati par
srahdneeku waldbibu. Tas tadehl, ka par scho
waldbibu plaščām aprindam naw pareisa jehdsee-
na, bet ir tikai kahda nebuht eedomata breefmu
fantasija.

Somehr ir leela dala semneeku, kureem par
noteekoschām leetam ir peeteekoschi slaidrs jeh-
dseens un kurus nepawisam newar salihdsinat
ar „Br. S.“ „kanafereem“ un reakzionarās sem-
neeku saweenibas wadoschām aprindam. Ra pat
daudsi semneeku saweenibas beedri naw schis re-
akzionarās politiskas kaili peekriteji un nelasa pat
sawas organizijas laikrakstu „Brihwo Semi“,

bija redsams no ta troššņa, ar kahdu šawâ laikâ
šhis laikraksts wahza šew abonētus un pabalstus.

„Brihwâ Seme“ toreif rakstija :

„Pateest, kas waretu buht weentahrschaks,
tâ pasuhtit un lasit šawu laikrakstu,
eemakfat nodalas kasê atteezigu naudas sumu
šawu intereschu aistahweschanaï un peedali-
tees Nodalas sehdeš. Bet. . . bet. . . Naw
puseš, naw pat zeturtâš, pat desmitâš dalas
naw starp beedreem, kas to daritu!“

Mums, šaprotams, naw eespehjams pah-
leezinatees, par zît šhis semneeku šaweenibas
wihru kleeđseens ir pamatotâ, bet weenu winsch
šlaidri peerahda, ka Latwiâ ir plašchš semneeku-
šaimneeku šlahnis, kuru šimpatijas nestahw galejt
reaktionarâš semneeku šaweenibas pušê.

Latwijas štrahdneeziba war buht apmeeri-
nata. Nemot waru darba tautas rofâš, wina
Latwiâ atradiš dalu semneezibas, ar kuru kopâ
buhš eespehjams Latwiâ weidot semneezibas un
štrahdneeku brihwu kopdarbibu, kurâ nebuhs
weetas kapitalisteem-špekulanteem un ziteem is-
šuhzejeem, kuri weenigee gawillê par tagadejo
Latwiju un eedšihwojas uš štrahdajochâš tautas
rehkina.

Semneeki ar meerigu širdi war
šlatitees pretim darba Latwijas
nahkotnei.

Noteikti pretineeki darba Latwijai buhs dala
„pelešo baronu“, muišchu zentru ihpachneeki,
špekulanti-kapitalisti un ziti lihdsigi laudis.

Demokratiskâ zentra inteligenze turpretim
šazels šašchoku apšalles, lai rewoluzijas wehšch
nepeepuhsch aušis un turešees pa wehjam. Ta-
deht par wineem leeki runat.

Bet kahdu štahwolkli pret Latwijas walšis
nahkotni eenemam mehš pašchi un tâ lihdsi šchim

us scho jautajumu flatijās muhsu „draugi“ pa
labi — sozjalisti?

Sawā attaisnoschandš runā, atbildot us in^o
terpelaziju par arōdneezifto beedribu wajaschanu-
bijufchais eefschleetu ministrš U. Bergš usai-
naja interpelazijas eefneedsejus, sozjaldemokratuš
iffchirtees: „Waj ar komunisteem pret
Latwiju, jeb par Latwiju pret ko-
munisteem?“

Mehš scho jautajumu paplaschinam un us-
stahdam wifas Latwijas strahdneezibai:

„Waj ar reakziju, speegeem, nodewejeem un
prowofatoreem par kapitalistifto Latwiju, kuras
preekfchstahwoji un leels daudsumš augstakee
eeredni irahdijufchees par weentahrfcheem sag-
leem, jo naw gandrihf neweenas ministrijas un
refora, kur nemudschetu no sagteem un blehscheem;
waj ar komunisteem pret scho is-
fuhzeju, sagtu, blehschu un zitadu
neleefchu bandu?“

Notstahdit jautajumu tā, itkā komunisti buhtu
Latwijas eenaidneeki, ir galeji nepareifi. Komu-
nisti nekad naw bijufchi pret Latwiju. Wini ir
titai pret issuhzeju, sagtu un blehschu Latwiju.
Pret to Latwiju, kurā, sem demokratisma mafkas,
ar daschu sozjaldemokratu laipnu peedallfchanoš,
reakzionarā klike wed sawu strahdneeku organifa-
ziju wajaschanas un apspiefchanas politiku.

Komunisti ir zihnijufchees un zihnifchees par
brihwā darba Latwiju, kurā us irahdajofchās
tautas plezeem netupēs issuhzeju = leelehschu
fchkira.

Pawifam mulkigs ir eefstazš, itkā komunisti
buhtu pret strahdajofcho semneezibu. Semneeki
naw leelehschi, bet ir tas elements, ar furu ko-
peji Latwijas strahdneekteem nahfchees weidot
brihwā darba saweenibu. Latwijas nahfotni

weidos strahdneeku un semneeku fopejs nopeetns
reals darbš.

Bet ko atbildeja socialisti us scho jautajumu?
Us scho iantajumu atbildet sozialisteem gribeja
palihdsfet „Br. Semes“ lihdsstrahdneeks Awots,
kursch wispirms peerahdija, la socialismš nam
wairaf nekas, la karjerisms, un tad lihds ar Bergu
usstahdija socialistam Menderam jautajumu: Ur
lo winsch domajot eet?

Kamehr Menders wehl kasija pakauti un
domaja, la iskuht no kesas, wina ta laika parti-
jas beedri, „Paulstrahdneeka“ redakzija, peesawi-
najušchees Awota jauno atklahjumu, la socialismš
ir tikai karjerisms, uselpoja atweegliti. Uri wini
ta domajušchi. Tikai sinadami, la kreisums ne
us kahdu karjeru newed, bet wed us Zentralzee-
tumu, wini no sawas puses nikni usbruka parti-
jas kreisajam spahrnam, kursch winus trauzeja eet
pa karjeras zelu.

No wiseem scheem jautajumeem Menders
toreis bija trakl nobijees un ustraukuma sahka
runat pa wahzisti:

„Getrennt marschieren, vereint schlagen!“
flaneja no wina trihzoscham luhpam. „Solot
atfewischli, bet kopâ fisti!“ flanetu tas latweeschu
waloda.

Ko fisti, godajamais socialist Mender? Nu,
to zitu, la komunistus. Tikmehr, kamehr wisš
klusu, spehlet radikalu lomu, runat laiku pa lai-
kam radikalas frases un faitinat burschuassiju; bet
nopeetna brihdi, usleesmojot pilsonu karam, kopâ
ar burschuassiju fisti komunistus, t. i. rewoluziona-
ros strahdneekus.

Sahda bija ta atbilde, kuru kreisais sozia-
listš dewa us jautajumu, ar waj pret Latwiju.

Bet kamehr Mendera atbilde bija wehl pagaidam tikai teorija un wunsch wehl prahtoja, ka pee gadijuma war flehgt fabeedribu ari „ar p a f c h u w e l n a m a h t i“, wina labà spahrna draugi steidsàs norobeschotees no „f r e i f a j e e m“ un noslehdsa fabeedribu ne ar welna mahiti, bet ar Latwijas burschuasiju, eecedami waldibà un fanemdami par faween mehslu kaste aismesteen prinzipeem ischetras ministru weetas.

Tà tad labà spahrna sozialistu atbilde bija dauds konkretaka. Ar karatawu striki rokà winu ministrs Holzmanš fauza: **P r e t k o m u n i s t e e m !**

Pehz apmehram pušotra gada labajam spahrnam feloja ari „krelsee“ sozialisti, peerahdidami, ka ari wini eet ar burschujisko Latwiju pret strahdneesteem.

Mums, faprotams, fcheit japeesihmè, ka sozialistifkee ministri wehl naw wisa partija. Sozialistu partija tomehr flaitas ari dala strahdneeku un mums naw ne masako schaubu, ka ischkiroschà brihdi schis partijas masa ees kopà ar pahrejeem strahdneesteem.

Bet ari par sozialistu wadoneem mehš waram wehl schaubltees. Ja wini spehja nodot strahdneekus, kapehž wini newaretu nodot ari burschuasiju? Ja wini redsès, ka uswara sweras us proletariata pušt, ari wini, drofcht ween, swehrfees us to pušt. Schee laudis weenumehr eepreefch apswer, us kuru pušt buhs isdewigaki frist.

Muhšu gala flehdseeni.

Ro mehš no eepreefschejās nodalās teiktà redsam?

1) Mehš redsam, ka kapitalistiskās Latwijas pirmee pamati ir zelti us tautisko Ranganu

nodewibas, kuras sekas bija Vermonta un citas awanturas, kuras maksaja loti daudzās latweeschu jaunatnes dsihwibas.

2) Nostiprinajuschi sawu waru, schiee Kangari lehrās pee strahdneeku kustibas wajaschanas, un wina zeksch, sahlot no pascha eesahkuma lihds pat pehdejām deenam ir strahdneeku asnim flazils.

3) Saimneeziskajā laulā leela dala no schieem laudim israhbijās par weentahrscheem sagleem, blehscheem un sawu kabatu pilditajeem.

4) Pirmā koalizijas waldbiba, kura sawus portfelus sanehma, sahpdama pahr nolauto komunistu lihkeem, netureja wahrdu un nerealiseja neweenu no sawā deklarazijā doteem solijumeem, bet strahdaja karastahwofla un pastiprinatas apfardsibas ehnā, pee galejas reakzijas nostiprinaschanas Latwijā.

5) Otra koalizijas waldbiba solijusees stagit pirmās koalizijas pehdās.

6) Mehš redsam weselu rindu parahdibu, kuras noteikti runā, ka us tagadejeem pamateem Latwijās walsts pastahwet newar. Schis parahdibas ir: a) inteligento besdarbneeku besisejas stahwoflis; b) wispahrejais besdarbs; c) nelaimigi padaritee peerobeschu eedsihwotaji; d) repanesamee nodokli armijas, speegu un polizijas uftureschanai; e) ahrpus Latwijās nostahditee latweeschu strahdneeki Kreewijā; f) nedfirdeta strahdneeku kustibas wajaschana paschā Latwijā u. t. t.

7) Ahrejās politikas laulā mehš redsam, ka Latwija faktiski ir tikai starptautiskā kapitāla schandarms pee Kreewijas robeschas, kursch tiks padsihts, tiklo winsch wairs nebuhs wajadstigs. Jo Latwijās listens sļepenajā Antantes diplomatiajā jau isschēirts. Un isschēirts tā, ka patstah-

wigaš Latwijas nebušs, bet bušs waj nu rea-
zionarā Kreewija, waj Leelā Polija.

Rahdi no šchis atfinaš war buht muhsu
tahlatee flehdseeni?

Mehš konstatejam, ka:

1) Latwijas walsts patstahwiba uš tahdeem
pamateem, uš tahdeem wina lihds šchim tikust
zelta, ir šfaidrs kontrrewoluzionars zihnaš pa-
nehmeens pret proletariata rewoluziju.

2) Sedomatees, ka pastahwot kapitalisti-
fkai = imperialistiskai eekahrtai waretu pastahwet
Latwija, ka patstahwiga walsts, ir loti kaitiga ilu-
sija, kura daudsus zihnitajus war nowirsit no
ihstā zihnaš zela.

3) Ta fikliwā patstahwiba, kahdu imperia-
listi ir peeschlihruschi Latwijai, ir besteefiga
werga patstahwiba, kura Latwijai maškā ahrkahr-
teji dahrgi un speesch winu dšihwot muhschigā
nemeerā par sawu likteni.

4) Pateesu realu Latwijas patstahwibu,
zil tahlu wina wajadšiga, pehz winas apgabala
ihpeščibam, war nodroščinat weenigi strahdnee-
ku waldiba, peeweenojot Latwijū starptantiskai
strahdneeku walstu federazijai, pee lam Latwija
šaimneeziskā finā bušs zeeschi faistita ar Padomju
Kreewiju.

5) Par šchahdu Latwijas walsts patstah-
wibu un nahfoini wed zihnu Latwijas Romuni-
stiskā Partija, zensdamās isflaidet kaitigas nazi-
onalistiskās melu ilusijas un uš nesaudšigako at-
flahdama noseedšigo pilšonu sawtigoš mehrkus,
kā ari sozjalistisko partiju, strahdneeku šchiras
interesem naidigo polititu.

Nonahkuschi pee tahdeem flehdseeneem,
mehš sew waram usstahdit jautajumu:

„Waj Patwija tiks atjaunota
strahdneeku waldiba?“

Pirms mehš atbildam uz šho jautajumu,
zitešim weenu teikumu no „Brihwās Semes“
203. num. no 1921. g., kursch ſtan tā:

„Šķīru zihnas laikmeis naw tikai tagad
ween, bet ir pastahwejis un turpinasees tik
ilgi, kamehr pastahwēs sozjalistiskās partijās,
kuras šho zihnu proklamējuschas“.

Šho idiotisko teikumu es peewedu tadehl,
lai winam stahditu pretim kahdu loli wezu un
popularu tautsaimneezisku pateesību. Proli:

„Šķīru zihna ir pastahwejust no ta laika,
kamehr pastahw priwatihpashumis un isbeig-
sees ar priwatihpashuma atzelschanu“.

Ja leetas buhtu tahdas, kahdas to ſew
preekschā stahdas „Brihwās Semes“ Don Ri-
choti, tad mehš par strahdneeku waldibas atjau-
noſchanu Patwija waretu ſchaubitees, jo tur „so-
zjalistiskās“ partijās pateesi ſapluhst lopā
ar burſchujiskām un war beigt pastahwet. Bet ja
mehš peefawinamees ſen atsihto tautsaimneezis-
kās pateesibas atſinu, tad mehš ar zitadām azim
ſlatamees uz to, kas patlaban pašaulē noteel da-
ſchadu waltu un ſķīru ſtarpā. Mehš redsam
milſu zihnu par zilwezes atſwabinaſchanos no
priwata ihpashuma, un wiſpirms no wina
„pirmſimta“, t. i. kapitala ſchnaugeem. Ka-
pitalam ir jamirst! To praſa
zilwezes labllahjibas un dſih-
wibas intereseš. Wiſas tās zihnas,
kas teel westas no kapitalistu puſeš, ir zihna par
nahwes stundas palldſinaſchanu.

Luhl, ſchl tautsaimneezistā atſina mums dod
atbildi, ka strahdneeku waldiba
Patwija katrā ſinā tiks at-
jaunota.

Latvijas valstis nākotne atrodas darba tautas rokās, un darba tauta viņu no šķāvēm rokām neislaidīs. „Sozialdemokrāts” kādreiz rakstīja, ka Latvijas pilsoniskā valdība ir „neapraķts līķis”, tagad sozialdemokrāti pašči metušķees ķķi neapraķiā līķi apķamķeenos. Bet proletariķķai higķienai ir preķeķi, ka līķi apķahrt meķtajas, tadēķl viņi strahķdā ķee ķapa rakķķanas, lai līķi godam apķlabatu.

Tad weķl pahķis wahrķu par to, ķur atbriķwotā Latvija ķeesķeesķ.

Latvija ķehķ ķawa ģeografiskā stahwolkķ newar buķt ne Angķijas, ne Franķijas kolonķija. Wina war buķt un buķķ tķķai ļaunās strahķneķķu un ķemneķķu Kreewķjas federacijās ķastahwķdala, ar plasķķu weeteķķu autonomķķu, ķura Latvķķai ķehķ ķawa attķķķības stahwolkķ ķeenahķas.

Moķt ķapitalistķķķo paķaulķ!

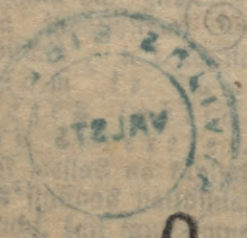
Ļai dķķķwo Romunķķķķķā In-
ternazionale!

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

La 29 12

Saturs:

1. Modernee zilweku ehdeji.
2. Kapitalistiskās Latwijas pirmee pamata akmeni.
3. Ko Latwijas pilsoniskā valdība darijusi eefšējās politikas laukā?
4. Saimneeziskee panahkumi.
5. Pirmā koalīzijas valdība.
6. Otrā jeb leelā koalīzija.
7. Teesa, taisnība un Latwijas patrioti.
8. Nomaku walstu militarā apweenība.
9. Latwija — trumpa Antantes rokās.
10. Latwija un leelās taiminu walstis.
11. Satwersmes šapulzes diwi gadi.
12. Šihdi un zitas minoritates.
13. Pilsoniskā Latwija un latweeschu strahdneeki Kreewijā.
14. Latwijas walstis nahkotne.

Natur:

1. Die Sonne ist die Quelle aller Wärme.
2. Die Wärme wird durch die Luft verbreitet.
3. Die Wärme wird durch die Erde aufgehalten.
4. Die Wärme wird durch die Wasser verdunstet.
5. Die Wärme wird durch die Luft abgeführt.
6. Die Wärme wird durch die Erde abgeführt.
7. Die Wärme wird durch die Wasser verdunstet.
8. Die Wärme wird durch die Luft abgeführt.
9. Die Wärme wird durch die Erde abgeführt.
10. Die Wärme wird durch die Wasser verdunstet.
11. Die Wärme wird durch die Luft abgeführt.
12. Die Wärme wird durch die Erde abgeführt.
13. Die Wärme wird durch die Wasser verdunstet.
14. Die Wärme wird durch die Luft abgeführt.

L. M. L.

STANDARD BOOK CO. NEW YORK

STANDARD BOOK CO. NEW YORK

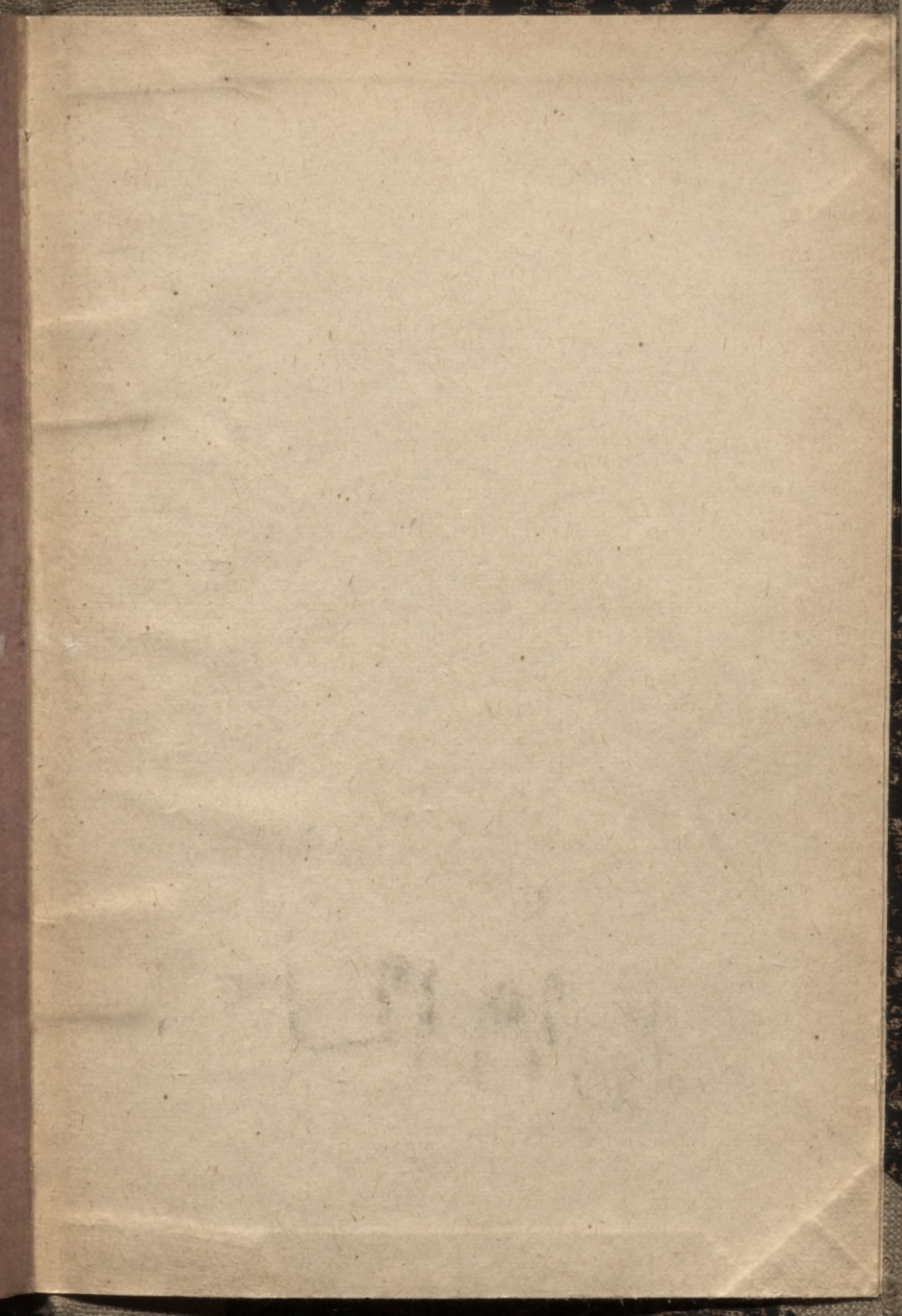
Matija 20 kap. feltâ

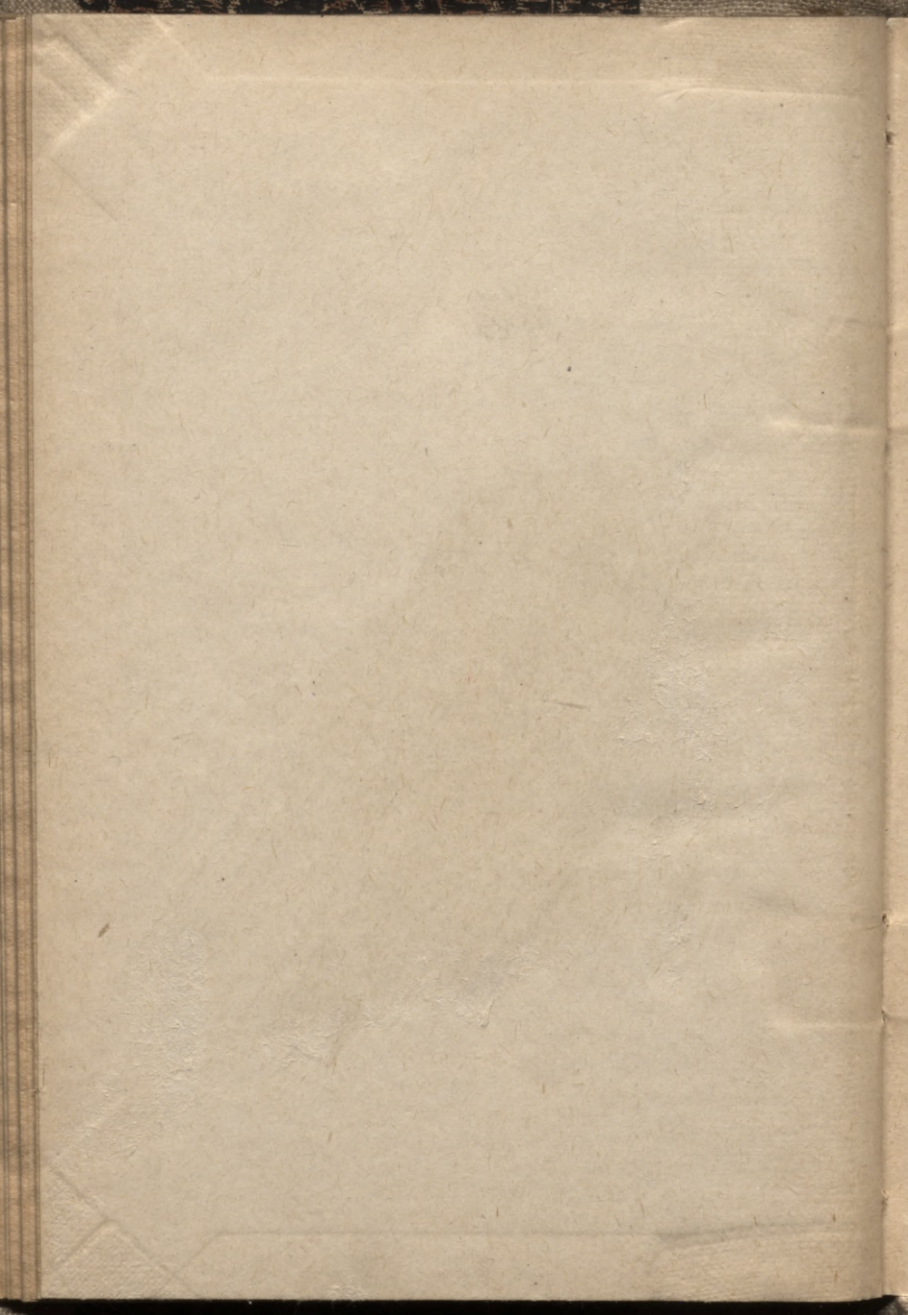
.....

0.60
Le 39 12

Псков, Гублит № 428, 2000 экз. — Тип „Спартак“

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0304029905